

REFORMÁTUSOK LAPJA

A Királyhágómelléki Ref. Egyházkerület Hivatalos Közlönye

Főszerkesztő: DEBRECZENI ISTVÁN. Felelős szerkesztő: KOVÁCS JÓZSEF

Szerkesztőség és kiadóhivatal Református Püspöki Hivatal Oradea—Nagyvárad, Strada Petru Maior (Ór-utca) 1. Kéziratokat nem ad vissza a szerk.

Előfizetési ár: egész évre 360 lei. Fél-évre 180 lei. — Egyes lappéldányok ára 10 lei. — Megjelenik minden hónap 1., 10. és 20-ik napján.

A női lélek kialakulása a nőszövefségben.

Minden emberben két világ kapcsolódik egymásba. Halhatatlan lelkének végtelen birodalma s földhöz kötött testének határok közé szorított világa. S mivel távlatokhoz nem szokott szemünk nehezen tud a földi lét határain túl tekinteni, azért a lélek láthatatlan, csodálatos országában csak tapogatózunk, mert igazán otthonosan csak az anyagi valóságban tudunk mozogni. Lelkünknek látószervét nem fejlesztettük ki eléggé s így nem vagyunk képesek meglátni egy bennünk levő s mégis távoli világnak kibeszélhetetlen titkait. Mig az emberi ész s akarat évszázadokon keresztül a legmeglepőbb műveket hozta létre, addig a lelki élet terén meglehetősen hátramaradtunk. Korunk legnépszerűbb találmánya a rádió, ma már annyira elterjedt, hogy még egészen egyszerű, kicsi házak tetején is látunk antennarudat, amint az ég felé meredez, de ezzel szemben találnánk-e ugyanannyi embert, aki az elszenvedett bántalmakért szeretetet ad cserébe. De ha azt adna is, nem méltányolnánk, mert mi a lelki nagyságot nem tudjuk eléggé értékelni. Értékfogalmaink testi vágyinkból fejlődtek ki s azért mi csupán azt becsüljük, ami az életet szebbé, gazdagabbá, kényelmesebbé teszi. Azért csodáljuk annyira a tudományt, művészetet, a technika alkotásait, de közömbösen, vagy lekicsinyelőleg tovább megyünk a félszeg külsőbe öltözött önfeláldozás mellett. A lapok hasábokat irnak a bátor pilótanőről, mert szédítő magasságból ejtőernyőn szállott alá, de senki sem emlékezik azokról az édesanyákról, akik vörösre gyulladt szemmel foltozzák éjszakánként gyermekeik ruháit s kétségbeesett erőfeszítéssel küzdenek, hogy családjukat a végső nyomor örvényéből kimentsék. — Talán azért nem tudjuk meglátni a lelki nagyságot, mert eddig csak kifelé néztünk. Mi lenne, ha megpróbálnánk visszafelé fordítani tekintetünket, belsők felé. Csodálatos dolgokat tapasztalnánk! Megtanulnánk,

mennyire nem számít ott a vagyon, népszerűség, társadalmi állás, de milyen hatalmas ereje van a nemes, tiszta, önzetlen gondolatoknak s mennyit segíthetnek a jóindulatu, megértő, szeretetet kisugárzó érzések. Gondoljatok csak Lorántffy Zsuzsánára! Honnan vette ez a rendkívüli asszony azt az éleslátást, hogy jártas legyen a legbonyolultabb jogi kérdésekben. Holott az ő korában még nem végeztek a nők magasabb iskolát, honnan volt olyan érzéke, hogy messze kiható kulturumkát folytasson, hiszen 3 évszázaddal ezelőtt a főurak nem sokat törődtek a tudományokkal s hogyan volt annyi ráérő ideje, hogy mindezek mellett még kiváló gazdasszony, férjének hűséges segítőtársa s a gyermekét helyesen irányító édesanya legyen. Mert hallgatott lelkének sugallatára s csodálatos megsejtéssel valóra váltotta egy magasabb, tisztább, eszményibb világ üzenetét. Gondoljatok Árva Bethlen Katára, Károlyi Zsuzsánára mennyire kiváltak a korukbeli nemes asszonyok közül, mert a lélek életét éltek. Hanem az nem elég, ha csak egyesekben villan fel egy-egy fény sugar, a többi pedig a sötétben botorkál, hanem minden asszonynak meg kell értenie a lélek szavát, mert csak így tudja betölteni hivatását.

A női lélek ápolására és kialakítására Istennek áldott eszköze a nőszövetség. A nőszövetség különbözik minden más világi egyesülettől, mert legfőbb célja, hogy Krisztus képét alakítsa ki minden női lélekben, míg más világi egyesületek a lelket nem érintik. A nőszövetség igazi munkája a lelkek mélyén folyik s ebből, mintegy forrásból fakadnak a külső munkaágak.

Hogy mit jelent az igazi közösség az egyén életében, mutatja az őskeresztyének példája, akik önfeláldozó szeretettel gyámolították, segítették, vigasztalták egymást s bármely pillanatban készek voltak életükkel is megpecsételni az igazságot. De a mai ember gondolatvilágát annyira lefoglalja a létért való küzdelem, hogy nem ér rá felebarátja fájdalomával törődni, vagy pedig a jólétbe, a boldogságba feledkezik bele s nyugodt egykedvűséggel hagyja, hogy embertársa vesztébe rohanjon. Nemrégiben Budapesten a villamos kerekei alá került egy kisleány, mert le akart ugrani a robogó kocsiról s gyermeki vakmerőségében alig bimbózó életét elveszítette. Az egyik fővárosi lap az esettel kapcsolatban rámutat, hogy milyen megdöbbentő nem-törődömséggel haladnak el az emberek egymás mellett. Hát nem volt azon a villamoson egyetlen édesanya sem, aki saját gyermekeire gondolva megragadta volna a kezét ennek a szeles kicsi leánynak, vagy egy idősebb testvér, vagy egy ember, aki

valamit megérezett volna abból a nagy felelősségből, amellyel egymásnak tartozunk s megérezte volna, hogy minden ilyen elmulasztott alkalom súlyosan nehezedik lelkiismeretünkre. Sokszor még visszarántathatnánk embertársunkat a szerencsétlenségből, de nem tesszük. Mert önzők és ridegek vagyunk. Szeretünk s gondoskodásunk házunk kapujával bezárul lakásunk falai közé, mert még nem tudott annyira kitágulni, hogy másokat is magához öleljen. Csak arra törekszünk, hogy minél nagyobb teret hódíthassunk meg ebből a világból egyéni boldogulásunk céljaira. Vágyaink pedig elvakítanak bennünket, nem tudjuk meglátni azt a tiszta értéket, amelyet magunkban hordozunk, mert a külső élet lüktetése elszinteleníti lelkünk legszebb ígéreteit. S ezzel elkövetjük a legnagyobb bűnt, mert nem engedjük, hogy azok a csirák, amelyeket Isten oltott belénk, sudárba szökjenek. Mert a lélek kertjében is csak úgy megy a munka, mint más kertben. Ott is szakadatlanul kell foglalatoskodni, ha azt akarjuk, hogy sok-sok szinpompás, illatos virágot teremjen. De az elszigetelten élő embernek munkája nehéz és küzdelmes. A különálló ember nem tud fejlődni minden irányba, egyoldaluvá válik. Ép azért kell igazi közösséget teremtenünk magunk között, olyan közösséget, amelyet nem emberi érdek, hanem maga Isten tart össze, hogy az Ő segítségével és mindnyájunk egybeforrott akaratával kialakíthassuk magunkban a tiszta, imádságos, dolgozni vágyó női lelket. Meg kell értenünk, milyen nagy jelentősége van a közösségnek az egyén életére s ha azt felismertük, bennünk is fel fog ébredni az erős közösségi érzés.

A közösség szeretetet ébreszt bennünk, önzésünket pedig tompítja. A nőszövetségben lassanként felenged szívünk fagyott merevsége, közelebb jutunk egymáshoz; belepillatunk egymás küzdelmes életébe, lelki gyötrődéseibe s szívünk megtelik szeretettel, melegséggel, mert asszonytársaink örömeiben, bánatában a magunkéira ismerünk s a megértés fényében sokkal jobbaknak fogjuk látni őket, mint ezelőtt.

Ennek a közösségnek igazi tagja csak az lehet, aki önmegtagadó önzetlenséggel tud dolgozni. Mert ha embertársainkkal együtt dolgozunk, akkor nem érvényesíthetjük mindig és mindenben saját akaratunkat, dédelgetett vágyainkat, hanem a többiek jogos kívánságait is figyelembe kell vennünk. Aki igazán be akarja tölteni hivatását a nőszövetségben, annak meg kell tagadnia büszkeségét, le kell mondania az érvényesülés vágyáról a közös eszmény szolgálatában.

(Folyt. köv.)

Özv. Szaploneczayné dr Sziklay Ilonka.

Püspöki látogatás a nagybányai egyházmegyében.

Régi óhaját valósította meg Püspök urunk, amikor ez év június havának 6—12. napjaiban a nagybányai egyházmegye néhány gyülekezetét meglátogatta.

Nem véletlen, hogy látogató körútjának első állomása éppen *Avasújváros, Széll György* esperes-lelkész egyházközsége volt. Sőt inkább keresett és régenvárt alkalom arra, hogy a nagybányai traktus illusztris fejt s egyházkerületünk mindenkitől becsült, tisztelt, egyik legjelesebb vezető pásztorát, a maga otthonában és hivei közt fölkeresse és üdvözölhesse.

E kölcsönös üdvözlés június 6-án délután ment végbe a lelkészi lakás előtt szépen földiszitett diadalkapunál, hová Püspök ur autóját a hivek lovasbandériuma kísérte s ahol üdvözlésére megjelent Cosma György járási főszolgabíró is, meleg szavakkal köszöntve az érkező főpásztort.

Esperes és püspök szavaiban, ennek a két súlyos egyéniségnek egész találkozásában, a mindenfelől áradó szeretet meleg hullámai közepette lehetetlen volt észre nem venni bágyadt, halvány fények csillanásait: a magyar kálvinizmus boldogabb világának pillanatra kigyuló lámpáit, ahogy ott reszkettek a szavak, gondolatok, emlékezések selymes, puha fátyolán. Gyöngyök voltak-é vagy a visszanező lelkek könnyei, ki tudja? Talán ők maguk sem tudtak volna számot adni róla: nagy idők, ragyogó tegnapok tanúi, ahogy ott álltak, kezét szorítva egymással a diadalkapunál. Átmenni alatta? Nem. Inkább megkerülve elmenni a virágos félfája mellett, viselve, vállalva ezentul is a szolgálat gyönyörűsége terhét, a hűséges viadal díszét, a diadal legyen és maradjon örökké a szivekbe bevonuló Úr Krisztusé.

A püspök fogadására megjelentek a lelkészi karból: Oláh Sándor, egyházm. főjegyző, nagybányai, Kováts Károly kőszegremetei, Szabó Endre színérváraljai lelkészek és Kupán István segédlelkész. Nagyon kedvessé tette a testvéri találkozást dr. Ajtai Nagy Gábor egyházkerületi tanácsbírónak, a nagybányai egyház főgondnokának és bájos nejének, valamint Ujfalussy Miklós kamarás, remetemézei földbirtokosnak, a színérváraljai, apahegyi, kőszegremetei presbitériumok, nő- és leányszövetség megjelenése.

Az istentiszteleten Kováts Károly kőszegremetei lelkész bensőséges és költői nyelvezetű könyörgése után a Püspök ur

egyházi beszédet tartott. Istentisztelet végeztével a halóságok, presbitériumok üdvözlését fogadta, utána a nőszövetségét és a leányszövetségét. Előbbit Percz Sándorné, utóbbit Percz Ida vezette. Utána megnézte a püspök a ref. iskolát és meglátogatta Cosma György főszolgabíró.

A vizitációs presbiteri ülésen a püspök meleg szavakkal emlékezett meg az esperes-lelkész hosszú éveken át teljesített pásztori szolgálatáról a gyülekezetben s az ő kiváló, példaként világító személyét a presbitérium és általa a gyülekezet nagy megbecsülésébe és szeretetébe ajánlotta. Egyben buzdította őket, hogy a lelki élet mindenütt bevált intézményeit őszintén karolják fel és buzgón ápolják.

Junius 7-én délelőtt *Sárközujlakra* ment a püspök, előzőleg azonban meglátogatta *Sárközön* az iskolát, honnan távozva a sárközujlaki templom előtt Suta János községi főjegyző, Borsos József aljegyző üdvözölte, a templom ajtajában pedig Szabó Károly lelkész fogadta. Az istentiszteleten dr. Koronka Pál adorjáni lelkész imádkozott, a szomszédos gyülekezetekből jelen volt Szabó József aranyosmeggyesi, Magoss Ferenc mikolai, Nagy Pál józsefházai lelkész. Az istentiszteleten a gyülekezet énekét Diószeghy Károly helybeli segédlelkész kísérte harmóniumon.

Az egyházmegye esperesének a képviselőjében Oláh Sándor nagybányai lelkész, egyházmegyei főjegyző volt jelen.

Istentisztelet végeztével a két gyülekezet presbitériumának ülése a templomban folyt le. Ezen alkalma nyílt a püspöknek a helyi kérdések között foglalkozni avval a legégetőbbel is, amely a két gyülekezet jövőjéről sorsát a legközelebről érinti, t. i. azok együttműködésével és erre vonatkozó jogviszonyával s kihangsúlyozta, hogy nem egyesíteni kell a két egyházközséget, hanem társegyházi kapcsolatba hozni. Ez a módosítás felel meg a két gyülekezet speciális érdekeinek.

A gyűlés után a püspök látogatást tett Péchyné Péchy Margit földbirtokosnő urasszonyánál.

Délután *Turterebes* egyházközsége került látogatásra. A község határában bandériummal várták a püspököt, a paróchiális ház diadalkapujánál pedig Drágos László főszolgabíró és Szép Kálmán lelkész üdvözölték. Istentiszteleten Visky Ferenc egri lelkész imádkozott, kivüle a szomszédos lelkészek közül jelen volt még Tóth Gábor kisbábonyi és az esperes képviselőjében Magoss Ferenc mikolai lelkész.

Tisztelegtek: Bagossy Bertalan róm. kath. esperesplébános,

Harajda János, a magyarnyelvű gör. kath. egyházközség lelkésze és a jelenlevő szomszédos lelkészek gyülekezeteik nevében is.

A presbiteri ülésen részletesen föltárta lelkész gyülekezetének úgy külső, mint belső állapotát. Előbbi szomorú képet nyújt, mert annak ellenére, hogy az egyháznak volt megtakarított tőkepenze a templom újraépítésére, ma kétséges ennek a tőkének a sorsa. Pedig szép, régi és történelmi emlékként itt maradt templomának tornyán ma holnap nem lesz már zsindely, az építésre beszálított kövek ott fekszenek garmadába rakva a templomtérén. Püspök fölveti a kérdést, nem volna-e célszerű gyűjtést indítani a kerületben a templom céljára s ezt a módozatot a presbitérium figyelmébe ajánlja. Egyebekben pedig örömmel látja, hogy a gyülekezet, bár erőben jelentékenyen megfogott, de egyháza iránt való szeretetében nem változott.

Este a püspök és kísérete autón *Halmiba* ment át, hol a templom előtt fölállított diadalkapunál nagy néptömeg várta. Ennek élén a helyi hatóságok nevében Bärlea Leo községi jegyző, az egyház részéről Kürthy Károly lelkész üdvözölték. A paróchiális ház tornácán pedig Kürthy Kató fehér virágcsokrot nyújtott át a püspöknek, kinek tiszteletére a ref. vegyeskar szerenádót adott Tóth Zoltán kántortanító vezetésével, aki nemcsak lelkes muzsikusként bizonyult, hanem igen ügyesen megkonstruált beszéddel is üdvözölte énekkara nevében a püspököt. Püspök ur kedvesen, keresetlen szavakkal válaszolt.

Másnap, június 8 án délelőtt az istentiszteleten Papp József máramarosszigeti lelkész mondott bibliás, szép és mélyen átértelt könyörgést, melyben a bensőséges áhitat alázatosságával leborulva Isten előtt, a hódolatos szeretet gyöngédségének is megtalálta az őszinte szavait, melyekkel az országába hazatérő Királyról — az aznapi nemzeti ünnepen — megemlékezett és ugyanakkor az Isten országa útján és követségében fáradozó Püspökanya megérkezésének kedves örömeért a gyülekezet nevében hálát adott.

A lelkeket igen hatékonyan előkészítette püspök ur lendületes és valóban apostoli beszédjére az istentisztelet énekbeli része is, melyek közül Tóth György tenorszólóját külön meg kell említeni. Ennek az éneknek a szövegét a gyülekezet költő-papja: Kürthy Károly írta s annak szépsége elárulta a halmi ünnepségek egyéb alkalmi dalainak s költeményeinek ugyanazt az istenáldotta forrását is.

A szépséges templomból, melyben minden olyan gyönyö-

rően harmonikus volt, kijövet a gyakorlati életnek és rideg valószínűségnek bántó disszonanciái is szóhoz jutottak a presbiteri ülésen, Komoly figyelmeztetések hangzottak el püspök ur részéről a presbitériumhoz a lelkész és a tanító díjlevél szerint járó fizetésének rendes kiszolgáltatására, valamint amiatt is, hogy a templom külseje el van hanyagolva, különösen a torony farészei kívánnak sürgős helyreállítást. Erre a presbitériumot egyenesen utasította.

A tisztelgések az iskola szép, tágas helyiségében folytak le. Megjelentek: a gör. kath., róm. kath. egyházak lelkészei és küldöttei, a zsidó hitközség képviselője, a Csehszlovákiában maradt máramaros ugocsai egyházmegye és Nevetlenfalu egyházközségnek a nevében utóbbinak a lelkésze: Bukó István, a helyi hatóságok képviselője nevében Bärlea Leo városi főjegyző, azután az állami iskola tantestülete, a halmii ref. nőszövetség Kürthy Károlyné lelkésznő vezetésével, a leányegylet Szegedi Ilonka, a leánybibliakör Bence Vilma vezetésével s azután a vasárnapi iskolások kedves küldöttsége, Dabolc egyházközség presbitériuma id. Kürthy Károly gyöngéledő lelkész helyett fia: ifj. Kürthy Károly halmii lelkész vezetésével, a halmii presbitérium.

A szomszédos egyházak lelkészei közül jelen voltak még Bodnár Béla tamásváraljai, Szép Kálmán turterebesi, Visky Ferenc egri lelkészek. Esperes képviselőjében Magoss Ferenc mikolai lelkész.

Folyt. köv.

IFJUSÁGI MUNKÁNK ROVATA

A kerületi leánykonferencia.

A múlt hónap 23, 24, 25-ikén Nagyváradon lefolytatott leánykonferencia a negyedik kerületi leánykonferenciánk volt. 1929-ben Nagyváradon az első, 1930-ban szintén ott a második, 1931-ben Szatmáron a harmadik, s most egy év kihagyásával Váradon volt a negyedik konferencia. Az előadókat igyekeztünk elsősorban a mi kerületünk munkásai közül állítani elő s az Erdélyi kerületből csupán a leányszövetséges utazótitkárt Zágoni Annát hívtuk előadónak, aki hívásunknak a legnagyobb készséggel tett eleget. Várakozással tekintettünk kerületünk két vezető nőszövetséges asszonyának Szaplanczayné dr Sziklay Ilonának és Ajtay Bélánének szolgálata elé, Eddigi munkásságuk után is már sokat vártunk tőlük, s ezen a konferencián pedig Isten előtti hálaadással vettük bizonyosságát, hogy kerüle-

tünk milyen nagy értéket bir ebben a két nagytudásu, mély hitű, lángoló munkásságu asszonyban. Ha tudásukat még mélyreható theológiai tanulmánnyal is bővítik, ugy olyan munkásai lesznek kerületünk nőszövetséges és leányszövetséges munkájának, akiknek munkája nyomán Isten gazdag áldást fog fakasztani. S kell is már, hogy ezt a munkát nagyobb felelősséggel és alapos-sággal vegyük. Ezen a konferencián is a vizsgálódó első-sorban azt láthatta meg, hogy mennyit tehetnénk, amit elmulasztot-tunk elvégezni. Munkások, vezetők, irányítók után kiáltanak mindenünnen s a Krisztus után vágyó leánylelkek százai tapo-galóznak a sötétben, mert nincs, aki az evangélium világosságára elvezesse őket. Még mindig többen vannak, akik félnek bele-vetni magukat az evangéliumi munka áramának sodrába, mint akik erőt és időt nem kimélve, magukat felégetve végzik azt. Pedig ez elől a munka elől nincs kitérés. Az ifjúság, amelyik egyszer megismerte a Krisztus uralmának édességét, kény-szeríteni fogja a vezetőit a Krisztus királyságának közöttük való bizonyágtételére. Aki ezt nem teszi, elviselhetetlen ítéletet von magára.

A leánykonferencia alapgondolata a Szentlélek Isten való-sága volt. Ugy gondoltuk, hogy ma, az emberi magabizás és az értelem szinte korlátlanak látszó uralmának korszakában sem-miről sem kell ugy beszélnünk, mint a minden erő, élet, egyet-len forrásáról, a Szentlélek Isten valóságáról. Ugy az előadáso-kon, megbeszélések témáin, mint a bibliaórákon ez a főgondolat vonult végig. A konferencia lényegtelen változtatással program szerint folyt le.

Leánykonferenciánk lefolyása.

Június 23-án reggel Csernák Béla egyházkerületi főjegyző nyitotta meg a konferenciát. Körülbelül 250-en voltunk. A 9 csoportban tartott bibliaóra után Zagoni Anna leányszövetséges lítkár vezetett be meg-beszélést „Isten szól“ címmel, majd Kiss Bertalan tartott előadást Augusztinusról. Mindkettőből a bennünket kereső, érettünk tusakodó, kezét utánunk kinyújtó Szentlélek Isten valóságát éreztük meg. Délután kerületi szavalóverseny volt, 22 leány részvételével. A verseny után a helyi munkák beszámolóit, majd Ajtai Béláné előadása következett Arva Bethlen Kata személyiségéről. Este csoportosan megnéztük a várost.

Június 24-én reggel indultunk a Püspökfürdőbe. Sajnos, ezt a különben olyan szépnek ígérkező napot, az éjtszakai és a napközben is gyakran meg-meginduló eső nagyon megrontotta. Nem mehettünk a

szép fenyvesbe, hanem kénytelenek voltunk a konferenciát a vendéglő teraszán tartani, ami annak közvetlenségéből és melegségéből nagyon sokat elvett. Bibliaóra után Szaplóczainé dr Sziklai Ilona „Én válaszolok” címmel tartott bevezető előadását számos hozzászólás követte. Délután a leányok nagyobbik része fürödni ment (váltak, akik merték vállalni a hullámfürdőt is s mint kiderült, nagyszerű élményben volt részük), míg a kisebbik rész neki vágott a sáros erdőnek s a meglehetősen messze és magasan fekvő Lukács Ödön barlangot tekintették meg. Délután 4-től fél 6-ig Molnár Mária misszionáriusnőről beszélt Szaplóczainé. Hazajövetel, vacsora, pihenés után Debreczeni István ker. belm. előadó „A Szentlélek a közösségek életében” címmel tartott bevezető előadást, amit igen sok és közvetlen hozzászólás kísért.

Vasárnap templom előtt Zágoni Anna a sáfársági mozgalmat ismertette, az Istentisztelet után, ahol Debreczeni István prédikált, Ar dai Aladár a felekezeti és faji öntudatról beszélt. Igen sok és igen értékes hozzászólásokat hallottunk. Délután közös imaóra, beszámoló, majd rövid áhitat zárta be a konferenciát. A záróünnepély az egész várad-i gyülekezet osztatlan érdeklődése mellett folyt le az olaszi templomban.

A konferenciai résztvevők száma állandóan hullámzott, hiszen igen sokan voltak úgy vidékről, mint főként Váradról, akik nem fizették be a részvételi díjat, hanem csak úgy vendégként szerepeltek. Ezek t. i. nem reflektáltak ellátásra. A hivatalosan lejelentkezett és a részvételi díjat befizetett résztvevők száma így oszlott meg: Tenke 12, Szalárd 3, Érkőrös 1, Nagybánya 5, Diószeg 6, Székelyhid 8, Krasznaszentmiklós 2, Gencs 5, Máramarossziget 8, Károly 4, Szatmár 18, Börvely 9, Domahida 1, Arad 7, Szalonta 4, Gyanta 9, Kispereg 11, Érendréd 3, Püspöki 4, Resica 2, Köröskisjenő 4, P. ujlak 1, Nyüved 5, Albis 3, Ér ábrány 2, Nagyszántó 1, Szilágysomlyó 1, Hegyközkovácsi 1, Bors 2, Szentjános 8, Bihar 1. Vidéki leány összesen 159. Várad-Olaszi 20, Várad-Ujváros 13, Várad-Velence 11, Várad Rét 12, összesen 56. Összesen tehát: 215.

Több mint 65-en vettek részt a 26-án tartott vasárnapi iskolai napon, amelyen Zágoni Anna, Incze Ilona (mintatanítás), Debreczeni István és Kiss Bertalan tartottak előadásokat. Itt a vasárnapi iskolai munka minden kérdését alaposan megtárgyaltuk.

Ha eddig nem tette, még ma küldje be a Református Jövő díjának levonására felhatalmazó irást. — A lap csak úgy tud rendesen meg-

jelenni, ha ez előfizetési díjhoz idejében hozzájut. Ne várja az újabb sürgetést, annál is inkább, mert késedelmeskedésével az egész ügy elintézését késlelteti.

HIREK

Megjelent a „Családi tűzhely mellett“ 2-ik száma: „Pillangó Rebeka története“ Ebeszélés, írta R. Berde Mária. Ára 2 Lei. Ismertetni fogjuk.

„**A gondosítás filka**“ című traktátus füzet [a „Családi tűzhely mellett II. sor 1—2 szám] első kiadása elfogyott. Ez az örvendetet érdeklődés iratterjesztésünk új vállalkozásával szemben biztatás a vállalkozás intenzív folytatására. Az iratterjesztés vezetősége ezúton köszöni meg a lelkeszi kar támogatását. Kellő számú megrendelés esetén az elfogyott füzet II. kiadásáról az Iratterjesztés gondoskodni fog.

Álláscsere. Elcserélném állásomat a 2 presbitérium hoz

zájárulása esetén Nagyvárad —Arad—Temesvár vidéki hasonló állással. Javadalmam reális értéke cca 30,000 Lei. Kéttanerős iskola, 126 tankeöteles. Ref. lélekszám 1300. Orgona jókarban. Posta, vasútállomás, körjegyzőség, gyógyfürdő, folyóvíz, üdülő, kiránduló helyek helyben. Belényes 2 és fél km. Kántoriám jeles, szolg és más bizonyítványaim jók, büntetve nem voltam, katonai szolgálatot teljesítettem és a román nyelvet tökéletesen birom. Levélbeli megkeresésekre —mindenről informálva — kimerítően válaszlok, esetleg üresedésben lévő hasonló állást megpályáznék. Finis — Váradfenes, Jud. Bihor, 1933 június 22-én. Faragó Károly, ref. kántor-okl. tanító.

Hivatalos rész

Református Püspöki Hivatal, Nagyvárad.

3593—1933 II. sz. KÖRRENDELET. *Valamennyi kebelbeli lelkeszi hivatalnak.* Folyó hó 15 ig beterjesztendők a következő statisztikai adatok: I. Az iskolafenntartó egyházközségek részéről:

1. Az egyházközség neve.
2. A ref. tankötelesek száma.
3. A ref. iskolában osztályozott ref. növendékek száma, osztályonként részletezve, minden osztálynál jelezve a haladók és ismétlők számát.
4. A ref. iskolában osztályozott más vallásu növendékek összes száma, haladók és ismétlők külön, vallás szerint részletezve. Az osztályok feltüntetése fölösleges.
5. Bármely jellegű magyar tannyelvű elemi iskolában osztályozott ref. növendékek száma úgy, mint a 3. pont alatt.
6. Román tannyelvű elemi iskolában osztályozott ref. növendékek száma mint a 3. pont alatt.
7. Német vagy más tannyelvű nem ref. elemi iskolában osztályozott növendékek száma, mint a 3. pont alatt.
8. A ref. iskolából sikeres abszolváló vizsgálatot tett ref. növendékek száma.
9. Bármely más jellegű és tannyelvű elemi iskolából sikeres abszolváló vizsgálatot tett ref. növendékek száma.

10. A tanítók száma, azok jellege [okleveles, nem okleveles, rendes, ideiglenes].

11. 1000 leinél nagyobb beszerzések, javítások és új építkezések az iskola helyiségében, az érték jelzésével.

12. A mulasztások összege [egész napokban], igazolt és igazolatlan mulasztások külön kimutatásása, csupán az osztályozott növendékekre nézve.

13. Az előadás hány napon és mi okból szünetelt, a szabályzat szerinti szünetek kivételével.

14. Az iskolában tartott ünnepélyek felsorolása.

15. Az iskolában használt tankönyvek részletes felsorolása.

16. Van-e minden iskolateremben teljes biblia és ek. i kiadásu hangjegyes énekeskönyv?

II. Az iskolát fenn nem tartó egyházközségek részéről az 1. 2. 5. 6. 7. 9 pontokra adandó válasz, azonkívül részletesen felsorolandók a ref. növendékek vallástanításánál használt vallástani kézikönyvek.

III. Azok az egyházközségek, amelyekben bármely jellegű középiskola van, küldjék be a középiskolába járó ref. növendékek statisztikáját iskolánként és osztályonként részletezve. Ezt a statisztikát az ill. vallástanító lelkész köteles összeállítani. Oradea—Nagyvárad, 1933. június 29. Atyafiságos szeretettel, Püspök távollétében, helyette: Csernák Béla, egyházkerületi főjegyző.

A Református Ároaházi Népes Naptár 1934 i évfolyamában közlendő elbeszélésekre pályázatot hirdetnek. Az elbeszélések 3—4 nyomtatott oldalra terjedhetnek. A bíráló bizottság által elfogadott munka legfeljebb 600 Lei jutalomban részesül. A pályamunkák alólirotthoz küldendők 1933. július 31-ig. Nagyvárad, 1933. június 30. Csernák Béla egyh.-ker. főjegyző.

Pályázat az egri ref. orgonista kántortanítói állásra. Javadalom: 1. Lakás és kert természetben. 2. 20 [busz] q buza. 3. 10 öl [40 m.] tűzifa beszálítva. 4. 9 hold 1173 □ öl kaszáló. 5. Két évben 1—1 hold, harmadik évben 2 hold tavaszföld. 6. 5 hold szántóföld 3 fordulóban. 7. Kenderföld 307 □ öl. 8. Temetőben cca 300 □ öl szántó. 9. Az 5. 7. 8. pont alattiakat egészen, a 6. pont alattiból 1 holdat tanító magjával egyházszántani, vetni köteles. 10. Tandij minden gyermek után 1 véka csős tengeri [kb 50—60 gyermek] 11. Törvényes stóla. 12. Államsegély elnyerésig havi 500 lei készpénz. Kötelesség: A III—VII. vegyes oszt. tanterv szerinti vezetése, kántori teendők végzése, énekkar vezetése, egyházi jegyzőség vasárnapi iskola tartása, kanonikus órákon és lelkész akadályoztatása esetén istentisztelet végzése. Pályázhatnak román vizsgával bíró okleveles fitanítók, e hirdetés megjelenésétől számított 15 nap alatt. Megjegyzések: Lakás a szünidőben át lesz alakítva; földek mindennemű adóját egyház fizeti; autóbusz 1. vasút 4 km.-re Pályázatok a ref. lelkészi hivatalhoz küldendők: Agriș, p. u. Micula. Szatmármegye. Presbitérium.

M. st. Oficiului Parochial Reformat
 Nagyt. Református Lelkészi Hivatalnak
 Jud. Bihor Tinca—Tenke

Reklamációk a lap megjelenésétől számított 15 napon belül fogadtatnak el.

Nagybetűs Hangjegyes ÉNEKESKÖNYVEK

darabonként

100

Leies árban

kaphatók a Királyhágómelléki Ref.
 Egyházkerület Irattérjesztésében
 Oradea—Nagyvárad, Str. Petru Maior 1.

Hivatalos boríték címnyomással

100 darab **60** Lei, 200 darab **100** Lei a pénz előzetes beküldése mellett franco, másként a megrendelő költségére utánvétellel szállítva. — Szives figyelmébe ajánlom

legjobb mintájú egyházi- és iskolai nyomtatványaimat.

Egyházaknak nagy árendemény. — Szives megrendelését kéri

Béres Károly könyvkereskedése

Oradea—Nagyvárad, str. M. Lazar (Nagy Sándor-u.) 14.

KÁLVIN KÖNYVNYOMDA

Cégtulajdonosok: BÉRES KÁROLY, BÉRES SÁNDOR, ROMÁN KÁROLY

Telefon

6-22

Készít mindenfajta egyházi- és iskolai nyomtatványokat, folyóiratokat, jegyzőkönyveket, hivatalos levélpapírokat, borítékokat, a legkülönbözőbb magán- és kereskedelmi nyomtatványokat, mulatsági és esküvői meghívókat, műveket stb. a legcsinosabb, modern kivitelben és a legjutányosabb áron.

ORADEA—NAGYVÁRAD

STR. DR. AUREL LAZAR (NAGY SÁNDOR-UTCA) 14. SZ.

a Református Leánynevelő-intézet épületében

REFORMÁTUSOK LAPJA

A Királyhágómelléki Ref. Egyházkerület Hivatalos Közlönye

Főszerkesztő: DEBRECZENI ISTVÁN. Felelős szerkesztő: KOVÁCS JÓZSEF

Szerkesztőség és kiadóhivatal Reformá-
tus Püspöki Hivatal Oradea—Nagyvá-
rad, Strada Petru Maior (Őr-utca) 1.
Kéziratokat nem ad vissza a szerk.

Előfizelési ár: egész évre 360 lei. Fél-
évre 180 lei. — Egyes lappéldányok
ára 10 lei. — Megjelenik minden
hónap 1., 10. és 20-ik napján.

A női lélek kialakulása a nőszövetségben.

A nőszövetségi munkához sok sok emberszeretet, türelem és nagylelkűség szükséges. Minden asszony és leány legdrágább kincseit kell, hogy belevigye ebbe a munkakörbe.

Ha bennünket csupán hiúság és dicsőségvágy vezet s külső érdemeket akarunk szereznünk, akkor nem értettük meg a nőszövetség tendenciáját, mert ott a hangsúly a lelken van. A nőszövetség nem színpad, hogy képességeinket fitogtassuk, nem küzdőtér, hogy a tehetségek egymást elnyomni igyekezzenek, mert ott mindenkinek a maga sajátos képességeivel kell szolgálnia az Urat s nem az tehet legtöbbet, akinek legnagyobb a tudománya, vagy legelőkelőbb a társadalmi állása hanem akinek legmélyebb a hite s akinek a szívében legerősebben izzik a szeretet. Az Isten országáért folytatott munka oly nagy és szent, hogy kicsinyes érdekeket nem szabad tekintetbe vennünk.

A közösség erőt ad. Az önmagában élő ember nehezebben tud megküzdeni lelke sötét kísérteteivel, az aggodalmakkal, elcsüggedéssel s a folytonos harcokban elsorvad tetteire. De ha együtt dolgozó társaink szeméből ugyanaz a lelkesedés, ugyanaz a szent akarás sugárzik ki, akkor úgy érezzük, mintha szunyadó képességeink feloldozódnának s szívünk megtelik az együttműködés erőtadó, akadályt nem ismerő örömeivel. S ha mindnyájan odaadással dolgozunk legjobb képességeink szerint s ha felismerjük egymásban a tiszta szándékot, akkor remélem, nem lesznek köztünk olyanok, akik legnemesebb törekvéseinket félreértik s munkánkat megakadályozni akarnák. Mert el sem tudom képzelni, hogy azok közül, akik tisztán s világosan látják a nőszövetség célját s annak végtelen lehetőségeit, ahelyett, hogy teljes erejükből támogatnák külső és belső munkájában, akadályt gördítenének utjába. A gáncsoskodás meg

nem értésből fakadhat s azért az akadékoskodókat meg kell próbálnunk nagy szeretettel és türelemmel rávezetni a megterésre. Igaz, hogy ez súlyos feladat. Mert egyrészt nehéz emberi lelkeket úgy összehangolni, hogy azokból egységes, szép, tiszta dallamot csaljunk ki, másrészt bennünket is keserőséggel tölt el, ha félremagyarázzák törekvéseinket, még pedig annál nagyobb keserőséggel, minél őszintébb, őnzetlenebb odaadással dolgozunk s minél többet viszünk bele a munkába lelkünk legmélyebb értékeiből. S mégis mások ítélete bennünket nem oldoz fel a kötelességteljesítés alól, mert arról másoktól függetlenül nekünk kell majd számot adnunk. S ha a lekiismeretünk nyugodt, hogy nem kicsinyes indulatok vezettek, hanem lelkünknek egész odaadásával munkálkodtunk, akkor emelkedjünk felül az emberi véleményeken s Istennél keressünk meghallgatást, mert egyedül az Ő szava lehet elítélő, vagy felmentő számunkra.

De hogy a kicsinyes érdekeken felül emelkedhessünk s a harcokat győzelemre vihessük, időnként meg kell szakítanunk a mi küzdelmes robotoló életünket, hogy odaülhessünk az Úr lábaihoz s meghallgassuk ami mondanivalója van számunkra. S míg bensőnk áhitatos csendjében felfigyelünk életet adó igéjére, úgy érezzük, hogy abból a láthatatlan erőforrásból kibeszélhetetlen ígéretek s gazdag lehetőségek áradata zuhog bele lelkünkbe, hogy ismeretlen, csodálatos világot tárjon fel előttünk s meggazdagítson győzedelmes tetterővel, boldog reménységgel.

Folyt. és vége köv.

Özv. Szaplanczayné dr Sziklay Ilonka.

Püspöki látogatás a nagybányai egyházmegyében.

Délután Szatmáron keresztül dr Böszörményi Emil egyházmegyei gondnok, dr Harcsár Géza egyházker. ügyész, Uray Jenő szatmári főgondnok, Boros Jenő és Debreczeni István szatmári lelkészek (előbbinek mint az esperes megbízottjának, kíséretében *Ombódra* ment a püspök, hol a templom előtt Gy. Kovács József lelkész, Cs Károly István községi bíró, valamint az amaci gyülekezet képviselőjében Siető Pál lelkész üdvözölték s az egyházi kórus énekelt. Istentiszteleten Gy. Kovács József helybeli lelkész imádkozott, a püspök prédikált.

Presbiteri ülésen örvendetes megállapítást nyert annak a híresztelésnek a komolytalansága, mintha a gyülekezetben a szekták tért hódítottak volna s élénk megbeszélésre adott okot a szép, stílusos templom falának súlyos jellegű repedtsége.

Minden remény megvan arra, hogy a presbitérium és a gyülekezetnek egyházukat szerető, gyakorlatias és rendezett anyagi viszonyok közt élő tagjai hamarosan megtalálják a módot is, az az eszközöket is arra, hogy templomukat jó karba tegyék.

Presbiteri ülés után a püspök a közeli *Pálfalvára*, a pettyéni paróchia leányegyházába kocsizott s megtekintette ott az iskolát, melynek tanítója Koós Zoltán az iskola gyermekek igen ügyes, invenciózus kézimunkáit mutatta meg a püspöknek.

Az ombódi lelkészlakon elköltött vacsora alatt az egyház férfikórusa szabatosan, az átlagos színvonalon felül, — régi multjához hiven — szép árnyalásokkal énekelt.

Hálásra *Pettyénbe* ment át a püspök Helmeczy József földbirtokos, egyházkerületi képviselő kuriájába, hol is őt a ház kedves, nagyműveltségű urasszonya és a földbirtokos jószágos lelkü édesanyja fogadták.

Másnap — június 9 én — délelőtt a pettyéni egyházat vizitálta a püspök. Az egyház presbiterei, nőszövetsége és hivei Bogdán Lajos lelkészük vezetésével bejöttek a püspök tiszteletére a Helmeczy kuriába s ott üdvözölték.

Az istentiszteleten Boros Jenő, az egyházmegye esperesének képviselője, szatmári lelkész mondott klasszikus és melegen átérzett könyörgést, a püspök pedig mélyenszántó beszédet.

Presbiteri ülésen hangsúlyozta a püspök a presbitérium kötelességét, hogy a tanítónő hátralékos fizetéséről gondoskodják. A lelkésznek a paróchiális lakás ósdi, huzatos voltáról tett megjegyzése kapcsában megfelelő figyelmeztetéseket intézett a presbiterekhez s szóvá tette az egyházi épületek alacsonyra megszabott tűzkár-biztosítási összegét a további tárgyalások folyamán szigorúan utasította a presbitériumot, hogy az egyháznak saját alapjából felvett kölcsöntartozásról állítson ki szabályszerű adósságlevelet s felkéri az egyházmegye jelenlevő gondnokát, hogy e rendelkezésnek érvényt szerezni sziveskedjék.

A Helmeczy kurián kedves, előkelő társaságban elköltött ebéd után dr. Böszörményi Emil fölvirágozott négyes fogatán *Nagykolesra* ment át a püspök és kísérete.

Itt Gyöngyössy Bálint lelkész fogadta a templom impozáns előcsarnokában. Az istentiszteleten Sárközi Lajos szatmárnémeti-i lelkész mondott a gyülekezet szívének lelkét fölemelő buzgószó imádságot.

Presbiteri ülésen a püspök észrevételezte ugyan, hogy a férfiszövetség még nincs megalakítva és az egyházközség nagy összegű kerületi járulékkal tartozik, de másrészt meleg elisme-

rését nyilvánította a gyülekezet buzgólkodása és nemes áldozatkészsége fölött az építkezés és szervezés dolgában. Ennek a jóleső benyomásával távozott a gyülekezetből úgy ő, mint kísérete.

A lelkészlakban a lelkéspár hagyományos vendégszeretettel megterített asztalánál Gitta Emil helybeli gör. kath. lelkész és Várady József szamoskrassói ref. lelkész is jelen volt, kik a püspököt a maguk és gyülekezeteik nevében előzőleg hivatalosan is üdvözölték.

Éjjeli szállásra ismét a Helmeczy kuriába ment a püspök s onnan másnap, június 10 én *Kiskolcs* egyházközségbe látogatott el, hol a diadalkapu előtt a ref. elemi iskola növendékei énekeltek Angi Margit h. tanítónő vezetésével, utána a gyülekezet és annak intézményei nevében Gacsályi Zsigmond lelkész, a község részéről pedig ifj. Nagy Elek üdvözölték.

Istentiszteleten Boros Jenő szatmári lelkész mondott bensőséges, szép imádságot s püspökünk lelkes fölemelő beszédet, aki ugyanakkor egy ifju párt meg is esketett.

A presbiteri ülésen elismeréssel veszi tudomásul püspök a belmissziói intézmények működését, de kifogásolja a Férfiszövetség hiányát s elkötelezi lelkészt, hogy azt lehetőleg még aratás előtt alakítsa meg s annak megtörténtéről úgy az esperest, mint a püspöki hivatalt értesitse. Buzdítja s felhívja a presbitériumot a kerületi járulékok befizetésére, mert ha a gyülekezetek e kötelességeiket nem teljesítik, a kerület nem képes papokat és tanítókat nevelni.

Délután *Szamoskóródra* ment a püspök, hol Kürthy Dezső lelkész üdvözölte a templom előtt. Az istentiszteleten Gacsályi Zsigmond kiskolcsi lelkész imádkozott. Püspökünk a szektáskodó mozgalom sodrába eső gyülekezethez a helyzethez mért komoly, intő és a hitben kitartásra buzdító beszédet intézett. Utána megkeresztelt egy kisdédet.

Presbiteri ülésen hangsúlyozta püspök ur azt a meleg óhajtását, hogy megláthassa e gyülekezetet, melyben a millenizmus dolgozik. Fokozott kötelezettséget jelent itt a lelkipásztori és presbiteri tisztség s azok viselői nem lehetnek eléggé vigyázó pásztorai a Krisztus nyájának, annyival is inkább, mert a gyülekezetnek nincs felekezeti iskolája, tehát a templomon, az órállók szivén keresztül kell pótolni a hagyományos magyar kálvinista nevelést a jövő nemzedék lelkében, hogy az emberi agyrétek fertőzésétől megőrizhessük őket.

Mínt hogy pedig a belmissziói munkaszervek közül a férfi-

szövetség nincs még megszervezve, püspök elkötelezte a lelkészt, hogy azt a legközelebbi presbiteri ülésen alakítsák meg.

A dobrácsapáti leányegyház küldöttsége is tisztelgett a püspöknél. Hálásra visszatért dr. Helmeczy József e. m. tanácsbíró házába.

Másnap június 11-én vasárnap délelőtt *Csengerbagost* látogatta meg a főpásztor. Az első diadalkapunál Siket Sándor a község bírája, a másodiknál [a templom előtt] Mogyorós Sándor lelkész, a nőszövetség nevében Szilágyi Mártonné, a bibliakör részéről Siket Juliska, a vasárnapi iskolások nevében Ács István tanító köszöntötte, kinek vezetése alatt ugyanott a helybeli férfikar igen szépen énekelt.

Istentiszteleten Sárközy Lajos szatmárnémeti-i lelkész imádkozott, a tőle megszokott klasszikusan bibliás nyelvezettel és mély bensőséggel.

Presbiteri ülésen a gyülekezet aktuális kérdései kerültek megbeszélésre. Püspök elrendelte, hogy a férfiszövetséget azonnal alakítsák meg, s ennek megtörténtéről minél sürgősebben tegyen jelentést a lelkész úgy neki, mint az egyházmegye elnökségének [esperesnek és gondnoknak]. Kifogásolta Püspök ur a tüzkár elleni biztosítás alacsony értékét s annak fölemelését elrendelte. Szóba került a gyülekezetben tapasztalható békétlenkedés is, mely az egyházi tisztviselők díjlevelének leszállítására irányuló szándékokkal van kapcsolatban. Püspök ur erre nézve is megtette a maga főpásztori észrevételeit.

A szamosdobi gyülekezet presbitériuma is tisztelgett a püspök előtt.

Csengerbagosról délután 5 órakor — Szamosdobon keresztül menve s ott a község tisztelgését fogadva — a püspök visszatért Szatmárra s ott a gimnázium növendékeinek a tornavizsgáját végignézte és a jelesebb tornászok részére adományozott díjakat kiosztotta. Ennek emlékéül a főgimnázium tanuló ifjuság a püspököt az impozáns iskolaépület szép, nagy fényképével lepte meg, kit e kedves figyelem láthatólag igen kellemesen érintett. A fényképet Debreczeni István lelkész fia nyújtotta át szép kis beszéddel, melyre Püspök ur szívélyes szeretettel válaszolt és mondott köszönetet.

A tornavizsga befejeztével, melyet nagyszámu és előkelő közönség nézett végig a gimnázium tornacsarnokában, társasvacsora volt a püspök tiszteletére.

Ennek keretében a szatmári ref. egyházi férfi- és vegyes énekkar szébbnél-szebb énekszámok előadásával szerzett nagy

élvezetet a jelenlevő nagyközönségnek. E sorok írójának feledhetetlen élmény marad a hatalmas kórusok szép kiépítettsége, kiegyensúlyozottsága, erővel, finomsággal és szépséggel teljes előadása s hivatott művészi vezetése Csecskedy Károly karnagy részéről, ki nemcsak karnagyai jeles kvalitásait mutatta ki, hanem mint komponista is elismerésre méltót nyújtott Debreczeni István szatmári lelkésznek a dalárda részére írt szép „Jeligé”-je megzenésítésével.

(Folyt. köv.)

Tájékoztató

a szatmárnémeti-i református középiskolákba az 1933—34.
iskolai évre vonatkozó felvételre.

I. Fiu-lőgimnázium.

1. *Felvétel.* A törvény értelmében felvehetőek mindazok a tanulók, akiknek szülei magukat magyar anyanyelvűeknek vallják, zsidó vallásuak azonban csak a Közokt. Minisztérium engedélyével.

Minden tanuló, aki az intézetbe először lép be, köteles a felvételre jelentkezéskor az igazgatóságához benyújtani születési áll. anyakönyvi kivonatot, keresztlevelet, újraoltási bizonyítványt, állampolgársági bizonyítványt és az előző osztályról szóló iskolai bizonyítványt vagy iskolai anyakönyvi lap másolatát. Az I. osztályba lépő tanulók a revizortól láttamozott IV. vagy magasabb osztályu elemi iskolai bizonyítványt nyújtanak be. Mindezen okmányok csak úgy fogadhatók el, ha román nyelven vannak kiállítva, akár eredetiben, akár hivatalos másolatban, a román mellett azonban párhuzamosan szerepelhet a magyar nyelv is. Az intézetnek azon növendékei, akiknek a fent jelzett okmányai már be vannak adva, nem kötelesek azokat ismét benyújtani.

Az I. osztályba nem vehetőek, akik 9 és fél évesnél fiatalabbak vagy 13 évesnél idősebbek, — határnapul véve szept. 7-ét. A 13 évesnél legfeljebb egy évvel idősebbek részére külön kérésre az iskola igazgatósága, még idősebb részére csak a minisztérium adhat korengedélyt.

2. *Beírás* augusztus 25—31. napjain délelőtt 9—12 ig. — A tanulók felvétele a beírás alkalmával történik. — Beírási díj

100 Lei és 100 Lei kérvényre, bélyegre, igazoló könyvecskére és sorszámra.

3. *Iskolai díjak*: Tandij és fenntartói járulék évi 2500 Lei. — Szegénysorsu, jó tanulók folyamodhatnak az iskolai díjaknak részben vagy egészben elengedéséért és a szegénysorsu tisztviselők gyermekeik díjainak mérsékléséért az igazgatótanácshoz. A folyamodványhoz csatolni kell hatósági szegénységi bizonyítványt, melyet különösen a családtagok számának igazolása szempontjából láttamoztatni kell az illetékes református lelkeszi hivattal.

Az iskolai díjak két egyenlő részletben fizetendők: az első részlet a beiratáskor, a második február 1-ig. Indokolt esetben a díjak negyedévi részletekben is fizethetők. Iskolai díjak mérsékléséért és tandijmentességért folyamodni lehet szept. 10-én déli 12 óráig.

4. *Felvételi vizsgálat*. Az I osztályba iratkozó tanulók legkésőbb augusztus 25-én adják be okmányaikát, hogy augusztus 31-én felvételi vizsgára állhassanak. A felvételi vizsga tárgyai: román nyelv, magyar nyelv és számtan az elemi iskola IV ik osztályu tananyaga szerint. A felvételi vizsga díja 50 Lei.

5. *Javító vizsgálat*. — Jelentkezni lehet e vizsgálatra aug. 29-ig. A vizsgálat írásbeliből és szóbeliből áll s díja, tekintet nélkül a tárgyak számára 150 Lei.

6. Minden tanuló köteles egyensapkát és rendszámot viselni, egyenruha azonban nem kötelező.

7. *Az internátus díja* negyedévenként előre fizetendő. A bentlakási és ellátási díjakat az intézet vezetősége a gazdasági viszonyoknak megfelelőleg későbbben fogja megállapítani és augusztus hó folyamán hozza köztudomásra. Ágyneműt és evőeszközt a tanuló hoz magával. Az internátus a tanítás megkezdése előtti napon nyílik meg. Jelentkezni kell legkésőbb szept. 5-én déli 12 óráig.

Az igazgatóság.

II. Leány-gimnázium.

1. *Felvétel*. A törvény értelmében felvehetők mindazok a tanulók, akiknek szülei magukat magyar anyanyelvűeknek vallják, zsidó vallásuk azonban csak a Közoktatásügyi Minisztérium engedélyével.

Mindenik tanuló, aki az intézetbe először lép be, köteles a felvételre jelentkezéskor az igazgatósághoz benyújtani születési állami anyakönyvi kivonatot, egyházi keresztlevelet, állampolgársági bizonyítványt, újraoltási bizonyítványt és az előző osztály-

ról szóló iskolai bizonyítványt vagy iskolai anyakönyvi lap másolatát. Az I. ső osztályba lépő tanulók a revizortól láttamozott IV—V. vagy magasabb osztályu elemi iskolai bizonyítványt nyújtanak be. Az I. osztályba nem vehetők fel, akik 9 évesnél fiatalabb vagy 13 évesnél idősebbek. E korhatáron túl miniszteri engedély szükséges.

2. *Beírás.* Augusztus 25—31. napjain délelőtt 9—12 óráig. A tanulók felvétele a beírás alkalmával történik. Beírási díj 200 L.

3. *Iskolai díjak.* Tandij és fenntartói járulék évi 2000 Lei. Szegénysorsu, jó tanulók folyamodhatnak az igazgatótanácshoz a tandijnak részben való elengedéséért. — Szegénysorsu tisztviselők gyermekei folyamodhatnak a tandij mérsékléséért. A folyamodványhoz csatolni kell hatósági szegénységi bizonyítványt, melyet különösen a családtagok számának igazolása szemponjából láttamoztatni kell az illetékes református lelkészi hivatallal.

A tandij két egyenlő részletben fizetendő: az első részlet a beíratáskor, a második részlet február 1-ig; indokolt esetben negyedévenként vagy havonként is fizethető.

4. Az I. osztályba a felvételi vizsgát augusztus 25-én tartjuk, díja 50 Lei.

5. Tandijmentességért vagy mérséklésért szeptember 10-ig lehet folyamodni.

6. *Javitóvizsgálat* szept. hó 1—2-án. Vizsgadíj 150 Lei, tekintet nélkül a tárgyak számára.

7. *Az iskolai év kezdetét* a miniszteri rendelet vétele után fogjuk közölni.

8. Minden növendék köteles egyenkötényt, egyenruhát, egyenkalapot viselni, melyek készítését az iskola vezetősége határozza meg.

9. Az iskola nyilvánossági joggal bír. *Az igazgatóság.*

III. Felső kereskedelmi leányiskola.

1. *Felvétel.* A törvény értelmében felvehetők mindazok a tanulók, akiknek szülei magukat magyar anyanyelvűeknek vallják, a zsidó vallásuak azonban csak a Közoktatásügyi Miniszterium engedélyével. Minden tanuló belépéskor köteles az igazgatósághoz egy kérvényt benyújtani, az I. ső osztályba lépők mellékelvén ahhoz: 1. születési áll. anyakönyvi kivonatot, keresztlevelet, újraoltási bizonyítványt áll. nyelven, állampolgársági bizonyítványt és az előző osztályról szóló iskolai bizonyítványt. Az I. osztályba felvehetők, akik a gimnázium IV-ik osztályát sike-

resen elvégezték. Az I. osztályba nem vehetők fel, akik 13 évesnél fiatalabbak, vagy 16 évesnél idősebbek, de korengedélyért lehet folyamodni.

2. *Beiratás.* A beiratás történik auguszt. 25—szept. 1-ig délelőtt 9—1 óráig. Beiratási díj 300 Lei, amely összegben bennfoglalatik az igazoló könyvecske, sorszám és könyvtár gyarapítása és használata.

3. *Iskolai díjak.* Tandíj és fenntartói járulék 3000 Lei. Szegénysorsu, jó tanulók folyamodhatnak az iskolai díjnak részben való elengedéséért az igazgatótanácshoz. Az iskolai díjak két egyenlő részletben fizetendők: az első részlet a beiratáskor, a második részlet febr. 1-ig. Indokolt esetben a díjak negyedévi vagy havi részletekben is fizethetők. Iskolai díjak mérsékléséért folyamodni lehet szept. 10-ig.

4. *Javító vizsgálat.* Jelentkezni lehet e vizsgálatra szept. 1-én déli 1 óráig. A vizsgálat idejét később fogjuk közölni. A vizsgadíja 150 Lei.

5. *Az iskolai év kezdete.* Az év ünnepélyes megnyitása istentisztelettel veszi kezdetét és tornatermünkben folytatódik. Idejét csak miniszteri rendelet vétele után fogjuk közölni.

Minden növendék köteles egyenkötényt, egyenruhát, egyensapkát, fekete cipőt és harisnyát és rendszámot viselni.

Az igazgatóság.

Tájékoztató

a nagyenyedi ref. tanítóképző intézetről az 1933—34 ik iskolai évre.

Felvétel. Az első osztályba felvétetnek azok, akik legalább az elemi iskola négy osztályát sikerrel elvégezték, életkoruk szeptember 1-én 12—15 év között van és a tanítói pályára alkalmasak. Az elemi iskola többi osztályaiból is csak az I. osztályba történhetik felvétel.

A felvételt a szülő vagy a gyám kérelmezi. A folyamodványhoz csatolandók: a) születési anyakönyvi kivonat; b) keresetelési bizonyítvány; c) újraoltási igazolvány; d) elemi iskolai bizonyítvány; e) román állampolgársági bizonyítvány; f) orvosi bizonyítvány arról, hogy a folyamodó testileg ép és egészséges, látása és hallása jó, éneklő képessége és zenei hallása kielégítő, beszélő szerve hibátlan; g) szülői nyilatkozat arról, hogy a szülő az előírt díjak pontos fizetésére kötelezettséget vállal. Ezt a nyilatkozatot a helyi lelkész előtt két elfogadható kezesnek

is alá kell írnia. A jó zenei hallásra vonatkozó bizonyítványt az illető egyházközség kántorával kell kiállíttatni.

Felvételi és különbözeti vizsgálat. Az újonnan jövő tanulók tartoznak felvételi vizsgálatot tenni. E vizsgálat 1933. szeptember 12–23. napjain lesz.

A felvételi vizsgálat részei:

a) *írásbeli vizsgálaton:* román nyelv, magyar nyelv és mennyiségtan [számán—mértán].

b) *szóbeli vizsgálaton:* román nyelv, magyar nyelv, mennyiségtan, Románi földrajza és történelme [elemi iskolai tanterv alapján].

Jelentkezés és beiratkozás. a) A folyamodványokat kellően felszerelve 1933. augusztus 1-ig kell az igazgatósághoz betérjeszteni. Szeptember 5-én tul csak a tanker. főigazg. engedélyével [Serviciul local de învățământ Cluj] lehet beiratkozni.

b) Azok a növendékek, akik az 1932–33. iskolai évben intézetünkben tanultak, tartoznak a felvételüket az 1933–34. iskolai évre újból kérelmezni.

c) Minden új növendék tartozik szeptember 12-én reggel 8 órakor pontosan megjelenni, hogy az orvosi és zenei vizsgálat s azután a felvételi és különbözeti vizsgálatok megtarthatók legyenek. Ezek a vizsgálatok díjtalanok.

Fizetendő díjak: A kollégiumi előljáróság az 1933–34. isk. évre a következő díjakat állapította meg: a) Iskolai díjak: beiratási díj 280 Lei, tan- és fenntartói díj 3200 Lei, összesen 3480 Lei, b) Internátusi díj 2.200 Lei, c) Konviktusi díj 4000 Lei, felszerelési díj 100 Lei, összesen 4100 Lei, d) Vegyesek címén: [könyvtár, ipari anyag, fürdés, hangszerhasználat] 500 Lei; személyazonossági igazolványra 10 Lei.

Segélyek, kedvezmények. Jó előmenetelű, a királyhágómelléki egyházkerülethez tartozó reformátusok a püspöki hivatalhoz folyamodhatnak segélyért, az ill. lelkészi hivatal útján. Csak azok a tanulók részesülhetnek segélyben, akik az előző években is segélyt élveztek. I. éves tanulók csak a II. évharmadi értesítő alapján folyamodhatnak segélyért.

Részletes tájékoztatót küld a ref. tanítóképző intézet igazgatósága, Aiud—Nagyenyed.

III. évet végzett szegény sorsu theologiai hallgató lelkészek mellé a nyári hónapokra

|| [jul. aug. szept.] kisegítőnek ajánlkozik. Megkereséseket a Püspöki Hivatalba kérünk.

AKIKET HAZAHIVOTT AZ ÚR

Seres László. A magyar tanügy egyik csendes, de annál áldásosabb munkása folyó év június 15-én iskolai bezárásra visszaadta nemes lelkét a mennyei Atyának. A csendes jómodoru, kötelességtudó tanító, Seres László a nagyszalontai ref. egyház szolgálatában 34 évet, míg Péterszegen, hol tanítói pályáját kezdte, 4 évet töltött. Több rendbeli tanfolyamot végzett, melyek közül különösen rajztanfolyam képesítették őt. Mint a helybeli iparostanonc iskola rajztanítója többször felettes hatóságainak elismerését érdemelte ki. Törhetetlen magyar kálvinista tanító volt. Pedagógiai és tanítói tekintély volt ugy kartársai, mint az egyházmegyei és kerületi tanügyi bizottságban is. Egyházmegyénk és kerületünk tanítóképviselője volt több ideig, hol komoly és megfontolt felszólalásait megértéssel és elismeréssel értékelték. Kartársai s Nagyszalonta megtisztelő és őszinte részvétele mellett helyezték június 17-én örök nyugalomra.

Isten veled kartárs! Te hű sáfár!

Lelkészerkezet.

A nagybányai egyházmegye lelkészei értekezletet tartottak f. hó 6-án Szatmáron, Magoss Ferenc elnökle mellett. Legfontosabb tárgy volt az új isteniszteleti rendtartással kapcsolatban az egységes eljárás megállapítása azokban a pontokban, melyekben az új rendtartás is nyitott ajtót hagyott, vagy nem adott határozott irányítást a végrehajtási utasítás sem, illetve alternative intézkedett. Megállapodtak arranzve, hogy az énekkarok a textus előtti éneklés helyett a főének után a kathedrai rész megkezdése előtt énekeljenek, mivel a textus előtti közének után történő szereplésük nagyon szétválasztaná az imádságot és az igehirdetést. Nagyobb vitára adott okot a vasárnap délutáni isteniszteleten az előfohász és imádság helyes értelmezése. Mivel az utasításban az előfohász után kettőspont következik és azután van az imádság szó, sokan úgy értelmezik, hogy itt csak előfohászt kell mondani, mert az előfohász annyi, mint imádság. Viszont, mivel a zsinati rendtartásban e két szót csak vessző választja el, mások azt vitatták, hogy külön előfohászt és külön imádságot kell mondani. Hasonló véleményelérés van az apostoli hitvallás elmondására nézve, amennyiben sem a törvény, sem az utasítás nem világos abban, hogy csak

a lelkész mondja e, vagy közösen a jelenlevőkkel úgy a kereszteselés, mint a temetés alkalmával. Különböző következtetések vonattak le az utasításnak a temetési szertartásról szóló részében, ahol is az öngyilkos eltemetéséről szóló mondat második részében ez van: a lelkésznek senkit nem kell eltemetni, akinek eltemetésére nem kérik. Vannak, akik ezt úgy fogják fel, hogy nem kell eltemetni pl. egy szektáskodó, de egyházunkból ki nem lépett egyént, vagy hozzátartozóját, ha nem kérik, holott eddig nem volt szabad megengednünk, hogy az ilyet egyházi szertartás nélkül temessék el. Sőt voltak, akik ellentétet látnak e kifejezés és a következő között: „a temetési szertartás lelkész nélkül nem végezhető.” A lelkészértekezlet abban állapodott meg, hogy a kerületi közgyűlés ideiglenes engedménye szerint a 14 éven aluli gyermekek eltemethetők — ahol eddig is szokásban volt — énekszóval, de mások csak lelkésszel; ha azonban szektáriusoknál, vagy valláselleneseknél a lelkész funkciója biztosítható nem volna, azon a temetésen sem a kántor nem vehet részt, sem az egyház nem engedheti meg, hogy temetőjébe temessék, sem nem harangoznak.

A konfirmálók felvételére nézve elhatározta az értekezlet, hogy a kézzátételt a növendékek állva fogják venni. A vitás részekre nézve az értekezlet úgy határozott, hogy kérdést intéz a püspöki hivatalhoz, illetve az Utasítást szerkesztett ker. főjegyzőhöz. Kívánatos volna, hogy az esetleg más helyen is felmerült kérdésekre nyilvánosan kapjanak feleletet. A stólára nézve is hosszabb eszmecsere folytattak a jelenlevők. Kimondotta az értekezlet, hogy akik szegénységüket szegénységi bizonyítvánnyal igazolják, azokat ingyen fogja minden lelkész eltemetni. Másoknál a megszabott stólához mindenki jogosan ragaszkodik. — Végül egyhangú volt az értekezlet tagjainak véleménye arra nézve, hogy az új rendtartáshoz mindenben alkalmazkodni kell és ezáltal az egységet teljesen biztosítani.

HIREK

„Te benned biztunk elaltól logoa”. Ezen a címen jelent meg dr. Szemethy Géza nagyszerű zenei munkája: a XC. zsoltár 14 féle, női és vegyeskari átírata, a legegyszerűbbtől a legművészibb változatig. Tizennégyféle átírat egy dal-

lamból: már maga ez a tény is nagy és jellemző érték-mérője a kiváló szerző tehetségének. Szakszerű ismertetést hivatott toll fog írni, addig pedig csak annyit jegyzünk meg, hogy e munka teljesen páratlan e téren és ilyen ér-

téki mű még nem jelent meg a református magyar zeneirodalomban. Kapható a szerzőnél Nagyváradon, a püspöki hivatal címén. Ára rendkívül olcsó: 50 Lei.

A nagyváradi református leányintézet felvételére 1933 augusztus 15-ig adandók be a kérvények az intézet igazgatói hivatalánál [Ref. Leánygimnázium]. Az igazgatótanács az évi ellátási díjat 11,500 Leiben állapította meg,

amelyben bennefoglaltatik a lakás és teljes ellátáson kívül a mosás és orvosdíj is.

A Nagyváradi társulati felső kereskedelmi iskola igazgatósága [Oradea—Nagyvárad, Alea Gojdu, volt Deák Ferenc-utca 1. szám] szívesen küld prospektust az érdeklődő ref. szülőknek. Felhívjuk a figyelmet erre a praktikus iskolatípusra, amely a kisebbségi ifjúság számára aránylag a legjobb elhelyezkedést biztosítja.

Hivatalos rész

Református Püspöki Hivatal, Nagyvárad.

3872—1933-III. sz. KÖRRENDELET. *Valamennyi nt. lelkesi hivatalnak.* Az egyházkerületi közgyűlés 39—1933. sz. határozatával tudomásul vette, hogy a Végrehajtó-bizottság felhívta az egyházközségeket és fenntartó testületeket, hogy az 1932. évi nyugdíjintézet fenntartói járulékokat 1933. június 30-ig befizessék, az érdekelt tagokat pedig az Alapszabály 26. §-a alapján értesítette, hogy amennyiben valamelyik egyházközség vagy fenntartó-testület a hátralékos fenntartói járulékokat a kitűzött időre ki nem fizetné, ezt az összeget 1933. június 30-ig az érdekelt tag kamataival együtt befizetni köteles, ellenkező esetben 1933. augusztus 1. után a kötelezett tagok államsegélyből levonandók, a jogosított tagon pedig nemfizetés esetén perrel is behajtandók, fennmaradván a tagok visszkereseti joga, melyet az E. T. V. tc. 33. §-ának 5. pontja alapján közigazgatási bírói úton érvényesíthetnek a mulasztó egyházakkal vagy fenntartó-testületekkel szemben. Felhívom fentiek alapján mindazon egyházközségeket és az érdekelt nyugdíjintézeti kötelezett [lelkészek, s. lelkészek, léviták] és jogosított [tanárok, tanítók] tagokat, ahol és akik személye után az 1932. évi fenntartói járulék mindezideig befizetést nem nyert, hogy ezen összegeket a befizetés napjáig számított 10 százalékos késedelmi kamattal haladéktalanul, de legkésőbb augusztus 1-ig feltétlenül fizessék be, mert ellenkező esetben ezen összegek behajtására vonatkozólag az Alapszabályok értelmében intézkedéseket foganatosítatnom kell. Oradea—Nagyvárad, 1933 július 6. Atyafiságos szeretettel: Sulyok István, s. k., püspök.

3747—1933-I. sz. Közigazgatási. KÖRRENDELET. *Valamennyi nt. lelkesi hivatalnak.* Mihez tartó tudomásulvétel és megfelelő eljárás végett közlöm alábbiakban a közoktatásügyi és vallásügyi minisztériumnak e hó 4-én 78263—8844. sz. alatt

kelt átiratát — magyar fordításban. „Püspök ur! A pénzügyminisztérium ez évi 74583 sz. levelében arról értesít, hogy az adók az országban nagyon nehezen folynak be, amennyiben a nép tévesen úgy van informálva, hogy az adóhátralékokból elengedések történnek. Van szerencsém tehát felkérni, méltóztassék a püspökség területén lévő lelkész urakat utasítani, hogy vasárnapokon és ünnepeken az istentisztelet végeztével figyelmeztessék hiveiket, hogy az állami adókat be kell fizetni, mert ez mindenkinek az érdeke. Miniszter, Conzilier, aláírások.“ Oradea—Nagyvárad, 1933 július 10. Atyafiságos szeretettel: Sulyok, püspök.

Pályázat a hegyközujlaki ref. organista kántortanítói állásra
 Fizetés: 1. 22 hat. hold föld haszonélvezete, melyet a tanító saját költségén miveltet, melynek adóját tanító fizeti Ebből 6 hold kaszáló. 2. Készpénz az egyház pénztárából 240 Lei. 3. 20 q. kétszeres buza megváltási ára 3000 Lei. 4. Stóla az egyh.-ker. megállapítása szerint. 5. Tisztességes lakás mellék helyiségekkel, kerttel. 6. Egyh. jegyzőségért 200 Lei. **Kötelességek:** A presbitérium által reá bízott osztályok vezetése, vasárnapi iskolák, bibliakörök, Nőszövetség, Férfiszövetség, általában minden belmissziói munkában való segédkezés. Urvacsoraosztás, valamint ünnepek délutántain és lelkész akadályoztatása esetén szószéki szolgálat. Énekkar szervezése és vezetése. Minden az egyház és tanító között felmerülő vitás kérdésekben kizárólagosan az egyház bíróságok eljárását lehet igénybe venni. Pályázhatnak érvényes román oklevéllel bíró, katonai szolgálatuknak eleget tett férfitanítók. Pályázati határidő a hirdetés megjelenésétől számított 3 hét. Pályázati kérvények fenti határidőig a ref. lelkészi hivatalhoz küldendők. Uileac de Munte—Hegyközujlak, 1933 június 25. Jud. Bihor, u. p. Episcopia Bihor. Presbitérium.

Pályázat. A érendrédi [Andrid] ref. egyház pályázatot hirdet a II. tanítói állásra **Javadalom:** 1. megfelelő lakás kerttel. 2. Az egyháztól készpénz 14,000 lei. 3. Az egyházkerülettől „C” listás illetve 100 koronás segély, mely az elmúlt iskolai évre 10,000 leiben volt megállapítva. **Kötelesség:** Az I-II-III. vegyes osztályok tanítása, Leányénekkar vezetése. Kántortanító szükség szerinti helyettesítése, lelkész mellett mindennemű belmissziói és egyháztársadalmi munkában segédkezés. A román nyelv tudása elengedhetetlen feltétel. Községünknek jó autobus összeköttetése, orvosa, gyógyszertára, postája, hetivására van. Pályázatok az Andrid—Érendrédi ref. lelkészi hivatalhoz küldendők. Pályázati határidő: 1933 augusztus 20. Érendrédi, 1933 június 25. Presbitérium.

Pályázat. A pankotai—pâncotai [Arad vm.] ref. egyház presbitériuma pályázatot hirdet a lemondás folytán megüresedett organista kántortanítói állásra. **Javadalom:** 1. Lakás természetben [2 szoba, konyha, kamara] és konyhakert. 2. Készpénz az egyházkerületi határozatnak megfelelően havi 2000 Lei és a

megfelelő korpótlék. 3. Villanyvilágítási átalány havi 100 Lei. 4. Stóla a kerületi dijszabás szerint körülbelül 600 Lei. 5. Esetleges állami vagy kerületi segély. Köteleesség: Az egyházi törvényekben s a felettes hatósági rendeletekben előirt kántortanítói szolgálatok elvégzése [I—VII. o.] egyházépítő munkában segédkezés, vasárnapi iskola és énekkar vezetése, lelkész akadályoztatása esetén helyettesítés és presbiteri jegyzőség. Pályázhatnak a törvényekben előirt minden követelménynek megfelelő férfitanítók. Pályázati határidő 1933 aug. 10. Választás 1933 aug. 13. Állás 1933 szept. 1-én foglalandó el. Személyes megjelenés ajánlatos, utazási költség csupán a megválasztottnak térül meg. Pankota egy kb. 5000 lélekkel, nagyobb szabású heti piacokkal és országos vásárokkal bíró nagyközség, ipari és kereskedelmi központ, a CFR arad-brádi vonalának állomása és az arad-hegyaljai villanyosnak északi végállomása. A szükséges mellékletekkel felszerelt pályázati kérvénnyel a református lelkészi hivatal Pâncota, jud. Arad címére küldendők. Presbitérium.

Pályázat a micskei ref. orgonista kántortanítói állásra. Javadalom: 1. Lakás és kert 2 12 kat. és 833 □ szántó föld. 3. Havi 1000 [egyezer Lei] készpénz. 4 4 erdő és 4 legelőjog. Kántorságért: 1. 4 [négy] kat. hold agrárföld. 2. Stóla, Köteleesség: I—V. oszt. vegyesiskola tanterv szerinti vezetése, kántori teendők végzése, énekkar szervezése és vezetése egyházi jegyzőség. Minden belmissziós munkában való segédkezés, kánonikus órákon s a lelkész akadályoztatása esetén istentisztelet végzése. A tanítói földek adóját az egyház, a kántori földek adóját a tanító fizeti. Pályázhatnak román vizsgával bíró okleveles férfitanítók, a hirdetés megjelenésétől számított 3 hét alatt. Pályázatokat a lelkészi hivatalhoz kell küldeni. Misca. Bihar m. Presbitérium.

Pályázat az értarcsai ref. kántortanítói állásra. Javadalom: 1. A mai kor igényeinek teljesen megfelelő lakás melléképületekkel és gyönyörű kerttel. 2. 33 hektoliter rozs és pedig 22 hektoliter kántori fizetés a hivektől, 11 hektoliter a szülőktől gyermekek után gondnok által beszédve. 3. Minden tanköteles gyermek után 25 Lei. beiratási díj cirka 1250 Lei. 4. 20 hold első osztályu föld 1200 □ ölével számítva, melynek mindenféle adóját az egyház fizeti. 5. 8 hold legeltetési jog 6 8 köbméter tűzifa beszállítva. 7. Törvényes stóla. Köteleesség: I—VII. oszt. tanterv szerinti vezetése, kántori teendők végzése, esetleg énekkar felállítása, vasárnapi iskolánál segédkezés, jegyzőkönyv vezetése és lelkész akadályoztatása esetén istentisztelet végzése. Pályázhatnak román vizsgával bíró okleveles fitanítók, sőt nőtanítók is, kik a kántori teendők elvégzésére képesítve vannak. Pályázati határidő e hirdetés megjelenésétől számított 15 nap. Vasúti állomás 7 ki'ométer. Pályázati kérvények ref. lelkészi hivatalhoz küldendők. Tarcea—Értarcsa, Szilágymegye. Presbitérium.

M. st. Oficiului Parochial Reformat
 Nagyt. Református Lelkészi Hivatalnak
 Jud. Bihor
 Tinca—Tenke

Reklamációk a lap megjelenésétől számított 15 napon belül fogadtnak ei.

Nagybetűs Hangjegyes ÉNEKESKÖNYVEK

darabonként

100

Leies árban

kaphatók a Királyhágómelléki Ref.
 Egyházkerület Iratterjesztésében
 Oradea—Nagyvárad, Str. Petru Maior 1.

Hivatalos boríték címnyomással

100 darab **60** Lei, 200 darab **100** Lei a pénz előzetes
 beküldése mellett franco, másként a megrendelő költségére
 utánvétellel szállítva. — Szives figyelmébe ajánlom

legjobb mintájú egyházi- és iskolai nyomtatványaimat.

Egyházaknak nagy árendedmény. — Szives megrendelését kéri

Béres Károly könyvkereskedése

Oradea—Nagyvárad, str. A. Lazar (Nagy Sándor-u.) 14.

KÁLVIN KÖNYVNYOMDA

Cégtulajdonosok: BÉRES KÁROLY, BÉRES SÁNDOR, ROMÁN KÁROLY

Telefon

6-22

Készít mindenfajta egyházi- és iskolai nyomtatványokat, folyóiratokat, jegyzőkönyveket, hivatalos levélpapírokat, borítékokat, a legkülönbözőbb magán- és kereskedelmi nyomtatványokat, mulatsági és esküvői meghívókat, műveket stb. a legcsinosabb, modern kivitelben és a legjutányosabb áron.

ORADEA—NAGYVÁRAD

STR. DR. AUREL LAZAR (NAGY SÁNDOR-UTCA) 14. SZ.

a Református Leánynevelő-intézet épületében

REFORMÁTUSOK LAPJA

A Királyhágómelléki Ref. Egyházkerület Hivatalos Közlönye

Főszerkesztő: DEBRECZENI ISTVÁN. Felelős szerkesztő: KOVÁCS JÓZSEF

Szerkesztőség és kiadóhivatal Református Püspöki Hivatal Oradea—Nagyvárad, Strada Petru Maior (Ör-utca) 1. Kéziratokat nem ad vissza a szerk.

Előfizetési ár: egész évre 360 lei. Fél-
évre 180 lei. — Egyes lappéldányok
ára 10 lei. — Megjelenik minden
hónap 1., 10. és 20-ik napján.

A női lélek kialakulása a nőszövetségben.

(Folytatás és vége.)

Éppen ezért a nőszövetség éltetője és fenntartója a bibliaóra. Ez nyújt nekünk drága alkalmat, hogy megmérjük magunkat Krisztus mértékével s lelkünk mélyére tekintve megláthassuk, mily végtelen távol állunk még a nagylelkű, irgalmas, megbocsátó szeretettől. A bibliaórákon tanuljuk meg, hogy az evangéliumot nem hallgatni, nem beszélni, hanem élni és cselekedni kell. S ha lelkünk a bibliaórán testvéreinkkel egybekapcsolódva többször szállott fel az imádság szárnyán az Urhoz, akkor nem lesz olyan szokatlan számunkra, hogy odahaza is összegyűjtsük családunk tagjait közös bibliaolvasásra, közös imádságra. Mert a bibliaolvasás és imádság a nőszövetséges asszonyok leghatásosabb segítő eszközei, amelyek mindig előre, mindig fölfelé viszik. S ha Isten munkálkodik majd lelkünkben, akkor nem kell a mostani nehéz gazdasági viszonyokat vádolni azért, hogy nőszövetséges munkánk nem halad előre, mert akkor megértjük majd, hogy ha anyagilag nem áldozhatunk is, vagy csak keveset adunk helyette, sok sok türelmet, jóindulatu megértést, gáncsoskodás helyett önzellen támogatást, a sértődéseket átalakítjuk együtt munkálkódó szeretetté s higyjétek el nekem, még az anyagiakat is jobban összehozzuk majd, mert ami a földi világban lehetetlennek látszik, könnyen sikerül a lélek országában.

Testvéreim, nagyon jól tudom, hogy sokkal könnyebb eszményeket kitűzni, mint azokat megvalósítani. Mert az elgondolás és tettéválás között vivódó, küzködő, megfeszített munkával kitöltött időköz van. S azért ne áltassuk magunkat azzal, hogy rövid idő alatt a magunk és asszonytársaink életét megváltoztathatjuk, ha még oly nagy lelkesedéssel, még oly nekifeszülő munkakedvvel fogunk is hozzá. Mert míg e földön a test ruháját hordozzuk, lelkünk nehezen tudja lerázni magáról a röghöz kötött

vágyak, emberi érdekek bilincseit. De azért ne csüggedjünk, hanem bármily lassan haladunk is, csak tekintsünk előre mert csak az tud igazán nagy feladatokat betölteni, az tud bátran, öntudatosan folyton előbbrejutni, akinek tekintete messze elhat, mert nem korlátozzák földi határok, míg az erősen közellátó csak botorkál, mert botjával kell előbb kitapogatni a következő lépést.

De hiábavaló volna minden törekvésünk, szegett szárnyakkal hullanánk vissza a porba, ha nem volna egy hatalmas pártfogónk, aki újból és újból áttöri azt az áthatolhatatlan falat, amelyet bűneink emeltek Közé és magunk közé s végtelen szeretetével nem hívna bennünket vissza az elhagyott alyai hajlékba. Mert magunkban nem bizhatunk, egymásban sem reménykedhetünk, de boldog, önátadó bizalommal borulhatunk le Isten előtt. Ő nem hagy el bennünket, mert hű az Isten, ki elhívott titeket az ő Fiával, a mi Urunk Jézus Krisztussal való közösségre. [I. Kor. 1:9.]

Özv. Szaplóczayné dr Sziklay Ilonka.

Püspöki látogatás a nagybányai egyházmegyében.

(Folytatás és vége)

Másnap, június 12 én délelőtt Óvári egyházközséget látogatta meg a püspök. Lovasbandérium várta. Kiséretében volt dr Böszörményi Emil egyházmegyei gondnok és Sárközi Lajos szatmárnémeti-i lelkész, mint az esperes helyettese.

Az óvári i paróchia udvarán fölállított diszkapu alatt Fehér Bertalan lelkész üdvözölte, majd a helybeli gör. kath. egyház lelkésze, a ref. nőszövetség, bibliakör és a vasárnapi iskola. Az istentiszteleten Kovács Gyula szamosdarái lelkész mondott bensőséges, szép imádságot, Püspök ur pedig a helyi körülményekkel indokolt komoly intelmeket adott a gyülekezetnek.

E „helyi körülmények”, a gyülekezet nyugalmaát fő'duló, a közelmúltban történt sajnálatos események közismert dolgok. Árnyékuk megülte a lelkeket a püspökváros szeretet sugárzatában is. Ott borongott a templomban, a püspök beszédjén, a presbiteri ülésen, a gyülekezeten, az akácfavirágos falu levegőjén. Nagy égő, fájó, piros seb, melyről nem akart beszélni senki, de mégis mindenki rá gondolt.

A püspöknek — természetesen — hozzá kellett nyulnia ehhez a sebhez, hiszen küldetésének egyik legszebb része az is, hogy „kezeit a betegekre tegye” s azok meggyógyuljanak.

Sikerült é vajjon az elmérgesedett helyzetet végképpen szanálnia, vagy pedig a sajnálatos indulatok továbbra is ott lappanganak még a lelkekben, az idő mutatja meg.

A presbiteri ülésen a püspök csodálkozását fejezte ki, hogy a gyülekezetben még mindig divik az énekdiktálás szokása. Hivatkozott arra, hogy ezt az ósdi, primitív eljárást a Zsinat a XIX. század 70 es éveiben eltiltotta és éppen ezért szigoruan meghagyta lelkésznek és presbiteriumnak, hogy ezt a türhetetlen gyakorlatot, amely helyén lehetett hajdan, mikor a gyülekezet egy része talán irástudatlan volt, vagy nem volt énekeskönyve, — haladéktalanul szüntessék be.

Az ülés további folyamatában szóba került az ugynevezett családi padok igénylése a gyülekezet egyes tagjai részéről. Püspök ez ellen a visszaelés ellen nemcsak tiltakozik, de ki is jeleni, hogy az esperest fel fogja hívni ennek a szokásnak a beszüntetésére és az Isten házában különleges kiváltságok igénylésének a leghatározottabb visszautasítására.

A megbeszélések során megállapítást nyert az is, hogy a presbiterium választása és a gyűlések tartása körül is vannak bizonyos szabálytalanságok. Ugy ebben, mint a gyülekezet egyéb ügyeiben a püspök az illetékes esperesnél megfelelően rendelkezett.

A püspöki vizitáció befejező állomása *Vetés* volt. Itt is bandérium várta a püspököt, a stilos, szép templom előtt pedig diadalkapu. Itt Németh Elemér földbirtokos, főgondnok és Szarka Károly lelkész fogadták, majd a helybeli gör. kath. lelkész és a református intézmények üdvözölték. Az isteniszteleten Sárközi Lajos szatmárnémeti-i lelkész imádkozott és a püspök prédikált.

Istenisztelest után presbiteri ülés volt, melyen az egyház-község fontosabb ügyeit beszéltek meg. Templomból kijövet a püspököt és kíséretét Németh Elemér főgondnok látta vendégül kastélyában és a házigazda, valamint családja tagjainak kedves vendégszeretetében felüdülve s 13 gyülekezetet végiglátogató körutját befejezve, visszatért Nagyváradra.

Ahogy a püspökség Pál-apostoli értelemben „jó dolog”, úgy minden püspökjárás is „jó járat” s ahova jut belőle, mindenütt megvan a láttatja, a jó eredménye.

Ez a mostani püspökjárás meg különösebbenn is kívánatos, szép, tanulságos és eredményes volt.

Ha el is tekintenénk attól, hogy a meglátogatott gyülekezetek legtöbbször Budai Ézsaiás óta nem járt református

püspök, ebben a körutban, már ahogy indult is s abban az összejövetelben, mely Uray Jenő és minden lelki finomsággal ékes felesége vendégszerető házában az útnak induló püspök tiszteletére egybegyűjtötte a szatmári egyház lelkészeit, a nagybányai egyházmegye gondnokát, az egyházkerület ügyészét, a vendéglátó földbirtokoscsalád rokonságát és barátait, ebben az illusztris társaságban, az atyafiságos szeretet szent közösségében, már benne volt a püspöki körut istenáldotta eredményének kedves ígérete.

Vidékek, hegyek, halmok, rónák, gyülekezetek, emberek képe nap, mint nap változott a látogató püspök előtt s bár minden kép a püspökváró és fogadó szeretet egyazon ragyogó arculatát tükrözte is, közben: a testvéri találkozás során, a lelkek mélyén ingéniumok, szivjóságok, erős jellemek sok nagy, rejtett értékei is tárultak fel. És ha községről-községre járva, az út és a naponként kétszeri szolgálat fáradsága mellett olyan fiatalos lelkesedéssel és lendülettel tudtak szárnyalni a püspök bölcs elgondolásai és intelmei, az igehirdetésnek ebben a szent hevületében bizonyára része volt ezeknek a nagy értékrevelációknak is.

Mert a fősáfr lelkét éppen úgy, mint mindnyájunkét, egyformán megilleti és fölemeli a Gondviselésnek az a bölcs rendelkezése, hogy Isten országa útját ne csak kisebb kövek szegélyezzék, — amelyekről az örökkévaló Istennek az a végzése, hogy az Ő útain becsületesen s tán az utókor előtt ismeretlenül felőrlődjenek, — hanem nagy, nehezebb kövek is álljanak, maradjanak ott és az utódok emlékezetében „in existimatione hominum fama que rerum“. Mért földmutató nagy kövek, melyek világitanak. Ha nemes ércek érezik, akkor attól, ha pedig ezen felül még kiábrázolják Ábrahám jövendő fiainak az arculatát is, akkor meg ettől és százszor ragyogóbban.

Az irgalmasságban gazdag Isten jóvoltából ilyen nagy, monumentális élő köveket szép számmal lehetett találni a nagybányai vizitáción, méltókat arra, hogy a földi élet pusztaságának s a Krisztus keresztutjának fáradt Jákóbjai boldog bizakodással odahajthassák rájuk fejüket a sötétség óráiban, várván a jó harcok harcát és a futás elvégeztét és a kegyelem Istenétől maguknak új, szebb és boldogabb nevet.

Az új Istentiszteleti Rendtartás

bevezetésének módozatait a nagybányai egyházmegye lelkészei a július hó 6 án Szatmáron tartott népes értekezletükön tárgyalván, lapunk 20-ik számában, valamint az „Egyházi Hiradó” 28. számában megjelent tudósítások szerint élénk vitát folytattak több pont felett.

Igy a vasárnap délutáni istentisztelet rendjének 3-ik pontja felett is, ahol a Rendtartás vonással, az Utasítás kettős ponttal választja el a két szót: Előfohász. Imádság. A nyomdának tulajdonképen pontot kellett volna tennie mind a két helyen, hiszen a második szó is nagybetűvel kezdődik. Minden félreértést elkerülhettünk volna, ha a magyarországi Rendtartás eredeti szövegét tartjuk meg, ahol a 3. pont ez: „3. Imádság [prófétai] előfohással.”

Vasárnap délután a textus [káté] előtt elmarad az éneklés. Mi nagyváradiak csak néhány évvel ezelőtt vezettük be vasárnap d. e. és d. u. istentiszteletünkbe a textus előtti éneklést. Sajnáltam, hogy az új istentisztelet életbeléptetésével vasárnap délután el kellett hagynunk. Az egység kedvéért a rendelkezés előtt meghajoltunk.

Az Apostoli Hitvallás elmondását illetőleg eligazít az, hogy amint sem a bibliaolvasás után elhangzó: „imádkozzunk”, sem az urvacsoraosztás alkalmával a bűnbánó imádságra felhívó: „tegyünk vallást bűneinkről és esedezzünk... eképen” votum nem jelenti, hogy az imádságot a gyülekezet is hangosan mondja, épen úgy a keresztelésnél és urvacsoraosztásnál: „jertek tegyünk vallást...”, vagy a temetésnél: „valljuk meg a mi győzedelmes hitünket” elhangzó felhívás sem jelenti, hogy a gyülekezet a Hiszekegyet hangosan mondja. Más a helyzet a konfirmációnál, ahol a lelkész határozottan azzal fordul a konfirmándusokhoz: „Mondjátok el...” s a konfirmándusoknak el kell mondaniok a Hiszekegyet hangosan.

Az Utasításnak az a kitétele, hogy „A lelkipásztornak mindenkit el kell temetni, akinek temetésére kérik és senkit, akiére nem kérik”, egyfelől nem akarja áttörni az 1928. évi kultusztörvény 42-ik szakasza rendelkezéseit, másfelől azt akarja mondani, hogy a lelkész a szektáskodó, vagy egyház- és vallás-ellenes egyháztag ravatala mellé a temetés végzése céljából ne álljon oda meghívás nélkül, a temettetők ellenére is; meg kell azonban tennie mindent, amit a pásztori prudencia javasol, hogy egyetlen felnőtt egyháztag temetésénél se mellőztessék az egy-

házi szertartás, lett legyen az illető akármilyen cégéres bűnökben leledző, vallástalan hitellen egyháztag is. Azt egészen természetesnek találom, hogy a szektáskodó, vagy vallásellenes egyháztag temetésén a lelkész mellőzése esetén a kántor sem vehet részt. Magam részéről elfogadnám az Utasítás olyan kiegészítését, hogy a szertartás nélkül eltemetett egyháztagnak az egyház nem adhat helyet temetőjében és nem is harangozthat felette.

Az adakozások hétköznapi istentiszteleteinkbe beállítását indokolja az, ami az Utasítás 9 ik lapján olvasható: „az adakozás a lelki áldozásnak épen olyan alkotó része... mint az imádság.”

A hétköznapi istentisztelet megtartásánál, vagy meg nem tartásánál irányadó az, hogy van-e gyülekezet? A tapasztalat arról győzött meg, hogy hétköznapi istentiszteleteink látogatására úgy szoktathatjuk rá gyülekezeteinket, ha azok tudják, hogy az istentiszteleteket a megjelentek számára tekintet nélkül állandóan megtartjuk. A lelkipásztor egymagában gyülekezetet nem alkothat, de az is bizonyos, hogy a lelkész, az énekvezér a templomszolga már gyülekezetet alkot. Valamikor magam is ellene voltam, hogy az ugynevezett „kirendeltség” istentiszteletet tartson s véleményemet akkor a „Debreceni Prot. Lap”-ban ki is fejtettem; azonban meghajoltam a felfogás előtt, amely a lelkészt, énekvezért, harangozót már gyülekezetnek tekinti.

Az énekkaroknak az istentisztelet keretében való közreműködésük kívánatos s leghelyesebbnek látszik, ha a főének után vagy a lelkész szószéki szolgálata után a záróének előtt szerepelnek.

Csernák Béla.

Lelkészbeiktatás Mezőtelegden.

Pünköst másodnapján nagy ünnepségek keretében iktatták be az új mezőtelegdi lelkészt a gyülekezet és a környék részvétele mellett. Reggel 9 órakor a község határában lovasbandérium várta a Váradról érkező S a s s Kálmán új lelkészt. A paróchia előtt K á d á r Miklós pusztajlaki lelkész a presbytérium élén üdvözölte. Majd V a d a i Béla esperes vezetésével bevonult a menet a zsufolásig megtelt százados templomba, ahol megkezdődött a beiktató ünnepség. Vadai Béla esperes mélyen szántó beszéde után az új lelkész lépett a virágokkal feldiszitett szószékre és tett hitet a magyar kálvinista lelkipásztor kötelességéről. Istentisztelet után a paróchián volt diszpresbiteri ülés,

melyen az esperes és Telegdi József e. m. főgondnok elnökölték. Délben kétszáz teritékes bankett volt, amelyen megjelentek a különböző felekezetek, a polgári község, a járás vezetői, valamint több mint száz nagyváradi-ujvárosi református hívő, akik elkisérték új állomáshelyére szeretett segédlelkészüket. Délután 4 órakor vallásos ünnepély volt a templomban, amelyen Kádár Miklós e. m. főjegyző imája után dr. Szabó Lajos e. m. belmissziói előadó hirdette az igét. A műsor többi számát az ujjvárosi leányok éneke, az Erkel zenekar, Papp Lajos előadása és szavaltat töltötték ki. Este kulturestély volt, amelyen a váradi fiatal írók, műkedvelők, Ercsey Lajos presbiter, Széles Kálmán és az Erkel zenekar szerepeltek.

A mezőtelegdi egyház új lelkipásztorát szeretet kísérte el új állomáshelyére és szeretet fogadta. Működésétől a gyülekezet megszervezését, a belmissziói munka beindítását, az egyház anyagi megalapozását várjuk. Isten áldása kísérje munkájában!

AKIKET HAZAHIVOTT AZ ÚR

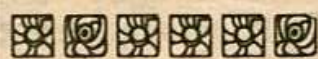
Szöke Sándor. (1905—1933.)

Beiktalásáról akartam írni, mikor jött halálának kegyetlen hire. Junius 25-én beköszönt, július 14-én már kibucsuzik: mint egy nyolcezer ember kíséri utolsó útjára Nagyszalonta alig huszonhét évet élt, agyhártyagyulladásban meghalt fiatal papját. Beköszöntéskor úgy érzi, reája bizta Isten a lelkipásztori tisztség legszentebb és legmaibb misszióját: „a békéltetés szolgálatát”, — hamar megáldoztatott ezért a misszióért; halála megdöbbenő kiáltás: emberek béküljete meg egymással, béküljete meg Istennel!... „Felteszem az én kicsi életemet erre az oltárra, a magyar ref. egyházra... és odateszem erre az oltárra ifjuságom örömét, a hitemet, a bizodalمامat, az Istentől nyert megbizonyosodásaimat, hogy égjen, lobogjon itt előttetek e nap-tól fogva” — mondja olyan alázatos felajánlással, ahogy egy árvaság szükös kenyerén felnött, munkásságában, sikeres előhaladásában Isten végtelen atyai szeretetét megtapasztalt, mély hitű pásztor mondhatja, — amilyen alázatosan csak ő tudta mondani; és milyen hamar ellobbant ez a drága láng, amelynek pedig nagyon sokáig kellett volna világítani! Mi, akik közel állottunk hozzá, tudjuk, hogy az elhivatottságnak nemes szikráját hordozta szívében, törekvései, munkálkodása nem az egyéni hiuság, hanem a szebb jövő, a kiáltó szükség meglátásának

szolgálata volt. Ajándékaira gyakran írta: „amint én szerettelek titeket, úgy szeressétek ti is egymást”, — szorgalma, kedves modora, őszinte barátsága, gyermeki szívének tiszta hálája ennek a szeretetnek igaz képviselőjévé avatta: nagyon szerette huszonötévi árvaságában nevelő édesanyját, testvéreit, barátait, Istenországának ügyét, melyért tiszta étellel, prófétai bizonyosságtevésel fáradozott, Isten nem engedte, hogy soha ki nem dobolt, szerényen takargatott, de sokatigérő értékei a szalontai anyaszentegyház munkamezején tündököljenek, de gyülekezete, ifjusági egyletei, az őt ismerők körében emléke maradandó, mert vele önzetlenül dolgozó, sokra hivatott, bizonyosságtevő élet távozott el, hogy beszámoljon sáfárkodásának gyümölcséről.

HIREK

Nagyváradl Református Iparosóthon. A nagyváradl református egyházközség presbitériuma, — könnyíteni akarván azon a súlyos nehézségen, hogy vidéki hittestvéreink ipari pályára lépő gyermekei alig helyezhetők el — néhány hónappal ezelőtt egy iparos tanuló otthont nyitott meg, ahol — a munkaadók által fizetett csekély díj ellenében — kellő felügyelet alatt élelmezéssel és lakással látja el a tanulókat. Fölöslegesnek tartjuk ennek a minden tekintetben gyakorlatias alkotásnak a bővebb méltatását. Beszél az maga helyett elég hangosan. Lelkészekhez, tanítókhöz s általuk a szülőkhöz. Ezt a világos üzenetet szívesen továbbítjuk hivatalos lapunk e soraiban is hozzájuk. Kérjük a lelkész és tanító urakat, szíveskedjenek a szülők figyelmét erre a sok áldást ígérő intézményre föl hívni s buzdítani őket, hogy 14 évet be töltött és legalább négy elemi osztályt elvégzett gyermekeik részére ezt a kedvezményt

biztosítani minél előbb igyekezzenek annál is inkább, mert a mindennapi élettapasztalat erősen sürget, hogy magyar kisebbségünk ragadja meg a részére még legbiztosabbnak látszó érvényesülésnek ezt a kínálkozó módját. Az otthon vezetősége minden lehetőtl követ, hogy a gyermekeket munkahelyekre eljuttassa. Így pld. ezuttal is annak a közlésére kérte fel lapunkat, hogy diszműbádogos, mérlegkészítő, épületlakatos műhelyek részéről vannak jelentkezések tanulók föl vételére. Bővebb felvilágosítást az Otthont vezető lelkész [Str. Alexandrii 31. Teleki-utca] készségesen ad.

Református leányok üdülőtábora Balatonszárszón. Mint a múlt évben, úgy most is megszervezzük leányainknak a Soli Deo Gloria Szövetség balatonszárszói üdülőtáborában való részvételét. Az üdülőtábor aug. 1–8. napjain lesz mindennapon bibliaórával, előadásokkal és megbeszélésekkel; délután fürdés, szórakozás. Részt vehet minden

református leány 14 évtől felfelé foglalkozásbeli különbség nélkül. Részvételi díj 16 pengő, melyből 4 pengő jelentkezési díjat indokolt esetben elengednek. Ezért az összegért a szövetség barakk-táborban lakást és ételmelet ad. A magyar vonatokon 33 százalékos vasuti kedvezmény. Az utlevélre fél vizumkedvezményt eszközünk ki. Az egyházkerületünkben résztvevőket egyik lelkész fogja vezetni. Jelentkezéseket a legrövidebb időn belül

legkésőbb 20 ig lapunk szerkesztőségébe kérünk.

A nagyvárad református leányintézetébe felvételt 1933 augusztus 15-ig adandók be a kérvények az intézet igazgatói hivatalánál (Ref. Leánygimnázium). Az igazgatótanács az évi ellátási díjat 11.500 Leiben állapította meg, amelyben bennfoglaltatik a lakás és teljes ellátáson kívül a mosás és orvosdíj is.

Hivatalos rész

Református Püspöki Hivatal, Nagyvárad.

3801—1933-II. sz. KÖRRENDELET. *Valamennyi kebelbéli elemi iskolai hatóságnak.* Tudomásvétel és mihezvétel végett közlöm, hogy a közoktatásügyi minisztérium 85334—1933. sz. körrendelete szerint a fentartók a helyetteseknek, akik az iskolai év folyamán legalább 7 hónapot szolgáltak tanszékükön, ugyanazt a havi fizetést kötelesek kiszolgáltatni július és augusztus hónapokra, mint amit fizettek az 1932—33 iskolai év folyamán. Ezzel kapcsolatban emlékeztetbe idézem a 288 b—1929. sz. egyházkerületi közgyűlési határozatot. Tanév közben szükségessé váló és az iskolai év végéig tartó helyettesítések esetén, ha ez 5 hónapnál rövidebb ideig tart, a helyettes a szünidei hónapokra díjazásra igényt nem tarthat, 5—7 hónapig tartó helyettesítés esetén mindkét szünidei hónapra igényt tarthat a fizetésre. Ez a rendelkezés nem akadályozza meg az egyházközségeket abban, hogy érdemes helyettesítéssel szemben méltányosabb eljárást kövessen. Oradea—Nagyvárad, 1933. július 14 Atyafiságos szeretettel: Sullyók István, s. k., püspök.

3808—1933 II. sz. KÖRRENDELET. *Valamennyi kebelbéli iskolai hatóságnak, belhivatalnoknak, presbiternek és iskolaszéki tagnak* Egyházkerületi közgyűlésünk 284—1933. sz. határozatával kapcsolatban aggodalommal állapította meg, hogy a statisztikai felvételekből nagyon szomorú kép bontakozik ki. A szülők elmulasztják gyermekeik beiskolázását vagy teljesen vagy pedig alig tanult meg a gyermek írni olvasni már kivesszik az iskolából. Csaknem 4000 gyermekből, aki 1929—30-ban iskoláink első osztályába járt, a negyedik osztályba, 1932—33-ban csak alig 2500 jutott el; a felsőbb osztályok néptelensége meg éppen megdöbbentő. Az iskolakerülés ilyen mértéke szégyene egyházunknak, amely több évszázad óta az iskoláztatás igazi fáklyahordozója volt, veszedelmes vallási szempontból, mert hogyan vehet részt kellő épüléssel egyházunk életében

az a református, aki a bibliát és az énekeskönyvet olvasni nem tudja. Veszedelmes hivatás boldogulására a mindennapi életben, mert elzárja előlük az okulás és épülés forrásait. Veszedelmessé válhat abból a szempontból, hogy esetleg politikai jogainak gyakorlását is a törvényhozás függővé teszi az irni, olvasni tudástól. Felhívom ezért az egyházkerületi közgyűlés nevében az összes cimben említetteket, hogy intenzív felvilágosító munkával igyekezzenek meggyőzni a szülőket az iskolázás szükségességéről s az irni, olvasni nem tudás egyház és nemzetromboló hatásáról. Oradea—Nagyvárad, 1933. július 11. Atyafiságos szeretettel: Sulyok István, s. k., püspök.

3811—1933 II. sz. KÖRRENDELET. *Valamennyi kebelbelli iskolai hatóságnak.* Tudomásvétel és mihez tartás végett közlöm egyházkerületi közgyűlésünk 28-i—1933. sz. határozatát: Egyházkerületi közgyűlésünk addig is, míg az egyházkerület anyagi helyzete meg nem engedi tanítói továbbképző kurzusok szervezését, felszólítja az egyházmegyei tanítótestületeket, hogy összejöveteleik programjába sűrűn vegyenek fel tanítói továbbképzést szolgáló pontokat, kötelezi a tanítókat az ilyen természetű pedagógiai, didaktikai, metodikai előadások pontos látogatására, akár a tanítótestület, akár az alkalmi hatóságok rendezik azokat. Oradea—Nagyvárad, 1933. július 11. Atyafiságos szeretettel: Sulyok István, s. k., püspök.

3812—1932 II. sz. KÖRRENDELET. *Valamennyi kebelbelli elemi iskolai iskolaszéki elnökségnek.* Egyházkerületi közgyűlésünk 28-k—1933 sz. határozata alapján felszólítom az összes cimben említetteket, hogy a 2734—1933. körrendeletben közölt 15,289—1933. sz. határozat értelmében minden lehető kövessenek el a 14 százalékos községi kvóta (városokban 10 százalék) arányos részének megszerzéséért. Ahol ez sikerre vezet, jelentsék haladéktalanul az elért eredményt nyilvántartás végett, ahol pedig a 14 százalék arányos részéhez hozzájutni nem tudnak, az egyházkerületi ügyésztől körrendeletileg közlendő utasítás szerint haladéktalanul felebbezzék meg a sérelmes inézkedéseket a Casa Scoalelor kebelében működő Comisia Centrală hoz. Oradea—Nagyvárad, 1933. július 11. Atyafiságos szeretettel: Sulyok István, s. k., püspök.

3814—1933 II. sz. KÖRRENDELET. *Valamennyi kebelbelli lelkészi hivatalnak.* Egyházkerületi közgyűlésünk 29 b—1933. sz. határozata alapján újból a legmelegebb figyelmébe ajánlom és erkölcsi kötelességévé teszem a királyhágómelléki egyházkerület egyházközségeinek, hogy a karácsonyi, husvéti és pünkösztünnep másodnapján intézzenek adakozási felhívást a hivekhez a szatmárnémeti-i liceum szegény tanulóinak segélyezésére s az így begyűlő perselypénzt és adományokat a megfelelő hivatalos eljárás útján juttassák el az iskolai pénztárhoz. Az így begyűlő pénzeszeg, esetleg természetbeni adományok első helyen a királyhágómelléki egyházkerület területén működő vagy nyugdíjas lelkészek és tanítók fiainak segélyezésére fordítandók,

akik a szatmárnémeti i. ref. liceumban folytatják tanulmányaikat. Ezen határozat annak a régi szép szokásnak felelevenítése, hogy a tiszántuli egyházkerület egész területén a legátusok ünnep másodnapján az alma mater számára gyűjtöttek, illetve az aznapi perselypénzt a presbitériumok a debreceni kollégium internátusának fenntartására fordították. Nekünk a magunk szegényes viszonyai közt olyan hatalmas intézmény fenntartására nincs erőnk, de arra kell erőnek lenni, hogy a többszázados szatmári liceumot, egyetlen fiu középiskolánkat elsorvadni ne engedjük. Az ünnep másodnapi perselypénz felajánlása az anyagi segítség kívül még messzemenő erkölcsi támogatást is jelent. Egyházkerületünk legtávolabbi zugába is el kell terjedni a meggyőződésnek, hogy ez az iskola a miénk s csakis ez az egy fiu középiskola a miénk, továbbá az internátus megerősödésével, illetve a kedvezmények megadásának lehetővé tételével közvetve az iskolát kell erősíteni, mert a jó tanuló, internátusi kedvezményekkel az iskolához kapcsolt növendékek fogják alkotni az iskola törzsanyagát. Minden olyan adomány, amelyet ezen egyházkerületi határozat alapján ősi iskolánk számára szántak, egyenesen az igazgatótanácsi elnök nt. Boros Jenő lelkész ur, Szatmár, címére küldendő, egyuttal jelentve az összeget hivatalomnak. Az így befolyt összegek az intézetnél külön nyilvántartásban kezelendők s azokról az iskolai év végén hivatalos lapunkban számadás közlendő annak kimutatásával, hogy a befolyt összegeket az egyházkerület rendelkezésének megfelelően használták fel. Oradea—Nagyvárad, 1933 július 13. Atyafiságos szeretettel: Sulyok István, s. k., püspök.

3818—1933-II sz. KÖRRENDELET. Valamennyi kebelbeli alárendelt hatóságnak. Egyházkerületi közgyűlésük 59-a—1933. számú határozatával 57. a-b-c—1932. sz. határozatát az 1933—34 tanévre vonatkozólag megújította. A „Reformátusok Lapja” 1932. június 20-i számában közölt 2602—1932 sz. körrendelet intézkedései az 1933—34 tanévre is érvényben maradnak. Oradea—Nagyvárad, 1933 július 15. Atyafiságos szeretettel: Sulyok István, s. k., püspök.

Pályázat a vadászi (vasut-állomás Zerind) ref. orgonista kántortartói állásra. Javadalom: 1. Kézpénz 1500 lei. 2. 15. kat. hold szántóföld. 3. 2 drb. kis kenderföld. 4. 14 drb. legelőilletőség [megállapított érték 840 lei]. 5. Szabad lekás nagy kerttel. 6. 5 köböl buza. 7. 5 köböl tengeri. 8. Beirási díj 40—50 gyermek után személyenként 10 lei. 9. Tisztességes stóla. A földek adóját az egyház fizeti. Köteleesség: a 3—7. osztályok vezetése az egyházi és állami törvények szerint; org. kántori teendők ellátása, az egyházépítő munkában való segédkezés, énekkar vezetés, továbbá a kánonikus napokon és akadályoztatás esetén lelkész helyettesítése. Pályázhatnak román vizsgával bíró, katonai szolgálatnak eleget tett okleveles férfi kántortartók. Állás szept. 1-én elfoglalandó. Pályázati határidő 1933. augusztus 20. A kérvények augusztus 20-ig református lelkészi hivatal Vánători—Vadász (Jud. Arad), címére küldendők.

M st. Oficiului Parochial Reformat
Nagy, Református Lelkeszi Hivatalnak

Oradea—Nagyvárad
Calea Victoriei (Kolozsvári u.) 61.

Réklamációk a lap megjelenésétől számított 15 napon belül fogadtnak ei.

Nagybetűs Hangjegyes ÉNEKESKÖNYVEK

darabonként

100

Leies árban

kaphatók a Királyhágómelléki Ref.
Egyházkerület Iratterjesztésében
Oradea—Nagyvárad, Str. Petru Maior 1.

Hivatalos boríték címnyomással

100 darab **60** Lei, 200 darab **100** Lei a pénz előzetes beküldése mellett franco, másként a megrendelő költségére utánvétellel szállítva. — Szives figyelmébe ajánlom

legjobb mintájú egyházi- és iskolai nyomtatványaimat.

Egyházaknak nagy árengedmény. — Szives megrendelését kéri

Béres Károly könyvkereskedése

Oradea—Nagyvárad, str. H. Lazar (Nagy Sándor-u.) 14.

KÁLVIN KÖNYVNYOMDA

Cégtulajdonosok: BÉRES KÁROLY, BÉRES SÁNDOR, ROMÁN KÁROLY

Telefon

6-22

Készít mindenfajta egyházi- és iskolai nyomtatványokat, folyóiratokat, jegyzőkönyveket, hivatalos levélpapírokat, borítékokat, a legkülönbébb magán- és kereskedelmi nyomtatványokat, mulatsági és esküvői meghívókat, műveket stb. a legcsinosabb, modern kivitelben és a legjutányosabb áron.

ORADEA—NAGYVÁRAD

STR. DR. AUREL LAZAR (NAGY SÁNDOR-UTCA) 14. SZ.

a Református Leánynevelő-intézet épületében

REFORMÁTUSOK LAPJA

A Királyhágómelléki Ref. Egyházkerület Hivatalos Közlönye

Főszerkesztő: DEBRECZENI ISTVÁN. Felelős szerkesztő: KOVÁCS JÓZSEF

Szerkesztőség és kiadóhivatal Református Püspöki Hivatal Oradea—Nagyvárad, Strada Petru Maior (Ór-utca) 1. Kéziratokat nem ad vissza a szerk.

Előfizetési ár: egész évre 360 lei. Fél-
évre 180 lei. — Egyes lappéldányok
ára 10 lei. — Megjelenik minden
hónap 1., 10. és 20-ik napján.

Fiatalok és öregek.

Ki ne venné észre azt a titkos, de sokszor nyílt küzdelmet, amely a vezetőszerépért — a társadalmi életnek minden területén — a fiatalok és az öregek között folyik. A fiatalok hivatkoznak arra, hogy az ő lelkükben a mainál egy szebb és tökéletesebb világ eszményképe él s ennek a világnak a képére és hasonlatosságára akarják átformálni ezt a lelkiekben leszegényedett világot. Az öregek nagy tapasztalataikra hivatkozva rezigráltan állapítják meg, hogy a tömeg nem akar más lenni, mint amilyen s az embervilág képét fiatalos nekilendülésekkel megváltoztatni nem lehet.

Ennek a két, egymással szembeállított különvéleménynek komolyan kell a szemébe néznünk és tárgyilagosan kell megvizsgálnunk az egymásnak ellentmondó érveket.

A fiatalok az öregeket okolják a világ mai, süllyedő állapotaért. Azt mondják, hogy az öregek elfáradtak, kiélték lelkük lobogó tüzét, nincsenek már ideáik, nem vonzzák őket az emberi életnek jobb lehetőségei: azért konzervatívok s viseltetnek passzive az élet meglévő rendjével szemben.

Sőt sokszor kételkednek abban is, hogy az öregeknek valaha magasabbrendű életideáik lettek volna. Lehetetlen — mondják — hogy szebb életelvekkel ne lehetett volna megnevesíteni, tökéletesebbé tenni azt a megmerevedett tömeget, amely a süllyedés lejtőjére siklott és magasabbrendű behatásokra még csak nem is reagál. Hallani lehet olyan véleményeket is, amelyek szerint az öregeket nem emberi fölényük, hanem csak szerencsés véletlenek lendítették a tömegek fölé. Ezek és ezekhez hasonló súlyos vádak hangzanak az öregek felé, melyekkel szemben az öregek védekezését is meg kell hallgatnunk.

A mi lelkünkben éppen olyan magasabbrendű eszmény-

képek éltek, mint a mai ifjúságéban, — mondják az öregek. A magunk korában nekünk is konzervatívoknak tündek fel az öregek s az emberi élet nagy irdatlanának mi is fiatalos lelkünk hevületével lendültünk neki. Homályba volt mi előttünk is burkolva az élet nagy ütközőpontja: az anyagi élet és a mi szemléletünk fókuszában is csak eszményképek lebegtek. Harcba vittük mi is az ősz-rossz ellen lángoló lelkünk teljes fegyverzetét és új csapásokat próbáltunk vágni az emberi élet jobb lehetőségei felé. Leszálltunk mi is a tömeghez, hogy hóna alá nyuljunk és átsegítsük az élet megejtő szakadékain. Dolgoztunk, tanítottunk, predikáltunk, eszményképeink szerint éltünk, míg csak ki nem égett lelkünk lángoló tüze és magához nem rántott az a nagy mozdulatlan massa: a tömeg, melybe szárnyaszegetten kell visszahullania mindenkinek, aki az emberrel valami magasabbrendűt kezdeni akar...

Mert mit kapunk mi a tömegtől lelkünk rááldozott tenger kincseiért cserébe? Megnemértést, gunyt, hálátlanságot, sőt egyenesen megvetést. Ha tehetné, mireánk is ránk ordítaná megváltása iránti vad tiltakozását: a „Feszítsd meg!”-et. Mert a farkasnak a farkas a barátja, az eszményképe a tömeg se akar magafelett látni olyat, aki magasabbrendű ideált hordoz magában és nem az ő imádott masszájából van gyurva.

Mert a tömegnek életeleme a rossz: az önzés, kapzsiság, nagyravágyás, irigység, ezek az ösztönös, alsóbbrendű tulajdonságok, ő ma még élni harcolni és győzni csak ezekkel az alsóbbrendű fegyverekkel akar. Nem igaz, hogy a vezetők vezetnek félre a tömeget, a tömeg akarja azt, hogy úgy vezessék, ahogy vezetik; a tömeg nem tűrne meg maga felett olyan vezetőket, akik vak ösztöneiknek krisztusi határozottsággal hadat üzenének.

Ezért vannak az igazi vezetők és a tömeg állandó konfliktusban egymással; ezért ég ki és veszíti el munkakedvét az öreg, lesz konzervatív és sóhajt így fel élete alkonyán: „Hagyni kell mindent úgy, ahogy van, mert a dolgok rendjét megváltoztatni úgysem lehet.”

Rendkívül súlyos szavak ezek és az bennük a döbbenetes, hogy nagyon sok igazságot hordoznak magukban.

Életem válaszutján: az ifjúság és az öregség határmesgyén, az öregek szomorú tapasztalataival már a lelkemben, de az ifjúság lángoló tüzevel még a szivemben, — mindenben igazat adok az öregeknek, csak a küzdelem feladásában nem

vagyok velük. Ne gondolják azt az öregek, — a hálátlanságnak bármilyen töviseit hordozzák is szivökben, — hogy hasztalanul szórták a tömeg közé lelkük drága kincseit; hogy hiába hamvadt el lelkük lángoló tüze: mert ez a kemény kőszikla, a tömeg — ha szabadszemmel nem látható is — behatásukra mégis csak engedett valamit. Évszázadok napsugaraival véreznek el, amíg elmálik a kőszikla, de egyetlenegy napsugár sem vész el hiába, mert a kősziklából mégis csak humusz lesz végre.

Ebből a nagy, bárdolatlan kősziklából: az embertömegből is humusz lesz egyszer, bármily szemrontóan pattog is ma még vissza róla a szellem jótékony napsugara. Ma még a szellemi élet terén a sziklás talajnál vagyunk; ma még nehezen tud a kavicsok között megkapaszkodni a jó mag; ma még csak bozót-nak tud tenyészetet adni az embertalaj: de lelkünket kellene megtagadnunk, ha nem hinnénk abban, hogy televényes szántó-föld lesz egykor az emberiség szive, amelyen a lelki magvetőnek öröm és boldogság lesz majd szántani...

Tévednek, akik ezt a nagy küzdelmet az öregek nélkül akarják megharcolni. Az öregek kiegyensúlyozó szordinója nélkül meghasonlana önmagával és csakhamar konfliktusba kerülne a tömeggel a fiatalos fellángolás. Az öregek, mint élő mementók mérsékeljenek, kiegyensúlyozzanak és arra figyelmeztessenek bennünket, hogy a mi jutalmunk is töviskoszoru lesz és a küzdelemben mégis el kell égetnünk lelkünk lángjait, hogy a jövőnek termése legyen.

A fiatal darvak nem bírnák soká az iramot, ha nem volnának mellettük s a hátuk megett öregek, akik figyelmeztessék őket, hogy messzire menni csak higgadt tempóban lehet.

Igen, az élet küzdelmének a harmóniáját csak az öregek és a fiatalok kölcsönös megértése és összefogása teremtheti meg.

Tóth Zsigmond.

A gyermekvédelemről.

Régóta fontolgattam, hogy leirjam, ne irjam elgondolásomat. Akármilyen lesz a sors, tovább nem tartom.

Egy gyermeket hoztak hozzám keresztelni. Keresztanya, bábaasszony nevetgélt, hogy hisz úgy is nemsoká meghal. Feleségem megnézi a gyermeket és igen nagy haragra gerjedve elhallgattatta a nevetgélőket, hogy olyan lelkiismeretlenek, hogy

egy egyszerű szájpenészt nem is vesznek kezelésbe. Kitakarította a gyermek száját, odaadtam a szülők részére az „Anyák könyvét”, de minden későn volt, a gyermek már annyira elkényszeredett, hogy belehalt.

Sokszor elmémbe fordul ez eset és ennek utána: hány gyermekünk ment el ily módon a szülői gondatlanság, nemtörődömség és tudatlanság miatt és hogy mi pásztorok Isten előtt ez esetekért is felelősök vagyunk.

Nem céлом fejtegetni a mindenek által annyira ismert gyermekvédelem fontosságát, csak utalok arra, hogy Mesterünknek a lélek mellett a testre is volt gondja, s nekünk is kell a testre gondolnunk. De hogyan? A test bonyolult ügye az orvos reszortjába tartozik, az elemi ügyeket kivéve. Nem akarok az ő terükön kontárkodni, hanem az ő segítségüket szeretném igénybe venni. Az lenne pedig a tiszteletteljes javaslatom: Minden egyházmegye osztassék fel részletekre, minél jobban elaprózva, ahol olyan orvos székel a központban, aki hitünkkel, fajunkkal szívből-lelékben együtt érez és ha kell, ez ügyekért áldozatra is hajlandó anyagi és lelki tekintetben. Ez a „mi emberünk” a helyi lelkipásztorral kontaktusban érintkezést tartana fenn köre minden pásztorával. Minden pásztor keresne községében egy anya- és csecsemővédőnek alkalmas hitbuzgó asszonyt [ha a felesége teheti, az lenne, vagy az állandó jellegű tanítónő, vagy valamely intelligens asszony]. Ezeket az orvos egy egy napos megbeszélésre egyszer vagy többször behívna és alaposan kioktatná őket teendőjüket illetőleg. E nők otthon mindent megtennének a szülők segítségére, tanácsolásra, nem kevésbé lelkiismeretük ébresztésére. Komplikáltabb esetben, különösen ha a szülők vonakodnak orvoshoz fordulni, pásztorral, orvossal e teendőt megbeszélik, fő hogy semmi bajt tétlenül el nem néznének. [Más bajokat illetőleg is, jó volna, ha a pásztorok az orvosokkal, az orvosok a pásztorokkal megkeresnék a kontaktust !]

Az Isten szerelmére felkérem a nőszövetségek olyan vezetőjét, az olyan pásztorát, akinek székhelyén ilyen alkalmas orvos van, kezdjenek hozzá az áldott munka beszüntetésére: még ma. Fontos lelkiismereti ügy. Senki sem vonhatja ki magát alóla. Aki pedig a legkevesebb tevékenységet tesz is ez ügyben: legyen áldott.

Bödi Mihály.

Elnöki látogatások a nagyszalontai egyházmegye nőszövetségeiben.

Igen üdvös és messze kiható uttörő missziói munkát végzett Ajtay Béláné a Nagyszalontai Egyházmegyei Nőszövetség ügyvezető elnöke, amidőn az Egyházmegyei Nőszövetség gyülekezeti tagozatait sorbalátogatta.

Nem lehet eléggé hangoztatni hogy az ilyen előre elkészített és alapos készültséggel végzett céltudatos látogatásoknak és közvetlen beszélgetéseknek, nem különben a látogatásokkal kapcsolatos missziói megmozdulásoknak, milyen építő hatása van egész egyházi életünkre s épen azért legyen a látogatás-sorozat nemes precedens, sőt javaslat arra nézve, hogy ezt más egyházmegyében is szívesen megfogják tenni a Nőszövetség ügyvezetői.

Szükségesnek és helyesnek látom tehát, hogy Ajtay Béláné uti naplójának rövid kivonatát hivatalos lapunkban szóról-szóra közreadjuk:

A nagyszalontai egyházmegyei nőszövetségben az elmúlt héten egyelőre befejeződött az a látogatási körut, melyet az ügyvezető elnöknő arra használt fel, hogy megismerkedjék a helyi tagozatokkal. A látogatások sorrendje a következő volt: május 29-én Nagyszalonta, 30-án Erdőgyarak, 31-én Árpád; június 1-én Feketetót, 2-án Tenke, 7-én Gyanta, 10-én Mezőbajj, 11-én Ágya, 12-én Nagyzerénd, 13-án délelőtt Feketegyarmat, délután Ant, 14-én Erdőhegy, 15-én délelőtt Bélzerénd, délután Vadász; július 7-én Gyorok, 9-én Borosjenő, 10-én Borossebes.

A szorgos munkaidő dacára mindenütt aránylag szép számban gyülekeztek össze asszonytestvéreink a megbeszélésekre, úgy hogy a résztvevők száma 5 [Feketetót] és 50 [Nagyszalonta] között váltakozott. Ahol a helyi viszonyok megengedték, ott külön választmányi ülés és bibliaóra volt, mint Nagyszalontán, Erdőgyarakon, Árpádon, Feketetóton Nagyzerénden, és Borosjenőn, a többi helyeken csak bibliaóra. Tenkén és Gyantán a Nőszövetség rendes heti bibliaórájába illeszkedett be a beszélgetés; Mezőbajjon, Ágyán és Vadászon az iskolás gyermekek bevonásával, vallásos ünnepély keretében történt meg a látogatás; Anton közvacsorát rendeztek az asszonyok; Borosjenőn a szomszédos nőszövetségeket meghíva, konferenciát, közebédet és templomi ünnepélyt tartottak, Borossebesen a megismerkedés öröme kedves emléktárgyat adtak az ügyvezetőnek, aki kénytelen bevallani, hogy ime még szó szoros értelmében véve is

többet kapott, mint amennyit remélt s amennyit adhatott. Ez uton mond köszönetet a lelkész uraknak a testvéri fogadtatásért. A látogatásokon szerzett tapasztalatai pedig röviden abban foglaltatik össze, hogy ha anyagi és tárgyi hiányok sok helyütt mutatkoztak is, de a lelki készség mindenütt megnyilvánult, amiért hála legyen Istennek.

Részletes jelentés erről a munkáról az ősszel tartandó e. m. nőszövetségi közgyűlés elé fog terjesztetni.

*Nagy Zoltán,
missziói előadó.*

IFJUSÁGI MUNKÁNK ROVATA

Gyülekezetek látogatása.

Albis. Alázatos, komoly, tusakodó munka folyik itt. Az ifjusági egyesületben 28 fiu és 91 leány van. A fiuk között sok az öntudatos IKE. tag. A leányok még nagyon gyengék, a mi érthető, hisz az egyesületben ők tulajdonképen vendégek. Sokkal megfelelőbb forma lesz őket majd ősszel a nőszövetségbe tömöríteni egybe. Az ifjuság szerdán bibliaórára, vasárnap ön-képzőkörbe jár. Minden vasárnap van felváltva kultur. vagy vallásos este. Van rendes vasárnapi iskola. A munka akadályát jelenti az evangéliumi ifjusági munkával egyet nem érő tanító, aki a bibliakörben az ő ifjusági énekkarának riválisát látja. Ilyen körülmények között nehéz dolgozni. Délután az ifjusággal megbeszélést folytattunk, este a vallásos összejövetelel bibliamagyarázatot, majd előadást tartottam.

Érolaszi. A szépen rendbehozott templom után kell, hogy jöjjön a rendbe hozott evangéliumi munka is. Ugy az ifjuság, mint a nőszövetség — a mely csak papiroson van meg — várja a munkát. Meg kell találni a módját az utóbbi időkben beszünt énekkar újraélesztésének is. Isten ma lánggal égő, bizonyoságtévő, lázas munkát vár tőlünk. Minél tovább várunk, a közöm-bösség és a fásultság annál nagyobb mértékben vesz erőt a lelkeken. Délután a konfirmándusokkal találkoztam, este figyelmes közönség előtt előadást tartottam, másnap — vasárnap lévén — prédikáltam.

Asszonyvására. 1929. óta folyik itt nőszövetséges munka. Novembertől pünkösdig jönnek össze vasárnap délutánonként, amikor a lelkész úr bibliát olvas, előadást tart. A leányok a nőszövetségben vannak. Rendeznek műkedvelő előadásokat is. A fiu ill, férfiszövetség még megszervezésre vár. A hatóság

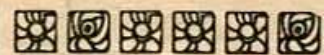
otlétemkor is kellemetlenkedett s hogy magatartásunkat kihívásnak ne tekintsék, a templomban tartottuk meg összejövetelünket, ahol Igét hirdettem és a Nőszövetség feladatairól tartottam előadást.

Biharfélegyháza. A vasárnapi iskolát a tanító úr vezeti igen nagy felelősségérzettel, Szép énekkart is alakított közöttük. A nőszövetség igen intenzív szeretet és kulturmunkát végez. Gyakran gyűjtenek a váradi árvaháznak és igen sok vallásos estét, kulturösszejövetelt tartanak. Nekik is szép énekkaruk van, amit a lelkész úr vezet. Gyengéségük azonban épen erejükben rejlik. Ki vannak ugyanis téve könnyen annak a veszélynek, hogy elvesznek a sok munkában s az egyetlen egyről, a legszükségesebből elfelejtkeznek, vagy legalább is nem marad rá idejük. Az ifjuság között volt énekkar, most azonban szünetel. Talán az ősszel sikerülni fog közöttük a biblikör meg szervezni. Délután a vasárnapi iskolásoknak tartottam órát, este a tágas kulturtermet zsufolásig megtöltő közönség előtt szép ünnepély keretében beszéltem.

Kis Bertalan.

HIREK

Övenéves lelkészi találkozó volt június 29-én a debreceni kollégiumban. Kerületünkől hárman vettek részt s közöttük Sulyok István püspökünk, azonkívül Végh József esperes és Csuka Ferenc apátkereszturi lelkipásztor.

A Nagyváradi Református Iparosotthon. Szükségesnek látjuk ismételten megújítani a lapunk legutóbbi számában idevonatkozólag megjelent alábbi közleményünket és ezen intézményre az érdekeltek, de különösen a lelkész és tanító urak figyelmét felhívni. A nagyváradi református egyházközség presbitériuma, — könnyíteni akarván azon a súlyos nehézségen, hogy vidéki hittestvéreink ipari pályára lépő gyermekei alig helyezhetők el — néhány hónappal ezelőtt egy iparos

tanuló otthont nyitott meg, ahol — a munkaadók által fizetett csekély díj ellenében — kellő felügyelet alatt élelmezéssel és lakással látja el a tanulókat. Főöslegesnek tartjuk ennek a minden tekintetben gyakorlatias alkotásnak a bővebb méltatását. Beszél az maga helyett elég hangosan. Lelkészekhez, tanítókhöz s általuk a szülőkhöz. Ezt a világos izenetet szívesen továbbítjuk hivatalos lapunk e soraiban is hozzájuk. Kérjük a lelkész és tanító urakat, szíveskedjenek a szülők figyelmét erre a sok áldást ígérő intézményre föl hívni s buzdítani őket, hogy 14 évet betöltött és legalább négy elemi osztályt elvégzett gyermekeik részére ezt a kedvezményt biztosítani minél előbb igyekezzenek annál is inkább, mert

a mindennapi élettapasztalat erősen sürget, hogy magyar kisebbségünk ragadja meg a részére még legbiztosabbnak látszó érvényesülésnek ezt a kínálkozó módját. Az otthon vezetősége minden lehető elkövet, hogy a gyermekeket munkahelyekre eljuttassa. Így pld ezúttal is annak a közlésére kérte fel lapunkat, hogy disztribúciós, mérlegkészítő, épületlakatos műhelyek részéről vannak jelentkezések tanulók föl vételére. Bővebb felvilágosítást az Otthont vezető lelkész (Str. Alexandrii 31. Teleki-utca) készségesen ad.

A bukaresti lelkészi hivatal felkéri az erdélyi és királyhágómelléki református lelkészi hivatalokat, hogy munkára, szolgálatra vagy bármely állás keresés és vállalás végett Bukarestbe jövő híveiket lássák el hivatalos ajánló levelekkel, illetve megbízhatósági bizonyítványokkal. A helyben szokásos módon évnegyedenként megismételve hozzák a gyülekezet tudomására, hogy a bukaresti szolgálathoz való elhelyezés, állás és munkaközvetítés és a hatóságok előtti védelem alkalmával az ilyen ajánló levelekkel bírók előnyben részesülnek; akik pedig illetékes lelkészi hivatalaiktól Bukarestbe jövetelük előtt megfelelő tartalmú garancialevelet be nem szerznek, azok a bukaresti ref. egyház és egyesületei anyagi kíséretére a legmegszorultabb helyzetükben sem számíthatnak.

Debreceni hírek. Dr Soós Béla debreceni lelképásztort jul. 9-én iktatta be állásába

F. Vargha Lajos esperes. Soós B. a Csapó utcai egyházrész vezetője lett és lakásul a Széchenyi-u. 4. sz. alatti lakásba költözött — A reform. főgimnázium igazgatóját: vitéz dr Besseney Lajost a kormányzó tankerületi főigazgatói címmel tüntette ki. — A nagy templom harangjainak a hangját a technika tökéletes eszközei által úgy megerősítették, hogy kihallatszanak a köztemetőbe.

A családi fűzhely mellett c. traktátus sorozat 4-5. száma is megjelent. Címe: Egy a sok közül. Irta: Kursinszkyne Balázs Böske. Az irodalmi értékű, építő hatású elbeszélést bővebben is ismertetni fogjuk.

Misszió nap Borosjenőn. Nagyon jól sikerült misszió nap volt július 9-én, vasárnap, az aradmegyei Borosjenőn, amelyet abból az alkalomból rendeztek meg az ottani nőszövetség tagjai, hogy Ajtay Béláné, az egyházmegyei nőszövetség ügyvezető elnöknője körlátogatásának útján Borosjenőt is felkereste. Ugyancsak ez alkalommal készült el az imaház tornya is, amelyben most már apró harangok csengő szava ébresztgeti a lelkeket. A vasárnapi misszió napra megérkeztek a környékbéli nőszövetségek küldöttei és három lelkész is. Képviseltette magát Arad, Borossebes, Erdőhegy, Pankota, Csermő, úgy, hogy a helybeli nőszövetség tagjait is beleszámítva, mintegy negyven résztvevője volt a nőszövetségi konferenciának, amely délelőtt istentisztelettel kezdődött. Itt Nagy Zoltán erdőhegyi

lelkész hirdette az igét Luk. 8. 1—3. alapján. Azután Ajtay Béliáné tartotta meg evangélizáló előadását a nőszövetségi munka céljáról és eszközeiről, amely több lelkes hozzászólást vont maga után. A helybeli nőszövetség által adott ebéden lelkes köszöntők hangzottak el. Majd egy választmányi ülés következett, amely a helybeli nőszövetség jelenével, biztató jövőjével foglalkozott. A nagyon meleg hangulatú és építő hatású missziói napot istentisztelet fejezte be, amelyen Csép Gergely borosjenői missziói lelkész hirdette az igét.

A szentjobb per vége. A nagy port vert szentjobb per a budapesti táblán véget ért. A Gadó-tanács végzésileg utasította a törvényszéket, vizsgálja meg, nem áll-e fenn elévülés és kitünt, hogy az ügy elévült. Nevezetesen az eljárást a felelős szerkesztő, dr. Sebestyén Jenő ellen kellett volna megindítani. Mivel nem ezt tették és a 6 havi elévülési időnél több telt el, az így elévült. Ennél a végzésnél sokkal nagyobb jelentőségű az az ítélet, melyet a róm. kath. tanácselnök kijelentése tartalmaz: „Istenen kívül senkit

sem imádunk, senkihez sem imádkozunk!”

SZERKESZTŐI ÜZENET.

B. M. Megkaplam, sorra jönni fognak. — **K. L. M-a.** A szatmári főgimnáziumról való kérdezősködéseidre idézem egyik szülő levelének következő részét: „Örömmel és hálással tudatom veled, hogy nem bántam meg, hogy fiunkat ily messziről a szatmári ref. főgimnáziumba küldöttük. A koszt is kifogástalan s fiunk elbeszéléséből csak dicsérni tudjuk mindenkinek a konviktust. A fegyelem is jó. A tandíj és konviktusi díj sem volt drága, sőt más intézetekkel szemben sokkal olcsóbbnak mondható. A szatmári ref. gimnázium valószínűleg kis család, ahova minden református szülő teljes nyugalommal és bizalommal küldheti el gyermekét.” Ez azt hiszem több, mint én bármit írnék. — **St. S. K-a.** Bocsáss meg, hogy soraidat nyilvánosságra hoztam, de úgy gondolom, nem árt, ha mások is olvassák. A legrövidebb időn belül levelet is írok. — **F. G. M-e.** Mivel az igazgatónk nincs itthon, egyelőre nem tudok többet mondani, mint a gyermek anyjának. Mihelyt lehet, bővebben írok.

Hivatalos rész

Református Püspöki Hivatal, Nagyvárad.

2987—1933 II. sz. KÖRRENDELET. Valamennyi kebelbeli esperesi és lelkési hivatalnak. Egyházkerületi közgyűlésünk 29-c—1933. számú határozatával, tekintettel arra a nagyfontosságú misszióra, amelyet egyházkerületünk egyetlen fiú középiskolája betölt, felhívja az egyházmegyéket, egyházközségeket, egyházkerületünk egyéb intézményeit, lelkési és világi tagjait, hogy a pártfogóságban tehetségükhöz mért összegek jegyzésé-

vel vegyenek részt. Az ünnep másodnapj perselypénzekre vonatkozó körrendeletemben s egyébkor is minden alkalommal hangsúlyoztam már a szatmári fiu-liceum nagy jelentőségét egyházkerületünkre nézve. A pártfogóság, melyet az egyházkerületi határozat említ, olyan jogi személyeket (egyházmegyék egyházközségek, különféle egyesületek) és olyan egyházi és világi egyéneket foglal magában, akik hajlandók 6 éven át legalább évi 300 leit befizetni ezen a címen az iskola pénztárába. Felhívom ezért az esperes urakat, hogy saját hatáskörükben hassanak oda, miszerint maga az egyházmegye, továbbá a főnhatóságuk alá tartozó egyházközségek, lelkészek és a tehetősebb világiak a pártfogásba minél nagyobb számban lépjenek. Felhívom a lelkészeket hogy hasonlóképen saját egyházközségükben fejtsenek ki propagandát. Felhívom a szatmári ref. fiu-liceum igazgatótanácsát, hogy a pártfogóság további szervezését vegye kezébe és az eredményről időről-időre hivatalomhoz tegyen jelentést Oradea—Nagyvárad 1933. július 13. Atyafiságos szeretettel: Sulyok István, s. k., püspök.

4207—1933. KÖRRENDELET. *Valamennyi nt. Lelkeszi Hivatalnak.* Értesítem valamennyi nt Lelkeszi Hivatalt, hogy az 1933. évi május hó 22 és 23. napjain megtartott egyházkerületi közgyűlés jegyzőkönyvének nyomtatott példányát minden egyház részére megküldötte hivatalom. Felkérem a nt lelkész urakat, hogy ezek ellenértékéül példányonként 90 leit az egyházkerületi pénztárba soronkívül juttassanak el, mert a nyomdai költségeket a kerületi pénztárnak már ki is kellett egyenlíteni. Oradea—Nagyvárad, 1933 július 29. Atyafiságos szeretettel: Sulyok sk, püspök.

Pályázati hirdetés. A szatmári egyház presbyteriuma pályázatot hirdet 2 helyettes tanítói állásra. Pályázhatnak férfi és nőtanítók. **Kötelesség:** a presbyterium által kijelölt osztály vagy osztályok tanítása, belmissziói munkákban való segédkezés s a férfitanítónak a kántor helyettesítése. **Javadalom:** férfitanítónak havi 1800 Lei, nőtanítónak havi 1500 Lei, mely összegeket a nyári vakációban is kapni fognak. Pályázati határidő: aug. 20. A pályázatok a lelkeszi hivatal címén az isk.széki elnökhöz küldendők.

Pályázati tanári állásokra. A Satu Mare—szatmárnémeti-i református főgimnázium igazgatótanácsa pályázatot hirdet egy román francia, egy francia-német, egy fizika-kémia-mennyiségtan, egy természetrajz-földrajz, esetleg történelem földrajz és egy ének-zene tanári tanszékre. Fizetés a királyhágómelléki ref. egyházkerület szabályzata szerint. E meghirdetett állások rendes tanári állások, de véglegesítés csak egy esztendei sikeres működés esetén helyeztetik kilátásba. Pályázati határidő 1933 augusztus 20. Okmányokkal felszerelt pályázatok a főgimnázium igazgatóságához küldendők.

Pályázati hirdetés. A lemondás folytán megüresedett monospetri-i előkönyörgő kántortanítói állásra pályázat hirdet-

telik. Javadalom: 1. 10 kat. hold régi föld, adóját egyház fizeti. 2. 12 kat. hold agrár föld lelkészi javadalomból, adóját haszonélvező fizeti. 3. 8 kat. hold agrár kántori föld, adóját haszonélvező fizeti. 4. Készpénz: 1500 Lei az egyház pénztárából. 5. 6 legelőjog. 6. 8 erdőjog, haszonélvező által levágatva és behordatva. 7. Minden gyermektől félvéka szemes tengeri és 5 lei circa 20 gyermek után. 8. Templomkert. 9. Lakás, a hozzátartozó kerttel. Kötelelességek: előkönyörgői szolgálat, palástos lelkészi szolgálat esetén kántori teendők. I—VII. oszt. vegyes iskola vezetése, egyh. jegyzőség belm. munkák vezetése. Csakis román képesítésű, katonai szolgálatnak eleget tett férfi tanerők pályázhatnak. Fölszerelt pályázatok e hirdetés megjelenéséről számított 3 héten belül az Abramuş—vedresábrányi lelkészi hivatalhoz küldendők (u. p. Petreu—Monospetri) Presbitérium. Megjegyzés: Fenti díjlevélbe foglalt javadalmon kívül múlt évben tízezer Lei ker. segílyt nyert az iskola, melyért azonban nem szavatol az egyház.

Pályázati hirdetés a szatmárgörbedi—Romanesti református leányegyház előkönyörgő kántortanítói állásra. Fizetés: 1. Tisztességes lakás [3 szoba, 2 konyha, kamara, pince] melléképületekkel és 1 kat. hold 35 □ öl külső földdel. 2. 1184 liter tiszta rostált buza. 3. 680 liter szemes tengeri. 4. Szénadíj 59 Lei. 5. Régi erdőtőke kamat 21 Lei. 6. 13 kat. hold 486 □ öl föld haszonélvezete, melyből 10 kat. hold szántó, a többi rét. 7. 4 okta legelő 10 drb jószágra. 8. 6 öl [24 m³] tűzifa, fele beszállítva, fele folyó árban fizetve. 9. Tandíj 2 köből buza és 2 köből szemes tengeri. 10. Terménybehordás és kerli külső föld szántás. A földekért az adót az egyház fizeti. 11. Készpénz 3000 Lei évharmadonként előre fizetve. 12. Temető haszonélvezete. 13. Stóla egyházkerületi megállapítás szerint. 14. A kerület által megállapított minimumig kiegészítés 306 Lei. Kötelelességek: a mindennapi iskola I—VII osztályában az állami tanterv szerint tanítani. Kántori teendőket ellátni. Templomi istenítiszteletet vasár- és ünnepnapokon délelőtt predikációval, délután és hétköznapi napokon bibliaolvasással és könyörgéssel végezni. Egyházi jegyzőség végzése. Gondnoki számadás elkészítése. Az egyház anyagi ügyeinek gondozása. Vasárnapi iskola és énekkar vezetése. A belmisszió minden intézményének megszervezése és vezetése. Pályázhatnak katonai kötelezettségüknek eleget tett, román nyelvi vizsgával bíró férfi tanerők. Pályázati határidő augusztus 15. Pályázati kérvények a szükséges okmányokkal az aranyosmeggyesi [Mediasul-Aurit, jud. Sătmár] református lelkészi hivatalba küldendők. Az állás a választás jogerőre emelkedése után lehetőleg augusztus 20-án elfoglalandó. Megjegyeztetik, hogy vasuti állomás 7 vonattal, posta, távirda, telefon, orvos, gyógyszerár van a népes Aranyosmeggyesen, mellyel Görbed össze van építve és polgárilag is egyközség. Személyes megjelenés kívánatos Aranyosmeggyes—Szatmárgörbed—Romanesti, 1933. július 25. Presbitérium.

M st. Oficiului Parochial Reformat
Nagy, Református Lelkészi Hivatalnak

Oradea—Nagyvárad
Calea Victoriei [Kolozsvári u.] 61.

Reklámok a lap megjelenésétől számított 15 napon belül fogadtatnak el.

Nagybetűs Hangjegyes ÉNEKESKÖNYVEK

darabonként

100

Leies árban

kaphatók a Királyhágómelléki Rel.

Egyházkerület Irattérjesztésében

Oradea—Nagyvárad, Str. Petru Malor 1.

Hivatalos boríték címnyomással

100 darab **60** Lei, 200 darab **100** Lei a pénz előzetes beküldése mellett franco, másként a megrendelő költségére utánvétellel szállítva — Szives figyelmébe ajánlom

legjobb mintájú egyházi- és iskolai nyomtatványaimat.

Egyházaknak nagy árendmény. — Szives megrendelését kéri

Béres Károly könyvkereskedése

Oradea—Nagyvárad, str. H. Lazar (Nagy Sándor-u.) 14.

KÁLVIN KÖNYVNYOMDA

Cégtulajdonosok: BÉRES KÁROLY, BÉRES SÁNDOR, ROMÁN KÁROLY

Telefon

6-22

Készít mindenfajta egyházi- és iskolai nyomtatványokat, folyóiratokat, jegyzőkönyveket, hivatalos levélpapírokat, borítékokat, a legkülönbélebb magán- és kereskedelmi nyomtatványokat, mulatsági és esküvői meghívókat, műveket stb. a legcsinosabb, modern kivitelben és a legjutányosabb áron.

ORADEA—NAGYVÁRAD

STR. DR. AUREL LAZAR (NAGY SÁNDOR-UTCA) 14. SZ.

a Református Leánynevelő-intézet épületében

Kálvin könyvnyomda, Oradea—Nagyvárad.

REFORMÁTUSOK LAPJA

A Királyhágómelléki Ref. Egyházkerület Hivatalos Közlönye

Főszerkesztő: DEBRECZENI ISTVÁN. Felelős szerkesztő: KOVÁCS JÓZSEF

Szerkesztőség és kiadóhivatal Református Püspöki Hivatal Oradea—Nagyvárad, Strada Petru Maior (Őr-utca) 1. Kéziratokat nem ad vissza a szerk.

Előfizetési ár: egész évre 360 lei. Fél-évre 180 lei. — Egyes lappéldányok ára 10 lei. — Megjelenik minden hónap 1., 10. és 20-ik napján.

„Fiatalok és öregek.”

Megelőzött Tóth Zsigmond, őszintén nagyrabecsült szerkesztőtársam ezzel a nagyon is aktuális témával. Régen ott motoszkált az már én lelkemben is. Sokáig üzőgettem, forgattam. Onála hamarabb érett meg. Mindazonáltal nagyon köszönöm, hogy szőnyegre hozta ezt; engem is ösztökélt vele, hogy elmondjam a gondolataimat.

Nem akarok vitatkozni. A legegészségesebb alaphang van a Tóth Zsigmond szerkesztőtársam értékes cikkében megpendítve. Csak egy kis fénycsóvát szeretnék még rávetíteni, hogy élesebben a fókuszba kerüljön ez az időszerű téma.

Van a bibliának egy nem sokat látogatott zugában, az Esdrás könyve 3. részének a 11–13. versében egy érdekes jelenet. Nagy ünnepnap van Jeruzsálemben. Új templom alapkövét teszik le. Sem a megszállás, sem az elpusztulás nem vágott olyan mélységes sebet a lélekbe, mint Isten házának megbecstelenítése és lerombolása. Az egész fogság alatt egyre kísértette őket annak az üszkös kőhalmaznak a szomorú képe. Végre valahára a romok eltakarítottak, az ujjáépítés munkája megkezdődött. Régi, kedves álmuk teljesedni kezdett. Erre csordultig megtelt a lelkük örömmel, dicsérettel és hálaadásba tört ki. De a boldog örömujjongások közepette a vénebb emberek — bár maguk is boldogok voltak — mégis valami fojtogató keserűséget éreztek. Gondolataik visszaszálltak az elmúlt időkbe, feledhetetlen kedves emlékek közzé, amik sohasem jönnek vissza többé. Ifjukoruk öreg templomába, ahol szembe találkoztak az élő Istennel. Ez az új templom sohasem fogja nékik azt jelenteni, amit a régi. Milyen szánalmasan kicsiny, egyszerű ez ahoz a pompás, méltóságos régihez képest. Mélyen elkeseredtek ezen „és nagy felszóval sirnak vala.” Ugyhogy a nép nem tudja megkülömböztetni az örömben való kiáltást a nép siralmának szavától.

Csodálatos módon ráillik ez ősi jelenet a mai állapotokra.

Tizennégy esztendő óta fáradozunk mi is egy új világ felépítésén, egy atomokra hullott réginek a helyén. Vannak közöttünk tüzes, lelkes ifjak, vannak óvatos, konzervatív öregek. Amazok reményteljesen néznek a biztató jövőbe, emezek vágyódva tekintgetnek vissza a régi jó időkbe. Egyiket sem lehet megróni érte. Mindakettőnél lélektani kényszerűség az.

Azután meg teljes lojálitással igyekeznek az öregek lépést tartani az új világgal. Alkalmazkodni próbálnak hozzá. De csoda-é, ha mindjárt-mindjárt azon veszik észre magukat, hogy a múltba néznek vissza. Hiszen ott lakik a szívök. Honvágyat éreznek utána. És az a világ elmúlt. Annál sóvárabban merengnek el rajta. A nemzedékek villámgyorsan váltják fel egymást. Alig szolgálta korát valaki 20–30 évig, már azon veszi észre, hogy csak hátul kullog. Egyre jobban utjába akad másoknak, kik félretaszítják. Eleinte még kissé finoman, azután meg durván. Riadva veszi észre, hogy divatját múlt lett, vagy beletörődik lassanként ebbe, vagy pedig dühösen fellángol és hadakozik, — Donkihóte módra. Mindakettő eltévesztett dolog. A muló évek dacára is minden szép, jó, nemes iránt fogékony, ifju lelkűnek kell maradnia. Ez az egyetlenegy bölcs dolog. Erre kell törekednie. „Ne nézz busan az elmúlt időkbe, mert az sohasem tér többé vissza. Munkáld a jelent, amíg a tied az. Bátran szállj szembe a ködös jövővel.” — Sok ezeréves élettapasztalat leülepedett bölcsesége ez.

Az ifjaknak sem szabad az idősebbeket merő kontároknak tartaniok. Kemény küzdelmekkel, halált megvető hősiességgel szerezték meg, őrizték meg azok azt a szent lelki örökséget, amit ma az ifjak kezükben tartanak. A legcsekélyebb is olyan becses abból, mint az az ital viz, amit Dávidnak katonái életük kockáztatásával hoztak a bellehemi kutból. Szentségtörésnek tartotta volna közönséges célra használni azt fel; Istennek áldozta. Ezt az ifjaknak sohasem szabad elfeledniök. Lenézőleg nem szabad bánniok a múlttal.

És mégis... mi lenne ebből a világból lelkes ifjuság nélkül?!... Elszánt merészségük, forró felindulásaik, forradalmi lelkületük nélkül?!... Ezek tartják elevenen ezt a vén világot, Ezek az ő sói. Ezek mentik meg a megrothadástól. Ezek fiatalítják meg. Pesszimista vének bus morgolódásai ne riasszák meg őket. — Lehet, hogy egyszerű az az új templom, mit ők építenek. Nem olyan impozáns tán, mint a régi volt. Ámde elvégre is csak templom az; ott, ahol csupa romhalmaz volt eddig.

Ugy tűnik fel ezért néha az idősebbeknek, mintha az ifjabbak vallása könnyebb fajsúlyu volna az övéknél. Aztán csak rá jönnek ugyanaz a súlyos vallás az csak más a formája; egy kissé modernebb. Azon is fejüket csóválják az öregek néha, hogy az ifjak vallásában temérdek a beszéd, a konferencia, kevés a komoly, nagy áldozat. Lassan aztán meggyőződnek róla, hogy a mai korszellem hozta ezt magával. Elaprózódott ma az emberiség. Egyéni bánásmód ma az aktuális. Ez teremtette meg a mai kor legjellegzetesebb vallásos speciálitását: az oxfordi csoport mozgalmát is. Nem egyéb ez, mint egyes emberekkel való egyéni lelki foglalkozás.

Ölelkezzék össze a két értékes lélek Messiásunk keresztfája alatt. Akkor fog végezni nagyértékű munkát. Mindketten meg fogják érteni ottan, hogy nem külső reformok, nem gazdasági, társadalmi, politikai ujitások építik fel a jobb világ — Istenországa — szentséges templomát, hanem a megújult lélek. Ez a boldogabb élet kovásza. A Krisztus lelkétől újjászült emberi lélek. Enélkül öregek, ifjak, minden erőlködése hiu kuruzsolás lesz.

Egyesült erővel hadd épüljenek a romok felett az új templomok!

Bokor Sándor.

Belmisszió és egyesületek.

Mostanában nagyon fenyeget bennünket az a veszedelem, hogy a belmisszió és vallásos egyesületek közé az „és” helyett az egyenlőség jelét tegyük. Gyakran hallhatunk ilyen kritikákat: micsoda belmisszió folyik nálunk, micsoda belmissziót űz ez a lelkész, itt pedig semmi belmissziói munka sincs. Ha utána kérdezünk, mi is hát az a nagyszerűen űzött belmisszió, szinte kórusban hangzik: nőszövetség, férfiszövetség, ifjusági egyesület, vagy mi is teszi az embert olyan nagyszerű belmisszionárussá; mi más, mint az egyesületek megalakítása körüli érdem. Bármilyen megrökönyödést idézzen is elő egyik másik ilyen nagy belmisszionárusunknál nem mulaszthatjuk el a belmisszió igazi fogalmának alapján megállapítani: az egyesületeink még nem egyenlők a belmisszióval, egyesület-alakítónak lenni még nem jog a belmisszionáriusi címhez. Sőt ne essék zokon az a megállapítás sem, hogy még a nálunk értelmezett belmisszió nélkül is lehet belmisszió és ami még több, egyesületek nélkül is lehet valaki belmisszionárus. Amikor ezt ennyire kiélezem, teszem a belmisszió igazságának a tisztázása érdekében, Ebből a meg-

állapításból azonban senkise akarja azt a következtetést levonni, ime más is van azon a nézeten, hogy nincs szükség nő-férfi ifjúsági szövetségekre. Az általunk forszírozott vallásos egyesületeknek is meg van a maga fontos és elmaradhatatlan szerepe egyházunk belmissziói munkájában. Csak a belmisszió megszükitése, értelmezése és átmagyarázása ellen emelek vétőt.

Egyesületeink — ha a jelen helyzetünket vesszük — egyfelől helye, másfelől szerve a belmissziónak. Önmaga még nem belmisszió. Krisztus érdekében a keresztyének között végzett munkája által válik azzá. Így lehet szó: nőszövetség, férfiszövetség, ifjúsági egyesületek által végzett belmisszióról. De lehet szó lelkeszi belmisszióról (beteg, családlátogatás) árvaházak, kórházak, bibliai társulatok, munkakolóniák stb. stb. missziójáról. Mennyi szerve, milyen területei lehetnek a belmissziónak és a mi egyesületi belmissziós felfogásunk mennyire megszükiti annak területét, rögtön nyilvánvalóvá lesz előttünk, mihelyt a nyugati országok, főképp Németország, Svájc, Anglia belmissziói munkájába beletekintettünk. A nálunk még nagyon gyermekkorát élő nő-férfi-ifjúsági egyesületek a belmissziónak csak nagyon kicsi területét tudják felölelni. Nem kevésbé áll az a külföldi hasonló nevű és irányu egyesületek belmissziós munkájára. Bár p. o. Svájcban az ifjúsági egyesületnek az IKE nek kb. 50.000 tagja van, egyike a leggazdagabbnak és legtevékenyebbnek, mégsem meri hangoztatni, hogy ezzel most már teljesen elég lett téve az ifjúság között végzett belmissziónak. A külföldi, mieinkkel hasonló nevű egyesületek belmissziós munkáját a többi meglevő belmissziós szervek munkájával arányban egy kétszáz oldalas könyvben tíz oldalon nagyszerűen el lehet intézni. Mikor az arányt így is kifejezzük, csupán a szemléltetés kedvéért tesz szük, hogy némi fogalmunk legyen a belmissziónak a keresztyénségen belül felmerülő vallási, erkölcsi, kulturális, szociális nyomoruságnak eltüntetése érdekében folytatott munkájáról.

A nálunk alakult, vagy a világ bármely részén már munkálkodó és hasonló nevű egyesületek, akár mint is akarjuk azok programjába a belmissziós munkákat belepréselni, nem elegendők a belmisszió és egyesületek közötti „és”-t egyenlőség jelévé változtatni. Innen van, hogy a nőszövetségek, férfiszövetségek, ifjúsági egyesületek programja annyi belmissziós kötelességet ró a belmisszió minden ágát kultiválni akaró egyesületekre, hogy valósággal roskadoznak alatta. Sokszor néhány nőre hárul a gyülekezet minden vallási, erkölcsi, kulturális és szociális munkája. Nem a munka csökkentése, hanem az egyes

munkaágak — ami tényleg természetileg hozzátartozik — a kiemelésé volna a feladat. Itt is érvényes az az igazság: aki sokat markol, keveset fog. Ezek alapján itt kell helyteleníteni azt az irányt, mely a régi, a belmisszióknak egy speciális ágát művelő belmissziós szerveket be akarja szüntetni és az újonnan alakult szövetségekbe kebelezni. Ennek kettős veszedelme van: vagy elveszti a sok fontos feladat előtt az ő speciális feladatát, vagy, ha nagyon megerősödik és önálló lesz, a hivatalos egyházzal kerül szembe, amint az különösen a német belmissziós egyesületek és egyház között történt.

A nálunk forszírozott és már többé-kevésbé meglevő egyesületek belmissziós kötelessége először és másodszor a lelki (vallási) nyomorúság megszüntetése érdekében folytatott munka és csak azután a kulturális, szociális munka. A lelki és erkölcsi nyomorúság megszüntetéséért küzdő belmissziós szervek, amelyek nagy erőltetéssel belepréselhetők a nő-férfi- és ifjúsági egyesületek programjába, a következők: vasárnapi iskola, gyermek istentisztelet, katonák, kereskedők, idegenek közötti missziós egyesületek munkája, evangelizációs mozgalmak megindítása, menhelyek, tanoncotthonok, legényegyletek, éjjeli menedékhelyek, árvaházak fenntartására alakult egyesületek, munkaotthonok létesítését célzó egyesületek, vasutmisszió, éjjeli misszió, ifju lányok barátnéja misszió, erkölcsi, mértékletességi egyletek, kék kereszt, Magdolnaházak, fogházak és onnan kikerültek missziós társasága, konfirmándus társaság és sok más külföldön külön egyletek által végzett munkák. Ezzel is sok minden belmissziós munka bele van préselve szövetségeink programjába, hátha még a szociális és kulturális missziós egyletek száz és száz fajtájának munkáját is belepréseljük. Igaz, hogy ezekre mindre nagy szükségünk van, de hagyjuk ezeket más már meglevő, vagy alakuló speciális egyesületek belmissziós programjába.

Ujabban a belmisszióknak igyekeznek szűkebb határt szabni, hozzá vallási és erkölcsi vagy csak a vallási nyomorúságok és bajok eltüntetésére érdekében alakult egyesületeket számítják. Természetesen, mi úgy találjuk, hogy a belmisszióknak egy ilyen megfogalmazása nem helyes, mert Jézus nemcsak vallás-erkölcsi nyomorúságok eltüntetésére, hanem felebarátaink szociális és anyagi bajainak megszüntetésére is megadta a missziói parancsot, amikor a Máté evg. 25. része 31–46. verseiben az örök élet jutalmát attól teszi függővé, hogy az éhezőknek enni adtunk-e, a beteget meglátogattuk-e, a jövevényt befogadtuk-e.

„Bizony mondom néktek, amennyiben megcselekedtétek eggyel az én legkisebb atyámfiai közül, én velem cselekedtétek meg“. Ha az utolsó ítéletkor Isten ítélőszéke előtt megjelenünk, minden bizonnyal Isten nem azt fogja számon kérni, hogy milyen egyesületalakító voltál hanem, mind te, mind a reád bizott közösségek mikép teljesítették az én Fiam parancsát. Így a belmissziónak a szociális oldalát sem szabad és nem aktuális a jelen időkben elhallgatni és elhanyagolni. A református, kálvinista belmisszió az egyház keretein minden vallás, erkölcsi, kulturális, gazdasági, szociális nyomoruságnak és betegségnek a megszüntetése érdekében folytatott küzdelmes munka. Még egyszer; nem a meglévő vagy alakuló egyesületek ellen, hanem egyenest azok missziója eredményessége érdekében munkálkodom, amikor a belmisszió megszükitése, értelmezése, átmagyarázása ellen tiltakozom.

Mezőtelegd.

Sass Kálmán.

Számítsunk csak!

Az elmúlt évben — ha jól tudom — 24. sz. hivatalos lapban irtam a stóla [különösképen a temetési stóla] kérdésről: senki sem szólt hozzá. Nem hinném azonban, hogy csak nekem lennének nehézségeim a temetési stóla kérdését illetőleg; nem hinném, hogy csak az én népem oly szegény és pénztelen, hogy ne tudná megfizetni a temetési stólát: épen azért, ha segítségére jöhetek paptársaimnak egy kis számvetést csinállok, hogy láthassa mindenki, hogy lehetne kijönni az én indítványom szerint:

1. Egy 200 lelkes gyülekezetben van 60 család, meghal átlag évente 2, a 60 család összeadna egyszersmindenkorra 120 véka kukorica temetési stóla-magtárt, annak évi kamata 30 véka, azaz 7 és fél q. ára 1500 lei, a 2 temetés [papnak 800, tanítónak 300] = 1100. Jelenlegi stóla dijszabás szerint [papnak 500, tanítónak 200] = 700 lei.

2. Egy 500 lelkes gyülekezetben van 150 család, meghal átlag 6, a 150 család összeadna 300 véka kukoricát, annak évi kamata 75 véka, ára [18 q] = 3700 lei. A 6 temetés [papnak 2400, tanítónak 900] = 3300 lei. Az új dijszabás szerint [papnak 1500, tanítónak 600] csak 2100 lei.

3. Egy 1000 lelkes gyülekezetben van 300 család, meghal 12, 600 véka kukorica kamata 150 véka [37 és fél q] = ára

7400 lei. A régi dijszabás szerint 12 temetés = 6600 lei, az új dijszabás szerint [p. 250, t. 100] = 4200 lei.

Azért vettem a kukoricát alapul, mert az a legolcsóbb jelenleg, de mennyivel inkább megtalálja a pap a számítását, ha pld. búzát vesz alapul.

Az a nép pedig, kinek talán mindene van, csak épen pénze nincs, mily örömmel menne bele a mai hitelnélküli és konverziós világban, hogy egy temetési magtárral megszabaduljon egyszersmindenkorra a súlyos temetési stólától anélkül, hogy papját, tanítóját károsodás érné.

A pap pedig nem kénytelen sem lemondani a stóláról, sem pedig szívtelenül kikövetelni ott is, ahol nincs; odaállhat Krisztus követeként a koporsóhoz, a gyászoló család elé hirdetni a szeretet, vigasztalás, az élet evangéliumát.

Természetesen ezt csak falusi gyülekezetekben lehetne megvalósítani.

Józsefháza.

Nagy Pál,
telkipásztor.

Krisztus-é avagy Marx ?

I.

Valamikor az őshajdankorban ezt a sorsdöntő kérdést intézte Illés próféta kétfelé sántikáló népéhez :

„Ha az Úr az igaz Isten, kövessétek őt, ha pedig Baal, kövessétek azt”. [I. Kir. 18, 21.]

Most így formulázza Partington Howard [a Chistian World folyó évi március 23, számában] ezt a világfontosságú kérdést: *Krisztus é avagy Marx ?*

Meglepően érdekes koincidens, hogy a legújabb kor három legnagyobb szellemóriása — Marx, Lenin, Gandhi — egy ugyanazon időben éltek Londonban. Marx volt a legidősebb köztük. Harminchárom éven keresztül sok hosszú órán át dolgozott naponta a British muzeumban, míg világhírű művét, *Das Kapital*-t megírta.

A biblia Istennek ihletett szava a keresztyének előtt. Csak az a baj, hogy nem olvassák annyira, mint megérdemelné. Még a keresztyének sem.

Das Kapital az istentagadás ihletett szava a kommunisták előtt. Csakhogy az a baj, hogy nem olvassák annyira, mint

megérdemelné. Még a kommunisták sem. Annál kevésbé a keresztyének. Pedig egyike ez minden idők nagy alapvető műveinek. Azért akár tetszik valakinek, akár nem, ismerni tartozik azt.

Gonosz tréfája a világtörténelemnek, hogy Marx Károly ma a világ csaknem valamennyi pontján élet halál harcot viv Jézus Krisztussal. — Helyesebben mondva ez a harc nem Krisztus ellen folyik, hanem néhány ezer álkövetője ellen. Mert akarmennyire is megengedjük, — mondja Partington — hogy Krisztus és Marx az emberi elme két ellentétes pólusát jelenti, nekem mégis az a szent meggyőződés, hogy a szívük legmélyén egyformák voltak. A keresztyénség és a kommunizmus ma nagy ellenfelek, legkorábbi formájában a keresztyénség mégis csak kommunizmus volt.

A japánok szent hőse, Kagawa, azt állítja és állítását az összes kommunista filozófusok megerősik, hogy Marx elméletét négy pontban foglalhatjuk össze:

1. A történelem materiális értelmezése.
2. A főlős értékek elmélete.
3. A tőke felhalmozásának elmélete.
4. Az osztályharc elmélete.

Ezzel szemben Jézus a fősúlyt másra helyezte.

1. Nem az anyagra, hanem az életre.
2. Nem a főlős értékekre, hanem az áldozattételre.
3. Nem a tőke felhalmozására, hanem a társadalmi szolidaritásra [jóakaratra].
4. Nem az osztályharcra, hanem a szolgálattételre.

Röviden: Marx szerint az ember az *éhség* gyermeke [testi éhségé és nemi ösztöné]; Jézus szerint az ember *Isten* gyermeke.

Marx azt állítja, hogy a művészet, a zene, a politika, a vallás mind anyagi szükségletek produktumai. Önkéntesen ugyanis csak éhségből, nemiösztönből és kényelemkeresésből mozdul meg az ember. Jézus pedig azt tanítja, hogy a legtöbb gyönyörűség titka: az embernek Istennel való érintkezése. [A materiális élet ennek a szent érintkezésnek a kifejezője kell, hogy legyen]

Marx osztályharcot észlelt a világban. Elkerülhetetlennek találta azt és jó szívvvel fogadta; azt állítván róla, hogy csak a legkeserveesebb osztályharc irtja ki a vagyonos osztályt és hoz diadalmat a proletárságnak. Szerinte csupán [egy főbűn van] ez a gazdagság. Jézus is ismerte az osztályellentétet, de azt a szív legfőbb bűne keserű gyümölcsének tekintette. Orvosságául a legmesszebb menő önzetlenséget ajánlotta.

Sokkalta jobb szívű ember volt azonban Marx Károly, mint zordon elmélete. Vallásellenes is csak azért volt, mert ifju korában csak olyan vallást látott, amelyik mindig és mindenben a kiváltságos osztálynak kedvezett. Akármilyen könyörtelen osztályharcot hirdetett is, mégis személyesen irt Lincoln Ábráhámnak és örvendezve kívánt neki sikert a rabszolgák felszabadításának titáni harcához. Pedig ez a harc egyáltalában nem volt osztályharcnak nevezhető — marxi értelemben.

Pillanatig sem kételkedem benne — mondja a szerző — hogy Jézus feltétlenül megszerette volna Marxot, mindenféle modern rabszolgák iránt táplált szenvedélyes rokonszenvéért. Ha pedig Marx a mélységes elkeseredés sötét szemüvegét letette volna lelki szemeiről s meglátta volna Jézust tisztán, mint a szabadság, egyenlőség, testvériség isteni bajnokát, okvetlenül megszerette volna. Ámde a reakciós vallás rettentően nagy büne nem engedte ezt meg. Azért az olyan határtalan nagy bűn. Kinosan szűkös, gyilkosan keserű a lelkiülete. Aztán meg eltakarja Jézus végtelen jóságát mások tekintete elől. Az 1917. évi orosz forradalom vérfagyasz'óbb szörnyüsegeket követett el, mint a franciáké. Mert az oroszok sokkalta jobban meggyűlöltek a vallást, a reakciós vallást, mint a franciák. Ennek oka a hitvány, a romlott cári uralom volt, melyet az orthodox egyház, — az az egyetlen képviselője a keresztyénségnek a cári birodalomban — teljes erejével támogatott.

Méltán omlik össze az olyan egyház, amelyik így elfeledkezik Uráról.

(Folyt. köv.)

HIREK

Templomszentelés Boros-
sebesen. Július 30 án szentelte fel templomát a borossebesi ref. egyház. Az ősi templomot mintegy 90 000 lei készpénzkiadással stilszerűen restaurálta az egyház és Nőszövetség. A felszentelést Wesmás Károly gyoroki lelkiész végezte. Ajtai Béláné egyhm. elnöknő megleghangu szóló éneke emelte az ünnepély szépségét. Szabó József helybeli lelkiész történelmi érzéssel megszerkesztett temp-

lom történetét olvasta fel. Délután Arató Ünnepe volt, melyet Pathó István lelkes és buzgó egyh. gondnok és Killik Kálmán sokat fáradozó presbiter rendezett. Gyönyörű látvány volt az ezüstözött és aranyozott sarlókkal és kaszákkal felvonuló aratólányok és legények csoportja, melyet a nagyszonyi tisztségben Ajtai Béláné nőszövetségi elnöknő köszöntött föl. Másnap a résztvevők a csodás fekvésű Menyháza fürdőre rándultak ki,

ahol egy feledhetetlen napot töltöttek el együtt. A Nőszövecség lelkes tagjai Kádár Józsefné helybeli elnöknő vezetése mellett Killik Irma Biróné, Patkó Mihályné, Killik Ida, Dobai Györgyné, Verebesi Lászlóné külön is hálás elismerést érdemelnek.

Debreceni hírek. Kiss Ferenc egyetemi tanár nyugalomba vonult. Adjon az Ur

neki hosszú életet és jó egészséget, hogy sokáig munkálkodhason az árvák érdekében. — Az öreg licium, melyet a tavaszi vihar letört, úgy hogy szinte biztosra vették teljes elpusztulását — újra kihajtott.

Társszerkesztők; Arday Aladár, Bokor Sándor, Szombati Szabó István és Tóth Zsigmond.

Hivatalos rész

Református Püspöki Hivatal, Nagyvárad.

4336—1933 II. sz. KÖRRENDELET. *Valamennyi kebelbelli elemi és középiskolai hatóságnak.* Tudomásvétel és szigorú mihez tartás végett közlöm, hogy a miniszterium 85,865—1933. sz. rendelete szerint az elemi és középiskolai anyakönyvekben, különösen az I. elemi és középiskolai osztályban a tanulók neve és életkora a legpontosabban, az állami születési anyakönyvi kivonat szerint vezetendő be, hogy ezáltal elkerülhető legyen az iskolai iratok és a születési bizonyítványok között gyakran mulathozó ellentét. Oradea—Nagyvárad, 1933. augusztus 7. Atyafiságos szeretettel: Sulyok István, s. k., püspök.

4317—1933 I. **Pályázat** a nagybányai ref. egyházmegyében levő misztótfalui ref. egyház lelkészi állására. **Javadalom:** 1. Lakás és kert természetben 1442 □-öl területű házastelken Jelenben a lakás, a fitanítói lakás. 2. Készpénz 10,000 lei havi előleges részletekben. 3. Földhaszonélvezet 11 kat. hold 126 □ öl kaszáló, melyet a lelkész maga munkáltat; állami, községi adókat az egyházközség fizeti. 4. Fajárandóság 20 m³ kemény hasáb tűzifa beszállítva a lelkészi udvarra. 5. Stóla egyházkerületi rendelet szerint. 6. Állami fizetés kiegészítés, melyért az egyház nem szavatol. **Kötelesség:** a misztótfalui egyházban és a hozzá tartozó szórványokban a lelkészi teendők végzése az E. T. és egyházkerületi szabályrendeletekben foglaltak szerint. Ez a díjlevél felsőbbhatósági megerősítés alatt áll. Ha a lelkész vállalja az istentiszteleteken a templomban való orgonálást és az énekkar vezetését, úgy ezért külön évi 2000 leit és 4 hold 942 □-öl kaszálót kap. Az állás azonnal elfoglalandó a választás jogérvényessé válta után. Pályázati kérvények szabály szerűen szerelve e pályázati hirdetésnek közétételétől számított 3 hét alatt adandók be Széll György esperesnél Oraşul Nou—Avasujváros, Szatmármegye. Oradea—Nagyvárad, 1933. aug. 4. Atyafiságos szeretettel: Sulyok István, s. k., püspök.

Pályázat. A nagyzerindi ref. egyház pályázatot hirdet egy kántortanítói és egy tanítói állásra: I. Kántortanítói javadalom: 1. Lakás természetben, kerttel és gazdasági udvarral. 2. 20 hl. buza, 20 hl. zab. 3. 9 kat. hold 1322 □-öl szántó, 2 hold kaszáló, kenderföld és 8 legelő illetőség. 4. Készpénz 327 lei 35 báni és 100 lei igazgatói tiszteletdíj. 5. 8 hold kántori föld. 6. Stóla. Földek adóját egyház fizeti. Kötelesség: III—VII. fiú osztály vezetése, orgonista kántori teendők végzése, egyházi jegyzőség, vasárnapi iskola, ifjúsági, bibliaköri, nőszövetségi s egyéb belmissziói és társadalmi munkában való intenzív részvétel, egyházi énekkar szervezése és vezetése, lelkész akadályoztatása esetén s kanonikus órákon istentiszteletek végzése. Pályázhatnak orgonista kántortanítók. II. Tanítói javadalom: 1. Lakás természetben, kerttel és udvarral. 2. 20 hl. buza, 20 hl. zab. 3. 8 kat. hold föld melynek adóját az egyház fizeti. 4. Készpénz 250 lei. Kötelesség a presbitérium által reábizott egy vagy két osztály vezetése. Vasárnapi iskola vezetése, nőszövetségben állandó énekvezetés és munkálkodás s minden belmissziói munkában való segédkezés. Kántor elfoglaltsága esetén annak helyettesítése. Pályázhatnak fiú- vagy nőtanítók. Az állások szeptember 1-én elfoglalandók. Megjegyzetjük, hogy a tanítói pénzfizetések esetleg valamelyes összeggel pótoltnak fognak. Tanító-pár előnyben részesül. Pályázati határidő augusztus 24. Pályázatok a ref. lelkészi hivatal címére küldendők. Nagyzerind—Zerindu!-Mare, Jud Arad. Presbitérium.

Pályázat. A sânnicolaul de muntei (hegyközszen[miklós]i) egyh. tanács pályázatot hirdet az üresedésben levő II-ik tanítói állásra. Fizetés: 1. Tisztességes lakás kerttel. 2. 1500 lei készpénz. 3. 4 okta faizás, melynek adóját haszonélvező fizeti. Kötelesség: az egyháztanács által reábizott osztályok vezetése, kántor akadályoztatása esetén annak helyettesítése. Belmissziói dolgokban segédkezés, vasárnapi iskola vezetése. Pályázhatnak román vizsgával bíró okleveles fiú- és nőtanítók, e hirdetés megjelenésétől számított 15 nap alatt. Pályázatok a ref. lelkészi hivatal címére küldendők. Sânnicolaul de munte. Biharmegye. Presbitérium.

Pályázat. A nagyszalontai ref. presbitérium pályázatot hirdet egy rendes és egy ideiglenes férfi tanítói állásra. A rendes tanító fizetése évi 24 000 lei alapfizetés és szolgálati időszerinti ötödéves korpótlék évi 2400 lei készpénzben az egyház pénztárából fizetve. Természetbeni lakás és kert. Az ideiglenes tanító fizetése havi 1500 lei készpénzben az egyház pénztárából fizetve, természetbeni lakás és kert. Kötelességek: a presbitérium által megjelölt osztály vagy osztályok vezetése. A belmissziói munkában való segédkezés és szükség szerint a kántor helyettesítése. Pályázhatnak törvényes oklevéllel bíró férfi tanítók. Románul perfekt írók és beszélők előnyben részesülnek. Pályázati határidő augusztus hó 20. A pályázatok a salontai—nagyszalontai ref. lelkészi hivatalba küldendők. Az állások szeptember első napján elfoglalandók.

M st. Oficiului Parochial Reformat
Nagy, Református Lelkeszi Hivatalnak

Oradea—Nagyvárad
Calea Victoriei [Kolozsvári u.] 61.

Reklamációk a lap megjelenésétől számított 15 napon belül fogadottak el.

Nagybetűs Hangjegyes ÉNEKESKÖNYVEK

darabonként

100

Leies árban

kaphatók a Királyhágómelléki Ref.
Egyházkerület Iratterjesztésében
Oradea—Nagyvárad, Str. Petru Maior 1.

Hivatalos boríték címnyomással

100 darab **60** Lei, 200 darab **100** Lei a pénz előzetes
beküldése mellett franco, másként a megrendelő költségére
utánvételt szállítva — Szives figyelmébe ajánlom

legjobb mintájú egyházi- és iskolai nyomtatványaimat.

Egyházaknak nagy árengedmény. — Szives megrendelését kéri

Béres Károly könyvkereskedése

Oradea—Nagyvárad, str. A. Lazar (Nagy Sándor-u.) 14.

KÁLVIN KÖNYVNYOMDA

Cégtulajdonosok: BÉRES KÁROLY, BÉRES SÁNDOR, ROMÁN KÁROLY

Telefon

6-22

Készít mindenfajta egyházi- és iskolai nyomtat-
ványokat, folyóiratokat, jegyzőkönyveket, hivatalos
levélpapírokat, borítékokat, a legkülönfélébb magán-
és kereskedelmi nyomtatványokat, mulatsági és
esküvői meghívókat, műveket stb. a legcsinosabb,
modern kivitelben és a legjutányosabb áron.

ORADEA—NAGYVÁRAD

STR. Dr. AUREL LAZAR (NAGY SÁNDOR-UTCA) 14. SZ.

a Református Leánynevelő-intézet épületében

Kálvin könyvnyomda, Oradea—Nagyvárad.

KÁLVIN KÖNYVNYOMDA

Tulajdonosok:

BÉRES KÁROLY,
BÉRES SÁNDOR,
ROMÁN KÁROLY.

TANKÖNYV- ÉS UJSÁGKIADÓ-VÁLLALAT
EGYHÁZI- ÉS ISKOLAI NYOMTATVÁNY RAKTÁR
ORADEA – NAGYVÁRAD

STR. AUREL LAZAR (MAGY SÁNDOR-UTCA) 14. - LEÁNYNEVELŐ-INTÉZET ÉPÜLET.

Az új iskolai törvény rendelkezéseinek megfelelő **román-magyar** szövegű

iskolai nyomtatványaink,

melyek államilag approbálva vannak, a Főtiszt. és Mélt. Egyházkerületi Bizottság idevonalkozó rendelete szerint — mivel azok approbáltak és a törvény útásításainak teljesen megfelelnek — **kizárólag könyvnyomdánkban szerzhetők be.** Ezek utánnyomása tilos és más mintákkal nem helyettesíthetők.

Nyomtatványaink a legjobb minőségű **laminált papírra** vannak nyomva és azok

árát mélyen leszállítottuk.

Registru matricol — Anyakönyv 4 tanuló részére	Lei	4.—
Registru de clasificatie și absente — Mulaszt. és előmen. napló 6 tanuló részére	"	4.—
Fedél az anyakönyvhöz és mulasztási naplóhoz, erős karton papírból	"	4.—
Registru de înscrieri al elevilor — Felvételi napló, külv 12 tanuló részére	"	4.—
Ugyanaz — belv 24 tanuló részére	"	4.—
Declarație (Nyilatkozat beiratáshoz, a legjobb minta)	"	—50
Registru de prezență și notarea lecțiilor zilnice (haladási napló)	"	1'50
Buget — (Költségvetés román szöveggel)	"	6.—
Költségvetés magyar szöveggel	"	6.—
Act de angajament — Egyezségi okmány	"	1.—
Stat personal — Személyi törzslap	"	6.—
Jurnal de casa — Pénztárnapló, ive	"	1'50
Kimutatás a 3 napnál többel mulasztókról	"	1.—
Kimutatás a faszemélyzetről	"	1'50
Kimutatás a használandó tankönyvekről	"	1'50
Fali leltár, darabonként	"	1'50
Stat de plată — Fizetési jegyzék	"	4.—
Aviz școlar — Értesítő könyvecske (legjobb minta)	"	8.—
Aviz — Értesítő lap	"	—50
Adeverință — Igazolvány a középiskolai és ipariskolai beiratáshoz	"	3.—
Házirend református tanulók részére	"	10.—
Registru de bonuri — Utalvány könyv (100 lappal)	"	20.—
Registru chifațier — Nyugtakönyv (100 lappal)	"	20.—
Iktató-könyv ivenként	"	2.—
Iktató-könyv kötve, iskolák részére	"	50.—
Postakönyv	"	30.—
Haladást mutató íráslapok, magyar, német, vagy dictandó vonalzással	"	1.—

Iskolai nyomtatványokból az előirt mennyiséget kívánatra be is költeljük a legulánosabb napi áron. — **Az iskolai nyomtatványokból 10% engedményt adunk.**

Csomagolásért az egyházkerület által megállapított 2 százalékot és a szállítás díját felszámítjuk. **RENDELÉSEKET CSAKIS RÉSZPÉNZFIZETÉS VAGY UTÁNVÉT MELLETT** a beérkezés napján expedálunk. — Hítelre való kéréseknek eleget nem tehetünk.

A hivatalos tankönyvjegyzéket idejében közölni fogjuk.

REFORMÁTUSOK LAPJA

A Királyhágómelléki Ref. Egyházkerület Hivatalos Közlönye

Főszerkesztő: DEBRECZENI ISTVÁN. Felelős szerkesztő: KOVÁCS JÓZSEF

Szerkesztőség és kiadóhivatal Református Püspöki Hivatal Oradea—Nagyvárad, Strada Petru Maior (Ór-utca) 1. Kéziratokat nem ad vissza a szerk.

Előfizetési ár: egész évre 360 lei. Fél-
évre 180 lei. — Egyes lappédányok
ára 10 lei. — Megjelenik minden
hónap 1., 10. és 20-ik napján.

A Biblia felelete.

A biblia felel mindenre, az élet minden kérdéseire, mozzanatára. Ezeknek a feleleteknek, ezeknek a követeléseknek hangsúlyozásától oly igen huzódunk. Nem merünk előállani, mint a próféták, bátran, férfiasan: így szól az Ur...

Pedig ma is szól az Ur. És mintha itt lenne ítéletünk, mintha már csak egy lépés választana el bennünket attól, hogy ha mi nem szólunk, a kövek fognak megszólalni. Próbálja meg mindenki, a mai kor kérdéseinek megoldásához hozzányulni szóban, mint írásban, Istentől adott tehetsége szerint. Hogy az igének itala jöjjön mozgásba, hogy forrjon ki belőle a jobb, szebb jövő, az arisztokrácia, demokrácia és még nem tudom hányféle „krácia“ után a: krisztokrácia.

Amikor gondolkodom a Krisztus tanítását illetőleg, ez az a mérővessző, amivel felmérek mindent: „Az én országom nem e világból való.“ Minden kérdést e megvilágításba kellene helyeznünk: amit én megoldok mennyiben való e világból vagy ama világból? Az „e világból“ való motívumok fellelhetők a történelemben, a régi és új irodalomban. „Ama világ“ motívumai pedig elsősorban a Bibliában, továbbá kegyes emberek életében és írásaiban lelhetők fel. Amikor e két világ motívumait ki akarták egyeztetni, zavar állott elő. A zavar ma tetőpontra hágott. A dolgok tisztázását négy vonalban tartom kívánatosnak.

1. *Dogmatikailag.* Az életben két tényező áll egymással szemben, a theos és az antropos. A jelenlegi teológiai gondolkozás az antropológiát egy csökevényyé tette. Szinte mondhatni alig van szerepe az embernek. A dogmatikai gondolkodás belekeveredett a görög fátum fogalmába és szerintem az isteni elrendelés tanítását e pogány tanítástól ma sem tudták megtisztítani. Általában bölcséletünk ma is pogány fogalmakkal operál. Valahogy úgy képzelem el, hogy a ker. felléptekor ott volt a pogány

bölcselet. Az nem szűnt meg lelkében, lényegében pogánynak lenni, nem krisztianizálódott, legalább is nem maradandóan, tovább képződött és bölcselmi elgondolások, amelyek aztán inspirálják a dogmatikát is, [habár csak részben] pogányok maradtak. Pl. a legmagasabb filozófiai elgondolás, [hogy a középkoriak és ujkoriak jó részét ne is említsük] a Kanti filozófia teljesen pogány: mikor megakarták tölteni a szeretet, egy szóval a ker.ség tartalmával, Kant maga tiltakozóti ellene leginkább. Aztán ki tagadja csak egy szóval is, hogy a materializmus teljesen pogány teória? És ezek a pogány bölcseletek amikor felszívódnak az alsóbb, mint felsőbb ember gondolkodásába, megtermékenyítik azt. Nem tagadom, úgy én, mint többen, laikusok is, nincsenek megelégedve az antropológiai tanítással. A jövő dogmatikájában, ha hatni akarunk, az embernek több szerepre van szüksége. A Biblia alapján bizonyítható, hogy annak az Istennek, aki Atya, az emberekkel: gyermekeivel való viszonya merev fátum helyett a cooperantia felé hajlik. Ezer példa van erre. Ábrahám alkuszik a pusztulás előtt. Mózes is tud engesztelést szerezni. Dávid hányzor könyörög, Simon mágus helyzete sem reménytelen. Mikor aztán százszázalékos a bűn, már ott az ítélet. Mi ez, ha nem cooperantia? Az isteni terv meghamisítása, hogy őt mintegy zsarnok urnak állítják be, aki mindent legfeljebb megcsináltat, kiméletlenül, szigoruan. Olyannak állítják be, mint a zord apát, akinek semmi sincs jól, amit más csinál. Az Isten szerető Atya. Tudja, ha Neki legnagyobb öröm az alkotás, gyermekei is örülnek ennek, engedi, ösztönzi őket, hogy alkossanak, gyümölcsöt hozzanak. Mert Ő örül a gyümölcsnek. Mindennel, a természet életével is az Ő nagy tanítását példázza ki. Minden mutatja az Ő bölcsességét. Példát hozok fel: Gyümölcsöt akarok. Magot vetek. A fát nevelem. Ha nem tetszik a gyümölcse: metszem, oltom addig, míg igényemet kielégíti. Amikor nekem tetszik, kivághatom, kezemben a sorsa. De nekem gyümölcs kell, fának a gyümölcse. Laboratóriumban szétszedhetem a gyümölcs elemeit. Összerakhatom az e'emekeket Igy is állíthatok elő gyümölcsöt. Isten akarja, hogy én, az ember állítsak elő gyümölcsöt. Neki mondvacsinált, kényszerzubbonyban dolgozó embervilág nem kell, hanem öntevékeny, örvendező, boldog, munkás gyermek, aki vele munkálkodik, mint Jezus is munkálkodott. A dogmatika, ha az életre tevékeny, hatékony akar lenni, el kell tolódjon az antropológiát illetőleg a cooperantia irányába. *(Ez nem egyezik meg a mi felfogásunkkal. Szerk)*

2 *Erkölcstelen.* Itt is a pogány ember alkuszik a krisztusi emberrel, ennek rovására, az ujságokban, regényekben, egy szóval az irodalomban, mint a gyakorlatban. Ha egy közönséges ember követ el valami illetlenséget, elítéljük. De mikor egy Ady-féle ember teszi meg, kimagyarázzuk, hogy ő zseni volt, hát neki szabad. És lassan uton u'félen mindenki zseni lesz, hogy szabadságában álljon szemérmetlenkedni. A multkor olvasom egy ujságban, hogy egy író (bizonyára ő is zseni) neki megy a morálistáknak és bebizonyítja hogy ő „homo estelikus”. Ennek utána egy egyházi férfiunk védelmébe veszi és próbálja kimagyarázni és a legtisztább keresztyénné mosta, valószínűleg tiltakozott ellene a jámbor. Ne próbáljunk magyarázkodni! Ami szemérmellenség a kispolgárnak, az lesz a zseninek is és viszont. Ép ezért van szükség református napilapra, hogy tegyen választást a jó, mint a rossz között, hogy láttassa meg hiveinkkel, hol a fertő, s hol a tiszta víz. Mihelyt írásaink, kritikánk, prédikációnk ezt az alapot elvesztette, a próféta szavával élve a paráznság bűnébe esett és elvesztette létjogosultságát egy ujsággal, egy irással több lett.

3 *A politikában.* A katolikusok e tekintetben mozognak, a pápa egymás után adja az utasításokat. Nálunk tudtommal semmi haladás. Miért nincs a protestantizmusnak annyi bátorsága hogy összegezze politikai elgondolásait. Most évek óta, valószínűleg még éveken át olyan tanácskozások voltak és lesznek, ami életünk alakulását illetőleg legalább egy századra befolyással lesznek. Tudtommal a protestáns közületek még egyik konferencia asztalára sem tettek le egy emlékiratot, amelyben elgondolásaikat figyelembe ajánlanák. Ezért pedig felelősök vagyunk! Nem mondom, hogy amikor ezt elolvassák a tanácskozók, rögtön a bársonyszékből porba és hamuba ülnének, levetvén ruhájukat, zsákba öltöznének, eltávolítván álarcukat, őszinték lennének egymáshoz, de legalább elmondhatnánk, amit tehattunk, megtettük és Isten el nem bukik, a mi elvünket igazolja a jövő. Szükségesnek tartom, hogy úgy a felső hatalmasságokat, mint népünket illetőleg tisztázzuk már végre, hogy a Krisztokrácia tükrében hogy gondoljuk el a népek egymáshoz való viszonyát. Ha mi nem cselekszünk, cselekszik a Sátán! . . .

4 *A gazdasági életben.* Nem lehet közömbös reánk nézve, hogy a gazdasági helyzet guzsba kötötte az embereknek a millióit. Hiszen az embereink testben élnek, melynek szükségei vannak és ennek nélkülözései kihatnak a lelki életére is. Gazdasági életünk — szerintem — túlélte önmagát. Lehetetlen két

milliárd ember testi életét a pénzre felépíteni. Mikszáth szerint voltak ilyen és ilyen arisztokráciák, most pedig pénzarisztokrácia van. Természetesen ez a legrosszabb az egésznél. Mi az érték ma? Ha egy pénzeszsák mellé egy hustömeg van mellékelve, azt mondjuk: értékes ember. Az érték fogalmát kell megváltoztatni. Az érték az ember. Isten nagyon sokra becsüli. Az ember után a munka, illetve gyümölcse a legnagyobb jó. Van ma értéke a szellemi, vagy testi munkának? Nulla. Dolgozni mindenkinek joga van! És a szellemi vagy testi munka után [de csakis ezután] mindenkinek joga van élni! Hogy engedhettük át a szocialistáknak azt a gyönyörű tanítást [mintahogy sok szép tanításunk ebek harmincadjára jutott]: „aki nem dolgozik ne is egyék”. Gazdasági elgondolást kell kiképeznünk, amit fel is tudjunk mutatni. Ahelyett, hogy a központra figyelnénk, perifériális munkát végzünk. Jótékonykodunk, nyomort enyhítünk s ugyanakkor nem megyünk el a bajok forrásához, hogy a mi építményünkkel gátat vessünk a nyomoruság és hajótöröttség újabb áradatának. Hordjuk ki a nyomorultakat a posványból, ahelyett, hogy a nyomoruság gyökerét kikeresve, azt eltorlaszoznánk, hogy aztán Isten napja kiszárassza a mocsarat, hogy termékeny humusszá váljon!

Csak épen érintettem az életnek ez óriási mezeit. Valahogy úgy érzem, itt a teljesség: az egész világ sóhajtozik és nyög s várja az Isten fiainak megjelenését. Egy pár szót szeretnék beidegezni mindenkinek lelkébe: forradalmasítani kell a keresztyéniséget, hogy a mai tespedtségből a tett ker.ségének követelésével álljunk elő mindeneknek. Korrekcióra szorult theológiánk, az erkölcsi, politikai, gazdasági felfogás. És nekünk a Krisztokrácia szempontja alatt forradalmasított, kiképzett theológiánkat, morálunkat, politikánkat, gazdasági nézetünket bele kell ömlesztetni ebbe az enervált emberiségbe. Mert az Ő országa nem ebből a rothadt világból való. Vajjon méltók leszünk e az átépítésre, az átértékelésre?

Bödi Mihály.

A szalmári reform. főgimn. internátusában az 1933–34. évre a díjat az igazgatóság a következőképen állapítja meg: Készpénzben havi 700 Lei és természetben egész évre 2 mázsa buza és 10 kgr. zsir. Ezeken kívül az állandó orvosi felügyeletért és kezelésért évi 200 Lei. Ezekért a növendékek új modern helyiségben lakást, napi ötszöri tápláló és változatos étkezést kapnak, továbbá állandó tanulmányi felügyelemben és szükség esetén külön oktatásban részesülnek. A felügyeletet két bentlakó tanár teljesíti.

A református egyházak belfasti (Írország) világkonferenciája.

A 14-ik konferenciája volt június végén a világ református egyházainak, amelyen dacára napjaink pénztelenségének a szét-szórta élő református egyházaknak több mint 300 képviselője találkozott, Romániából Maksay Albert theol. tanár és Boér Elek vettek részt a konferencián, de ott volt Korea képviselője épügy, mint Kaliforniából s Kanadától le egész Ujzélandig egymásra találtak a reformátusok. A konferenciát a D. Richards elnök beszéde nyitotta meg, a konferencia alapját a presbiteriánus egyházaknak a hitben, egyházfegyelemben és istentiszteletben való egységében látja. Hangsúlyozza a református örökséggel szemben való felelősséget. Az Isten ígéjével, mint életünk törvényével való harcot a világban. Az itt előterjesztett nyilatkozat a ref. egyház szociális álláspontját szegzi le a lausannei nyilatkozat értelmében. „Az evangélium a legbiztosabb erőforrása egy szociális ujjaszületésnek”, felelet gyanánt arra a szomorú helyzetképre, mely a világ egyházai munkája előtt szellemi és erkölcsi téren sötétlenek. Azeegyes országok delegátusai jelentéséből a ref. egyházak világképe szövődött össze. A missziói munka megnehezedése és a közös missziói feladatok a különböző felekezeteket az utóbbi években mind közelebb hozták egymáshoz. A missziói munka terén mutatkozik különösen nagy szüksége az egyházak egyesülésének és a keresztyénység együttműködésének. Ezenkívül fontos az együttműködés azért is, mert az európai rossz gazdasági helyzet és az amerikai infláció nagy nehézség elé állította a missziót, amely hazulról semmi, vagy nagyon csekély támogatást kap. De ennél súlyosabb a mulatóhelyekben bővelkedő, szerencsejátékokra milliókat kiadó embereknek az Isten ügye iránti meg nem értése. Nehézség ismét a fajok kérdése, amelyben politikai szempontok okozák a nehézséget. A külső támogatás hiánya a bensülöttek egyházát a szellemi élet elmélyítéséhez vezette. Áldozatkészségük nőtt és több gyülekezet önálló lett. Jabánban az „Isten országa mozgalom” a parasztok között konferenciák és bibliai iskolák és az ujságon keresztül való evangelizáció által jelentős. Kinában az „ötéves mozgalom” munkálkodik az egyházban az evangélium általi lelki megújulásért. Figyelmet fordít az ifjuság, a nevelés, a család és a kereskedelem keresztyénné tételére. A ref. egyházak zsidó missziójáról Frank Arnold beszélt, aki mellett Hamburgban levő misszió-állomásán több zsidó segítőtársa

van. Amerikában a modern szellem rombadöntötte a zsidók lelkeben a vallást, úgy, hogy „a vallás nem tényező többé a zsidók életében”. De a zsidó nép lelke mélyén egy mély vallásos vágyakozás rejlik, amelyet a kommunizmus stb. álpótléka nem elégíthet ki lelkükben. A konferencián élénk érdeklődés kísérte az oroszországi keresztyénség helyzetéről való beszámolókat. Az ukrajnai protestáns egyházak nyomorán való segítség, az oroszországi későbbi missziói lehetőségek dobogtatták a sziveket. Róma is gondol arra, hogy egykor itt munkatere nyílik, ezért 200 lelkészt képezett ki, akik azonnal elindulhatnak Oroszországba, mihelyt hívják őket. Szó volt a faj és az egyház európai politikai kérdéséről. A konferencia egyik estélyét az ifjúságnak szentelték, mintegy 3000 ember hallgatta az ifjúság és az ő református öröksége és Jézus és az ő üzenete az ifjúsághoz című előadásokat. Donald Maclean edinburgi professzor a heidelbergi és westminsteri káté alapján álló delegátusokat gyűjtötte össze, akik e két ősi hitvallás tartalmára való eszmélésről és ismételtén a gyülekezetek élő hittulajdonává tevéséről tanácskoztak.

Tanítói értekezéslet Érmihályfalván.

Az Érmelléki Ref. Tanítóegyesület választmányja július hó 13-án Kemecsey György albisi ref. ig. tanító elnöklete alatt értekezésletet tartott melynek kiemelkedő pontja a tanítói gyámintézet ügyeinek a megvitatása és számadásának a megvizsgálása volt. A jelenleg Kósa Károly egyesületi jegyző kezelése alatt lévő pénztárt a választmány teljesen rendben találta és felhívta a pénztárnokot, hogy a hátralékos adósságokat kötelezettségük teljesítésére a legszigorubban hívja fel. Az ezidő szerint egyetlen segélyre szoruló tanítóözvegy: Mucsi Imréné évi kegydíját a folyó évre 4000 Leiben állapította meg az értekezéslet. Aránylag kevés ez az összeg, de ha tekintetbe vesszük a ref. tanítóság teherbíró képességét, valamint azt, hogy gyámintézetünk alig négy éves: megnyugvással tölthet el bennünket az a tudat, hogy tagjaink lankadatlan erőfeszítése és áldozatkészsége folytán gyámintézetünk folyton nagyobb teljesítményekre lesz képes és tanítóözvegyeink nem maradnak teljesen magokra, minden támasz nélkül; valamint öregségünkre magunknak is jut majd egy darab száraz kenyér. Aztán megállapította a választmány az Érbogyoszlóban tartandó tanítóbál műsorát, melyet e lap hasábjain egész terjedelmében közlünk. Egyben e

helyen emlékezteti a választmány az Érmellki Ref. Tanító-egyesület tagjait, hogy a tavaszi közgyűlésünkön kitűzött pályafeltétel: „Mit tehet a tanító hivatásával kapcsolatban úgy a maga, mint a nép anyagi előmenetele érdekében?” határideje 1933. szeptember hónap elseje. Pályázatok az elnökség címére, Érmihályfalvára küldendők.

Krisztus-é avagy Marx ?

II.

Csodálatos gyorsan hömpölyögnek ma az események. A kezdetén még csendes reflektálás keltés céljából akartam a Marx Károly rideg gépelméletét megismertetni, hogy kiki maga adja meg rá lelkében a feleletet. Azóta már a feleletet is megadta rá a német nemzet közvéleménye a Frankfurter Zeitung egyik legutóbbi számában. Megemlékezvén e nagy német ujság Marx halálának ötvenéves évfordulójáról, a következőket írja:

Bár a Marx féle „Komunista Kiáltvány” Londonban jelent meg 1848-ban, mégis Németországban tett az mélyebb benyomást a lelkekre. A munkásmozgalmak nagy vezetői Bebel és Liebknecht magasztalták fel tanításait. Kiáltó ellentét volt akkor a munkás és a munkaadó között s ezek az elnyomott tízezrek szívesen hallgatták Marx Károly keserű elveit; vigaszt találtak azokban. Valóságos prófécia volt az a számukra.

Marx ugyanis egy szörnyűséges forradalmat remélt, amelyben a letiport tömegek leverik elnyomóikat s a magánjavakat közjavakká tévén, elkövetkezik a proletárság aranykora. Azonban ez a forradalom nem következett el. Ellenkezőleg, a Marx Károly forradalmi erőszaka helyet engedett a Bernstein Eduard szelid gradualista tanításainak. A Marx féle elmélet 1891 óta hanyatlásnak indult Németországon és a mai német szociálisták határozottan szakítottak a forradalmi szociálisták töredék pártjával. Még az osztályharccal is szakított. Maga Bernstein így fejezi ezt ki:

„Hevesen elleneztem mindig a mai társadalom felbontásának a gondolatát. Azt sem akceptálom, hogy a szociálisták nagy eszméinek megvalósulását társadalmi katasztrófától várja.”

A német szociálisták együtt küzdöttek és estek el a világháborúban más testvéreikkel. A német munkásszervezetek minden áldozatra készek voltak fronton küzdő testvéreik támoga-

tásában. A munkás szakszervezetek, a szociálisták voltak azok, akik az 1918 novemberi nagy összeomlás után megmentették Németországot. Nem proklamálták a proletár diktaturát, kísérletet sem tettek erre, ellenkezőleg mindent megtettek ennek megakadályozására.

A nagy többséget ma már nem érdeklik a marxi elméletek. A történelem materiális interpretálásával már csak a kommunisták egy csekély része kísérletezik. Az osztályharc tana abszurdá lett. Osztályegyesülésben van a mai ember minden reménye. A szerényebb rangú alkalmazottak, az egész német középosztály tiltakozik ma már, hogy proletárnak neveztesék.

„A marxizmus bukása a jelenlegi történelmi helyzet uralkodó eseménye“ — fejezi ki magát a Frankfurter Zeitung.

„Szovjet-Oroszország semmi jelét sem adja annak — folytatja tovább — hogy csak a gazdasági krízist is megoldhassa; Isten elleni mozgalma is hajótörést szenvedett, mert csak nemrégiben egy moszkvai monstre összejövetelén az istenteleneknek azt jelentette ki egy elbizakodott népbiztos, hogy a vallás teljesen ki van már irtva a nép lelkéből. Még vitát is kínált fel ennek igazolására. Egy fiatal falusi pap ajánlkozott az ellenkező megvitatására. A népbiztos csak öt percnyi beszédet engedett neki. Ennek azonban annyi sem kellett. Csak felment az emelvényre, végig nézett a több ezernyi főből álló tömegben, s aztán szent lelkesedéssel elkiáltotta: „Testvérek, Krisztus feltámadott!“

Mint egyetlen ember zugta rá több ezer ajak: „Bizonytal feltámadott!“ ...

— Látod — folytatta a lelkész — így irtottátok ki a vallást az orosz nép lelkéből.“

Bokor Sándor.

(Folytatás és vége.)

IFJUSÁGI MUNKÁNK ROVATA

A Jamboreeoval kapcsolatban.

Ha a mai magyar cserkészmozgalmat vezető személyeiben és szellemében áttanulmányozzuk, félreismerhetetlen a tendencia, amely az egészet katolikus mozgalomnak igyekszik feltüntetni. Ha a cserkészettel ismerős katolikus lelkészeket vagy cserkészeket megkérdezzük a magyar cserkészmozgalom eredetéről, multjára vonatkozólag, egészen bizonyosan a Regnum Mariánumot, a pesti piaristákat, a budai ifjusági kongregációkat, az esztergomi bencésgimnáziumot, esetleg a Rákóczi kollégiumot

fogják a cserkészzet bölcséül megnevezni. Jellemző pl., hogy Sik Sándor katolikus egyetemi tanár, a magyar cserkészzet egyik legnagyobb barátja, ismerője és kezdet óta aktív munkása, egyik nagy magyarországi napilapban úgy nyilatkozik, hogy a Baden Powell alapvető munkáját „Scouting for Boys”-t nem fordították le magyarra. Pedig egészen bizonyosan senki sem tudja nálánál jobban, hogy éppen Szilassy Aladár dr volt az, aki külföldi útjain, mint hajóorvos megismerkedve a mozgalommal, hazatérte után még 1909-ben ismertette ezt a munkát s annak kivonatos fordítását megjelentette. Bizonyára, ha Szilassy véletlenül nem a református egyház egyik igen számottevő evangéliumi munkása, hanem katolikus ember, nem feledkezett volna meg a felemlítéséről. Nem árt nekünk az ilyen beállítással szemben az igazság kedvéért hangsúlyoznunk, hogy a ma már világhíres magyar cserkészzet uttörő munkáját a budapesti Református Ifjúsági Keresztény Egyesületben végezték s dr Papp Gyula és Megyercsi Béla, az IKE akkori vezetői voltak az első magyar cserkészcsapat megszervezői. Az IKE főként fiatalokkal, a 16 éven felüli ifjúsággal foglalkozik s a magyar IKE-ben még előbb, mint a külföldiekben égetővé vált a serdülők közti munka. Mig általában a nemzetközi IKE csak 1923–24-ben, tehát egészen ujkeletűleg vetette fel e problémát, a magyar IKE vezetői kezdettől fogva felszinen tartották azt. Így mikor 1909-ben Szilassy Aladár a cserkészmozgalomnak hírért hozta, s annak megvalósításához hozzáfogott, a budapesti IKE-ben nagyszerűen előkészített talajt talált hozzá. Ez a BRIKE cserkészcsapat ma is meg van és az ország minta csapatának számít.

Az IKE-ből kiinduló magyar cserkész mozgalom eleinte sok megnemértéssel, gunnyal találta magát szembe. A közönség lemosolyogta a sajtó állandóan rajta élcelődött. 1912-ben alakul meg a Magyar Cserkészszövetség s ugyancsak erre az esztendőre esik a cserkészzet első nyilvános nagyobb szereplése. A katolikus egyház rögtön felismerte a mozgalomban rejlő erőket s teljes érdeklődéssel fordul a cserkészzet felé. Az IKE szellemének megfelelően eleinte az iskolán kívüli ifjúság között terjedő mozgalmat beviszi középiskoláiba is s ezzel át is vette a hegemoniát a mozgalom irányításában.

A református egyház hosszú időn keresztül nem vett tudomást a cserkészetről s ha ma már nagy számmal vannak református cserkészcsapatok, az elsősorban az IKE-nek, erkölcsi testületek vagy egyének vállalkozásának, de nem a hivatalos

egyház beleavatkozásának tulajdonítható. Valami csodálatos dolog az, hogy a református egyház, amely olyan óriási áldozatokat hozott és hoz ma is az iskoláinak fenntartásáért, az egyház szempontjából nem kisebb jelentőségű iskolán kívüli neveléssel a konfirmációi előkészítésen túl semmit, vagy alig valamit törődött. S így éppen a világnézeti kialakulás idején az ifjúságunk vagy irányítás és támasz nélkül állott, vagy pedig éppen nem kívánatos befolyások alá került.

A romániai magyar református egyház, amikor az ifjúsági munka irányítását maradék nélkül kezébe vette, elvben már a cserkészetre is kiterjesztette a gondját s most már csak az van hátra, hogy az elvet valóra is váltsa. Kerületünkben Temesváron, Szatmáron van munkásfiú cserkészcsapat, a szatmári fiúgimnáziumban most van folyamatban a megszervezés és a szatmári leányközépiskolában van a romániai református egyház egyetlen leánycserkészcsapata. Különösen a két utóbbi az, amelyik különös figyelmet érdemel. Az előbbinek megalakulását és kibontakozását sok megértéssel kell támogatni, a másikat valami uton-módon otthonhoz kell hozzásegíteni.

Nagyváradon jelenleg nincs református cserkészlet, mint ahogy egyáltalán komoly cserkészlet nincs. Ezelőtt négy évvel az iparos fiúk között intenzív cserkész munka folyt, anélkül azonban, hogy a hivatalos mozgalomba bekapcsolódtak volna. A 60 taggal bíró, jól felszerelt csapat igen szépen dolgozott egészen addig, amíg az elé az alternatíva elé nem került, hogy vagy belép a hivatalos cserkészmozgalomba vagy cserkész karakterét elhagyva, bibliakörre alakul át. Sok minden mellett szólt, hogy ez utóbbit tegye. Ujabbán a napokban vetődött fel a gondolat, hogy a román cserkész tiszti kiképző tanfolyamra valakit kikellene küldeni, de sajnos a helyzet az, hogy megfelelő emberünk sem igen akad.

HIREK

Lelkészbekiktatás. A biharvajdai gyülekezet Szűcs István nagyvárad-velencei lelkészt hívta meg lelkipásztornak. A bekiktatást augusztus 6-án Egri István biharfélegyházai lelkész végezte. Az ifjú lelkipásztort nagy szeretettel vették körül. A nagyvárad

hirek közül többen elkisérték új munkamezejére. Isten Lelke és ereje vezesse munkájában.

Lelkészmeghívás. A berettyószéplaki gyülekezet Donáth László harasztkeréki lelkészt hívta meg lelkipásztornak.

Lelkészmeghívás. A Havas Gyula elhunytával megüresedett lelkeszi állásra a gyülekezet többsége Papp József máramarosszigeti lekipásztort hívta meg.

Egyházmegyei leánykonferencia. A nagybányai egyházmegye folyó hó 19–20. napjain leánybiblikörei számára konferenciát rendez Nagybányán. Szép idő esetén a harmadik napon, augusztus 21 én kirándulást rendeznek több csoportban a Bóditóhoz Felsőbányán keresztül, a Petőfi tanyára.

Orgona és harmónium javításokat szakszerűen és olcsón vállal Lőrinc Vince, lakik Oradea, str. Ioan Ciordas (Berkovits Ferenc utca) 10.

SZERKESZTŐI ÜZENET.

S. K. M-d. A cikk alkalmaságát a jelek bizonyítják. De jó lett volna még bővebben is kifejteni, legalább is a gyengébbek kedvéért. — **T. Zs. É-a.** A cikkek a látogatás után nyomban megérkeztek. **N. E. I-a.** A kért ismertetést légy jó mielőbb elküldeni.

Hivatalos rész

Református Püspöki Hivatal, Nagyvárad.

4690—1933-II. sz. KÖRRENDELET. *Valamennyi kebelbeli elemi iskolai hatóságnak.* Egyházkerületünk főhatósága az 1933/34. tanév megnyitásának idejére gondoskodott az első elemi osztály ábécés könyvvel való ellátásáról *Betűkert, abc református elemi iskolák számára* című tankönyv kiadásával. Egyházkerületi approbálás száma 61 a—1933. Oktatásügyi miniszteri approbálás száma 55,729—1933. Írta és szerkesztette Czina Sándor ref. tanító. Ára 26 Lei. Elrendelem ennek a tankönyvnek valamennyi magyar tannyelvű református iskola első osztályában leendő *kizárólagos* kötelező használatát. Az iskolaszéki elnököket és az esperes urakat felhívom hogy ezen rendelkezésem végrehajtását szigorúan ellenőrizzék s bármely más ábécé használatát elemi iskoláink első osztályában akadályozzák meg. A megrendelés módzatai ugyanazok, mint a vallástani kézikönyveknél, Oradea—Nagyvárad, 1933 augusztus 17. Atyafiságos szeretettel: Sulyok István s. k., püspök.

Tanügyi: 4689—1933 II sz. KÖRRENDELET. *Valamennyi kebelbeli elemi iskolai hatóságnak.* Egyházkerületünk főhatósága alá tartozó magyar tannyelvű elemi népiskoláinkban addig is, míg református magyar iskoláink szellemének és igényeinek mindenben megfelelő kézikönyvekről minden osztályban nem gondoskodhatunk — az 1933—34. iskolai évre a következő, miniszterileg approbált tankönyvek *kizárólagos* kötelező használatát rendelem el, a kötelező használatra elrendelt kerületi vallástani kézikönyveken kívül:

I. OSZTÁLY :

Apr. sz. Lei

Czina Sándor : Betűkerít, abc ref.

elemi iskolák számára	---	---	---	55,729-1933	26
Kandray—Titz : Számtan	---	---	---	966—1927	20

II. OSZTÁLY :

Dr Szentpéteryiné—Gäzdac—Kandray : Olvasó- könyv III kiad.	---	---	---	177—1930	36
Kandray—Titz : Számtan	---	---	---	966—1927	24

III. OSZTÁLY :

Dr Szentpéteryiné—Gäzdac—Kandray : Olvasó- könyv III kiad.	---	---	---	177—1930	48
Kandray—Titz ; Számtan	---	---	---	966—1927	26

IV. OSZTÁLY :

Dr Szentpéteryiné—Gäzdac—Kandray : Olvasó- könyv III. kiad.	---	---	---	176—1930	60
Kandray—Titz : Számtan és mértan	---	---	---	966—1927	28

V. OSZTÁLY :

Dr Szentpéteryiné—Gäzdac—Kandray : Olvasó- könyv III kiad.	---	---	---	339—1931	65
Kandray—Titz : Számtan és mértan	---	---	---	966—1927	30

VI. OSZTÁLY :

Dr Szentpéteryiné—Gäzdac : Olvasókönyv [ujra approbálva]	---	---	---	340—1931	55
Kandray—Titz : Számtan és mértan	---	---	---	966—1927	30

VII OSZTÁLY :

Dr Szentpéteryiné—Gäzdac : Olvasókönyv [ujra approbálva]	---	---	---	340—1931	45
Kandray—Titz : Számtan és mértan	---	---	---	966—1927	30

A Kandray—Titz féle számtankönyvek Min. eng. 966—1927.
meghosszabbítva 86.813—1933

Ugyancsak kötelező használatra rendelem el a Titz—Havad-
tői Szépirási füzetet a II., III. IV. osztály számára, megjelent
Hirsch Adolf cégnél Déva, eng. száma: 583—1929 Ára 5 Lei.

Felhívom az összes érdekeltek figyelmét, hogy a vonat-
kozó államhatósági rendeletek folytán a II—V. osztályban csak
az új kiadású 1930 vagy 1931. évben autorizált tankönyvek
használhatók, miután a régebbi autorizációk hatálya lejárt és
az új kiadásokban lényeges javítások vannak: továbbá a hasz-
nálattól piszkos, vagy elrongyolt tankönyvek használata egész-
ségügyi és pedagógiai szempontból tilos.

A kötelező használatra elrendelt szépirási füzetek előnye
az egyszerű füzetek fölött, hogy miniszterileg approbálva van-
nak, jóminőségű papíron készültek, vonalzással és előírt

mintákkal, valamint utasításokkal vannak ellátva, 29 beírható oldal terjedelemben s áruk nem magasabb, mint hasonló terjedelmű egyszerű irkáké.

Használatra ajánlom még a következő segédkönyveket: Kandray: Segédkönyv a számtan és mértan tanításánál használt kifejezések szabatos románnyelvű elsajátításához, ára 30 Lei és Kovács: Gyermekekjátékok, ára 30 Lei Mindkettő Hirsch Adolf, Déva kiadása. A használt könyvek jegyzéke [szerző, cím, kiadás, helye és éve, ára, engedélyezési szám] a tantermekben román nyelven kifüggesztendő. Oradea—Nagyvárad 1933 aug. 20 Atyafiságos szeretettel: Sulyok István s. k. püspök.

Tanügyi: 4688—1933 II. sz. KÖRRENDELET. *Valamennyi kebelbéli elemi iskolai hatóságnak.* A 4689—1933 II. sz. körrendeletben kötelező használatra elrendelt kézikönyveken kívül a magyar nyelvű oktatás intenzívebbé tételére ajánlom a Kálvin nyomda kiadásában megjelent Nagy Vilmos-féle magyar nyelv-könyveket alábbi részletezés szerint:

Kis magyar nyelvgyakorló, az elemi népiskola II. osztálya számára. Irta: Nagy Vilmos ref. tanítónőképző intézeti igazgató. Engedélyezési szám: 89—1928. Ára 12 Lei.

Kis magyar nyelvgyakorló, az elemi népiskola IV. osztálya számára. Irta: Nagy Vilmos ref. tanítónőképző intézeti igazgató. Engedélyezési szám: 110,159—1928. Ára 16 Lei.

Oradea—Nagyvárad, 1933 augusztus 20. Atyafiságos szeretettel: Sulyok István s. k. püspök.

Tanügyi: 4687—1933 II. sz. KÖRRENDELET. *Valamennyi kebelbéli elemi iskolai hatóságnak.* A magánoktatási törvény által megkövetelt formájú és szövegű, két nyelvű elemi iskolai nyomtatványok kerülünk iskolái számára a Kálvin könyvnyomdába raktáron vannak. Ezen nyomtatványok használatát midőn kötelezőleg elrendelem, egyuttal nyomtatékosan felhívom az összes érdekeltek figyelmét arra, hogy másféle vagy máshol készült nyomtatványok használata a Népisk. Szerv. és szolg. pragmatika 166. §. i) pontjába ütköző fegyelmi vétség lévén, a jelen rendelkezéstől eltérőkkel szemben fegyelmi eljárás indíttatik. Ezen nyomtatványok kötelező használatának ellenőrzése az illetékes esperesi hivatalok útján történik. A mulasztókkal szemben a fegyelmi eljárás hivatalból való megindítására a nagytiszteletű esperes urakat már most felkérem. A megrendeléseket legkésőbb augusztus hó 25-ig tartoznak az iskolák a Kálvin könyvnyomdába beküldeni. A rendelkezésre álló kötelező nyomtatványok a következők: Registru de prezentă și notarea lecțiilor zilnice [haladási napló]. Registru matricol [anyakönyv, 2 pld.-ban vezetendő]. Registru de chemarea și înscrierea absențelor [catalog, előmeneteli és mulasztási napló] Registru de înscriere al elevilor [felvételi napló]. A fizetés és szállítás egyéb körülményeire a Kálvin könyvnyomda e laphoz olvasható tájékoztatása nyújt felvilágosítást. Oradea—Nagyvárad, 1933. augusztus 20. Atyafiságos szeretettel: Sulyok István, s. k. püspök.

4339—1933 II. sz. KÖRRENDELET. *Valamennyi kebelbeli elemi és középiskolai hatóságnak.* Tudomásvétel és szigorú mihez-tartás végett közlöm, hogy a fennálló törvényes intézkedések értelmében a IV. elemi osztályt végzett növendékek, ha a középiskola I osztályába akarnak beiratkozni, ezt az elemi iskola igazgatóságától kapott Adeverința alapján tehetik meg. Az Adeverința hivatalos formája egyházkerületünk elemi iskolái részére meg van állapítva és a Kálvin nyomdában kapható. Különösen figyelmeztetem a középiskolai igazgatóságokat, hogy a Mot. értelmében a felekezeti iskolák Adeverinței csak a sub-revizorátus aláírásával érvényesek. Oradea—Nagyvárad, 1933. augusztus 16. Atyafiságos szeretettel: Sulyok István, püspök.

Pályázat. A csokalyi—Ciocia ref. egyház pályázatot hirdet református orgonista kántortanítói állásra. **Javadalom:** 1. Tisztességes lakás melléképületekkel és kerttel. 2. 16 kat hold szántó kaszáló, adóját egyház fizeti. 3. 15 hl rozs. 4. 3 öl kemény hasáb tűzifa beszállítva 5. Minden növendéktől [jelenleg 60] 20 Lei és 30 liter rozs. 6. Készpénz államsegély rendezéséig a 2—5 pont alattiak egyházmegyeileg évenként megállapított értékének kiegészítése az egyházkerület által megállapított minimumra, ezidőszerint 24 000 Leire és esedékes korpótlékra havi előzetes részletekben. 7. Törvényes stóla és 8 kat hold agrárföld, melyért azonban az egyház nem szavatol s melynek adóját tanító fizeti. A 7. pont alattiak a kántorságért külön adatnak. **Kötelességek:** a most még osztatlan iskola vezetése, a II. tanerő beállítása esetén a presb. által kijelölt osztályok vezetése. Kántori teendők ellátása. Lelkész akadályoztatása esetén szószéki szolgálat. Egyházi jegyzőség. Énekkar vezetése. Minden belmissziói munkában segédkezés. Pályázhatnak törvényes képzettségű, románul tudó férfitanítók. Pályázati határidő 1933. szeptember 3 ig. Az állás azonnal elfoglalandó. A község Székelyhidhoz közel van Vasutállomása Kágya 2 km. Pályázatok ref. lelkészi hivatal címére küldendők. Csokaly—Ciocia. Bihar megye. Presbitérium.

Pályázat géresi kántortanítói állásra. **Javadalom:** 1. Megfelelő lakás, melléképületekkel, kerttel. 2. 1 és fél kat hold egyházi; 22 kat hold agrár föld. Földek adóját egyház fizeti. 3. 25 köböl tiszta buza egyh. takaréknagytárából kimérve. 4. 20 köbméter hasáb tűzifa beszállítva 5. Minden gyermek után [70—80 tanköteles gyermek] 2 véka csöves tengeri, 1 drb. csirke és 20 Lei tandíjpénz. 6. Készpénz az egyház pénztárából 162 lei. 7. Egyházkerület által megállapított stóla. 8. Díjlevelen kívül, áll segély elnyeréséig presb. határozattal megállapított évi 6000 Lei. **Kötelesség:** III—VII osztály vezetése, kántori teendők végzése, énekkar vezetése, egyházi jegyzőség. Lelkész akadályoztatása esetén templomi szolgálat, mindennemű belmissziói munkában segédkezés. Pályázati határidő e hirdetés megjelenésétől számított 15 nap, Pályázhatnak román vizsgával bíró okleveles férfitanítók. Pályázati kérvények a géresi

[Ghirişa, jud. Satu-Mare] ref. lelkészi hivatalhoz küldendőek Presbitérium.

Pályázat. A hegyközszenmiklósi ref. egyház pályázatot hirdet egy kántortanítói állásra és egy tanítói állásra I. Kántortanítói javadalom: 1. Természetbeni lakás kerttel. 2 8 kat. 1203 □-öl tagbirtok haszonélvezete, állami adóját az egyház fizeti, 3. 371 □-öl szőlő. 4 Egy pince. 5 4 octa faizási jog, adóját haszonélvező fizeti. 6 [Tandijváltság 350 Kor. 6 öl fa váltság 72 Kor. Szántás váltság 20 Kor. 2415 liter rozs váltság 21735 Kor. Bor váltság 313 K. 95 f] helyett 15000 azaz Tizenötezer Lei évi fizetés, illetve váltság 7 Stóla. Kötelesség: az egyháztanács által reábizott osztályok vezetése, orgonista kántori teendők végzése, egyházi jegyzőség, vasárnapi iskola, ifjusági, bibliaköri, nőszövetségi s egyéb belmissziói és társadalmi munkában intenzív részvétel egyházi énekhar szervezése és vezetése, lelkész adaképzése esetén s kanonikus órákon isteni tiszteletek végzése. Pályázhatnak katonai kötelezettségöknek eleget tett román vizsgával bíró tanítók. II Tanítói javadalom 1. Természetbeni lakás kerttel. 2. 15000, azaz Tizenötezer Lei évi fizetés. 3. 4 octa faizási jog, melynek adóját haszonélvező fizeti. 4. Esetleges államsegély. Kötelesség: a presbitérium által reábizott alsó osztályok vezetése, kántor akadályoztatása esetén annak helyettesítése s minden belmissziói dolgokban segédkezés. Pályázhatnak román vizsgával bíró fi és nőtanítók. Az állások azonnal elfoglalandók. Pályázatok a lelkészi hivatal címére küldendőek augusztus 26-ig. Sânnicolaul de Munte [Hegyközszenmiklós] Jud. Bihor. Presbitérium.

Pályázat a hegyközujlaki ref. orgonista kántortanítói állásra. Fizetés: 1. 22 kat. hold föl haszonélvezete, melyet a tanító saját költségén mivellet, melynek adóját tanító fizeti. Ebből 6 hold kaszáló. 2. Készpénz az egyház pénztárából 240 Lei. 3. 20 q. kétszeres buza megváltási ára 3000 Lei. 4. Stóla az egyh. ker megállapítása szerint. 5 Tisztességes lakás mellék-helyiségekkel, kerttel. 6. Egyh. jegyzőségért 200 Lei. Kötelességek: A presbitérium által reábizott osztályok vezetése, vasárnapi iskolák, bibliakörök, Nőszövetség, Férfiszövetség, általában minden belmissziói munkában való segédkezés. Úrvacsoraosztás, valamint ünnepek délutánain és lelkész akadályoztatása esetén szószéki szolgálat. Énekhar szervezése és vezetése. Pályázhatnak érvényes román oklevéllel bíró, katonai szolgálatuknak eleget tett férfitanítók. Rendes tanító hiányában férfi helyettessel is betöltetik az állás. Pályázati határidő szept. 1. Pályázati kérvények fenti határidőig a ref. lelkészi hivatalhoz küldendőek. Uileac de Munte—Hegyközujlak, 1933. június 25. Jud. Bihor, u. p. Episcopia Bihor. Presbitérium

Orgonista kántortanító, 40 éves, nő, ki a román nyelvet nem bírja, — kántori állást keres. — Megkeresések a piskolti [Pişcolt, jud. Sălaj] ref. lelkészi hivatalhoz intézendők.

M. st. Oficiului Parochial Reformat
Nagyt. Református Lelkészi Hivatalnak

ud. Arad

Cermeiu—Csermő

Reklamációk a lap megjelenésétől számított 15 napon belül fogadtnak el.

Nagybetűs Hangjegyes ÉNEKESKÖNYVEK

darabonként

100

Leies árban

kaphatók a Királyhágómelléki Ref.
Egyházkerület Iratterjesztésében
Oradea—Nagyvárad, Str. Petru Maior 1.

Hivatalos boríték címnyomással

100 darab **60** Lei, 200 darab **100** Lei a pénz előzetes
beküldése mellett franco, másként a megrendelő költségére
utánvételt szállítva. — Szives figyelmébe ajánlom

legjobb mintájú egyházi- és iskolai nyomtatványaimat.

Egyházaknak nagy árengedmény. — Szives megrendelését kéri

Béres Károly könyvkereskedése

Oradea—Nagyvárad, str. A. Lazar (Nagy Sándor-u.) 14.

KÁLVIN KÖNYVNYOMDA

Cégtulajdonosok: BÉRES KÁROLY, BÉRES SÁNDOR, ROMÁN KÁROLY

Telefon

6-22

Készít mindenfajta egyházi- és iskolai nyomtat-
ványokat, folyóiratokat, jegyzőkönyveket, hivatalos
levélpapírokat, borítékokat, a legkülönbébb magán-
és kereskedelmi nyomtatványokat, mulatsági és
esküvői meghívókat, műveket stb. a legcsinosabb,
modern kivitelben és a legjutányosabb áron.

ORADEA—NAGYVÁRAD

STR. DR. AUREL LAZAR (NAGY SÁNDOR-UTCA) 14. SZ.

a Református Leánynevelő-intézet épületében

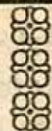
Kálvin könyvnyomda, Oradea—Nagyvárad.

REFORMÁTUSOK LAPJA

A Királyhagómelléki Ref. Egyházkerület Hivatalos Közlönye

Főszerkesztő: DEBRECZENI ISTVÁN. Felelős szerkesztő: KOVÁCS JÓZSEF

Szerkesztőség és kiadóhivatal Református Püspöki Hivatal Oradea—Nagyvárad, Strada Petru Maior (Ór-ulca) 1. Kéziratokat nem ad vissza a szerk.

Előfizetési ár: egész évre 360 lei. Fél-
évre 180 lei. — Egyes lappéldányok
ára 10 lei. — Megjelenik minden
hónap 1., 10. és 20-ik napján.

A lelkészi kar sérelmeinek orvoslása.

Köztudomásu, hogy az évek óta nagy önfeláldozással és nélkülözések között munkálkodó tanítóink után a lelkészek is a legnehezebb helyzetbe kerültek. Ma már nem színezzük túl a dolgokat, ha papi családok nyomoruságáról beszélünk. Vannak, kik a hivektől 1–2 év, sőt még annál is több idő óta nem kapják meg járandóságukat. A földiek az elmúlt két esztendőben alig termettek valamit és ráadásul az állam is mostobán bánt velünk. A fizetéskiegészítő segélyeket egy negyedrésszére redukálta, miután már előbb 1931-ben négy, 1932-ben két hónapra semmit sem adott. De ez nemcsak a fizetések elmaradása és nagymérvű redukciója miatt volt sérelmes, hanem azért is, mert csaknem felényi volt az utoljára megállapított segély, mint más felekezetek sokszor nőtlen, családtalan lelkészeié.

Ezeket a sérelmeket úgy püspökeink, mint a magyar parlamenti csoport reform. lelkész tagja többször feltárták az illetékes tényezők és az országgyűlés előtt de csak annyi eredménye lett, hogy a kormány kiutalt két milliót, melyet az erdélyi lelkészek kaptak meg. De egyébként maradt minden a régiben.

Máthé Sándor kolozsi esperes mozgalmat indított meg, hogy a főhatóságok mellett maga a lelkészi kar is mozduljon meg és ne nézze tovább ölbetett kezekkel vagy emésztő, de tétlen keszűsüggel méltatlan és igazságtalan megrövidítését. Egy küldöttséget szervezett meg mely az illetékes miniszterektől és magától a király Ófelségétől kérje sérelmeinek orvoslását. A küldöttség eljárta és eljárásáról Máthé Sándor esperes a követőekben számolt be:

„A kongruasérelm ügyében megszervezett deputáció a két egyházkerület lelkészei nevében f. hó 21–25 napjain eljárta megbízatásában s kihallgatáson jelent meg Vajda Sándor miniszterelnök, Mironescu helyettes pénzügyminiszter, Gusti vallás-

ügyi miniszter, Andrei vallásügyi államtitkár, Ghelmegeanu pénzügyi államtitkár, majd másodizben ismét Vajda miniszterelnök uraknál, memorandum átnyújtása kapcsán feltárva a ref. lelkészi kar elviselhetetlenné vált anyagi helyzetét, ami egyfelől az 1931. és 1932. évekről hét havi kongrua ki nem fizetése, másfelől az 1932. és 1933. évekre megállapított nagymérvű kongruacsökkentés miatt következett be. Előterjesztéseinket mindenütt a legnagyobb megértéssel hallgatták végig s elismerték sérelmeink fennállását, valamint az egyenlő elbánás elvére alapított követeléseink jogos és igazságos voltát. Mironescu h. pénzügyminiszter ur a jelen évre kilátásba helyezett egy millió leies rendkívüli segély folyósítását, Az első impressziónk a h. pénzügyminiszter ur ezen ígéretére az volt, hogy amennyiben ezzel az egymillió leiel a kormány teljesen elintézettnék akarná tekinteni a kérdést, abban semmiképen sem tudnánk belenyugodni, mert az semmit sem enyhít nyomoruságunkon, hiszen ez a segély egy lelkészre alig havi 70 leit jelent, mi nem csupán segélyt kérni, hanem a lelkészi karunkat sújtó megkülönböztetést kiküszöbölni s a minden egyes miniszter által százszázalékosnak elismert sérelmünk orvoslását elérni mentünk Bukarestbe.

Minden egyes miniszter ur részéről hivatkozás történt az ország jelenlegi nehéz helyzetére, valamint a megszavazott állami költségvetés kereteire is. Andrei államtitkár ur még azt is megemlítette, hogy valószínűleg az eddigi jelek szerint, a kormány nem lesz képes a költségvetést realizálni s igen könnyen sor kerülhet a tisztviselői fizetések további leszállítására. Nagymérvű elfoglaltsága miatt Madgearu pénzügyminiszter ur nem fogadta a küldöttséget, de Vajda miniszterelnök ur megígérte, hogy személyesen fog interveniálni nála érdekünkben. Ófelségéhez a deputáció szintén nem juthatott be, miután a királyi kihallgatások szünetelnek, de egy rövidre összevont memorandumot átvett az udvari marsal azzal, hogy Ófelségéhez el fogja juttatni.

A kihallgatások rendjén a legmeglepőbb volt, amit Gusti vallásügyi miniszter ur ajkáról hallhattunk, Amikor ugyanis feltártuk előtte azt a nagy különbséget, amely az 1933–34. évi állami költségvetésben a többi felekezetek lelkészei és a ref. lelkészek kongruája között mutatkozik, csodálkozva kérdezte: „hogy történhetett meg ez a szörnyű igazságtalanság?” [gravă nedreptate]. A küldöttség kellett felvilágosítsa a reszort miniszter urat, hogy itt tulajdonképen mi történt! A vallásügyi miniszter ur, hangsúlyozva jóindulatu megértését, kijelentette, hogy amennyiben a pénzügyminiszter ur a kiegyenlítéshez szükséges

tizenhárom és fél millió leit rendelkezésére bocsátja, a legteljesebb készséggel tesz eleget kérésünknek s járul hozzá az igazságtalanság reparálásához.

Azzal a tudattal és határozott meggyőződéssel jöttünk haza, hogy ez alkalommal mindent megtettünk, amit az adott helyzetben és viszonyok között megtenni lehetett, de arról is meggyőződünk, hogy ölbe tett kezekkel hiába várjuk helyzetünk jobbra fordulását. A kérdést állandóan felszinen kell tartanunk s hol a két kerület arra hivatott vezetőségének, hol a lelkeszi kar megbizottainak ismétlődő intervenciójával sürgetni annak kedvező elintézését.

A legközelebbi lépés lenne, ha Egyházunk hivatalos vezetősege, amint erre alkalom kínálkozik, személyesen Őfelsége elé vinné az ügyet és kérné kegyes intézkedését."

A beszámoló után — sajnos — valami vérmes reményekkel nem altathatjuk magunkat. Már maga az a tény, hogy a küldöttséget sem a pénzügyminiszter nem fogadta, sem Őfelségéhez nem juthatott be és a pénzügyminisztérium részéről még csak ígéretet sem kaptak, arra mutat, hogy ez a mozgalom nem járt sikerrel. De egy jelentős eredménye mégis volt. Az, hogy a lelkeszi kar felébredt lethargiájából és hangot adott jogos panaszainak. Véleményünk szerint ennek a hangnak nem szabad elnémulni, hanem újra és egyre erőteljesebben kell megszólalni, míg végre komoly meghallgatásra talál. Hisszük, hogy fog is találni magának Őfelségének a szívében, kiben reményünk van, hogy ezt a bennünket ért fájdalmas igazságtalanságot meg fogja szüntetni.

A jugoszláv királysági református egyház új alkotmánya.

A jugoszláv királysági református egyház július 10 én tartotta országos zsinatának záróülését Hercegszőlősen s másnap július 11 én utolsó egyházmegyei közgyűlését Rétfalun. Ez a két gyűlés határkövet jelent az ottani református egyház életében.

A jugoszláviai református egyház várt legtovább a formális átszervezkedéssel. 1930-ban azonban állami törvény intézkedett, hogy zsinatot kell tartania s alkotmányt kell készítenie. A törvény a határidőt is megszabta, mely alatt a zsinatnak munkáját be kell fejeznie. A zsinat 1930 július 17-én Beogradban nyílt meg, 1931 május 27—28-án Ujverbáson állapította meg az

alkotmányt s ugyanakkor terjesztette fel előzetes szentesítés végett a minisztériumba, ahonnan lényegesebb módosítás nélkül egy év múlva érkezett vissza. Ez év február 9-én Zomborban végezte el rajta az utolsó simításokat s ebben a formájában a király ezt 1933 május 11-én kelt ukázában szentesítette. A szentesített alkotmány tudomásulvételére és aláírására gyűlt össze még egyszer a zsinat és pedig abba az ősi templomba, melyben 1576-ban a baranyai atyák a hercegszőlősi kánonokat megállapították és aláírták. Történelmi nevezetességű helyen írták tehát alá az új alkotmányt, mely a jugoszláv királysági református egyháznak lényegében ugyanolyan szervezetet ad, mint amilyen szervezete Magyarországon az egyházkerületeknek van. Országos egyház a neve s nem kerület, mert csak egyedül van az országban, de szervezete, igazgatása és bírászkodása ugyanaz, mint a magyarországi egyházkerületeké. Élén áll a püspök és az országos egyház gondnoka. Az előbbit a király, az utóbbit az igazságügyminiszter erősíti meg. Négy egyházmegyére oszlik négy esperessel és egyházmegyei gondnokkal. Az egyházközségek szervezete is a régi maradt azzal a változtatással, hogy a presbiterium mellett a diakonátus is működik férfi és női tagokkal, a közgyűlésnek tágabb a hatásköre, mert évenként tárgyalja a presbiterium és a diakonátus évi jelentéseit s jogában áll a nőknek szavazati jogot adni. Az országos közgyűlés egyuttal törvényhozó zsinat is s a bírászkodás a házassági elválásokra is kiterjed.

Az alkotmány értelmében az egyházmegyék területbeosztását az utolsó közgyűlésnek kell elvégeznie. Ezért ült össze másnap Rétfalun az utolsó közgyűlés, mely az egyházmegyéket úgy osztotta be, hogy az északi egyházmegyébe tartoznak a bácskai magyar egyházközségek és Szerémségből Maradik és Nikinci; a keleti egyházmegyébe az összes bánáti egyházak; a nyugati egyházmegyébe az összes baranyai és a Kórógytól nyugatra fekvő szlavonai magyar egyházak; végül a déli egyházmegyébe az összes német egyházközségek.

A rétfalui utolsó közgyűlés azzal kezdődött, hogy a közgyűlés tagjai a helybeli gyülekezettel együtt felvették az urvacsorát. A hűnvallás közösségében egyesültek egymással a Jézus Krisztus által, hogy sem élet, sem halál, sem angyalok sem fejedelemségek, sem hatalmasságok, sem jelenvalók, sem következők, sem magasság, sem mélység el ne szakaszthassa őket az Istennek szerelmétől, a közös hittől és lelki egységtől. Minden határozat elő volt készítve s a közgyűlés ünnepélyes, szinte

temetési csendben járult hozzá a javaslatokhoz. Ünnepeles aktus volt, mikor az új egyházi alkotmány értelmében az összes lelkészek aláírták az egyház hitvallásait: a Heidelbergi Kátét és a második Helvét Hitvallást. A hitvalló nyilatkozat magyarul, németül, horvátul és csehül egy erre a célra készített könyvbe van írva, amit ezután minden lelkipásztornak az eskü letétele előtt alá kell írnia.

A választások lefolyását, az időközi kormányzást és bírászkodást a közgyűlés a jelenlegi elnökségre, tanácsra és bíróságokra bízta. Az új törvények megalkotásáig az 1904-iki zsinati törvények, amennyiben a szentesített egyházi alkotmány másképp nem intézkedik, — hatályban maradnak.

A közgyűlés legrégibb tagja Keck Zsigmond megrendítő igehirdetéssel és imádsággal zárta be az egykori alsó baranya-bácsszlavóniai venerabilis tractus utolsó gyűlését. Utána sirva énekelték a magyar gályarabok énekét: „... azt bünteti, kit szeret...”

Ugy a zsinaton, mint a közgyűlésen mindvégig jelen volt az igazságügyminiszter kiküldöttje.

A közgyűlés megbízásából a tanács elrendelte a szavazásokat. Első turnusban csak a püspökre és országos egyházi gondnokra szavaztak. Második turnusban az országos egyház tisztviselőire. Végül a harmadik turnusban választják meg külön az egyes egyházmegyék saját tisztviselőiket.

Október hó folyamán az új testületek megtartják első üléseiket, beiktatják tisztviselőiket s az új keretek között megkezdik működésüket. Püspökszentelés nem lesz. A püspök is, a lelkészek is a közgyűlés előtt leteszik az esküt s hivatalukba beiktattatnak. Valamennyi tisztviselő megbízatása, — a püspöké is, — 10 évre szól.

Felhívás

a királyhágómelléki ek. lelkészi és tanítói karához

Egyházkerületi közgyűlésünk a bihari egyházmegye előterjesztésére 66—1933. sz. határozatával elrendelte egy ref. kis káté megírását.

A „Református Kis Káté” a „Családi tüzhely mellett” kiadásában jelennék meg. Alakja ezzel adva van. Terjedelme 16—32 oldal lehet. Tartalma: *Mit hiszek?* [Miért vagyok keresztyén és miért református.] *Miért hiszek?* [Életünk törvénye a Biblia.] *Mi a keresztyén élet célja?* [Isten kegyelme, hitvallásaink

tanítása alapján, a kegyelmi ígéret látható jegyei, a sákramentumok.) *Ünnepeink.* [Milyen ünnepeket miért és hogyan ülünk meg. Szertartásaink. Énekeskönyvünk] *Miben különbözik a református vallás más keresztyén felekezetektől?* [A különbségek és azok indokolása] *Függelék:* 10 parancsolat, Apostol hitforma, Miatyánk, imádságok [zavarok elkerülése miatt a vallástani kézikönyv imádságai].

Kérjük a lelkész és tanító urakat, hogy ehhez a programhoz hozzászólásaikat a püspöki hivatalhoz eljuttatni sziveskedjenek, szem előtt tartva a Ref. Kis Káté célját, t. i. hogy az, az iskolába járó gyermekeknél a vallástanítás kiegészítője legyen s magában foglalja ismétlésképpen vallástanításunk anyagának lényegét, az iskolába nem járók, a szórványokban lakók, gyermekek és felnőttek számára pedig mindannak a kifejezője, ami a ref. öntudat alapja. Egyben kérjük azokat, akik a fent közölt és a beérkező hozzászólások alapján kiegészítendő programhoz képest kedvet és tehetséget éreznek magukban a Kis Káté megírására vagy szerkesztésében való részvételre, vagy akár a bírálathoz való részvételre, hogy ezt a szándékukat jelentsék be ugyancsak a püspöki hivatal útján.

| AKIKET HAZAHIVOTT AZ ÚR |

Hamar István, a budapesti theol. akadémián az ószövetségi tudományok 37 éven át volt professzora, zsinati póttag, kormányfőtanácsos, a dunamelléki egyházkerület és a budapesti egyházmegye tanácsbírója, a budapesti zuglói egyház főgondnoka, az egyházkerületi levéltár és a Ráday könyvtár őre, a Protestáns Diákmenza igazgatója, a Magyar Protestáns Irodalmi Társaság választmányi tagja, a Magyar Kálvin Szövetség intézőbizottsági tagja, életének 66-ik évében, augusztus 11-én, rövid szenvedés után csendesén jobblétre szenderült. Munkásságát a nyomtatott művek és társadalmi alkotások sora őrzi, gondos apai, hűséges testvéri szeretetéről fia és nőtestvére tesz élő bizonyosságot, szeretetreméltó egyéniségét szerető barátai és tisztelő tanítványai szép számu serege emlegeti mindvégig. A gyászszertartás augusztus 14-én a theologia Ráday-utcai székházának disztermében folyt le, ahol dr. Ravasz László püspök mondott méltató beszédet, a Kerepesi ut melletti temetőben a sírnál Vásárhelyi Dezső a zuglói egyház, dr. Csekey Sándor a theol. akadémia, Szabó Imre esperes a budapesti egyházmegye,

Hörömpő Gergely a theol. ifjuság, Varga Sándor esperes a Kálvinista Szemle nevében vett tőle bucsút. Emléke él!

Konrád Zoltán, debreceni vallástanító lelkész, augusztus 21-én reggel, 3 hónapi betegség után, 47. életévében elhunyt. 1911 óta állott a debreceni egyház szolgálatában. Előbb Kabán volt segédlelkész, az elhunyt Dávidházy János esperes mellett. Onnan Debrecenbe jött és Jánosi Zoltán lelkész mellett teljesített szolgálatot, a hitoktatói lelkészi állások szaporításánál a presbitérium megválasztotta, ahol június hóig munkálkodott. Ekkor beteg lett. Klinikai kezelés után haza vágyva, özvegy édesanyja és testvérei körében várta nagy reménységgel a gyógyulást. Szolgálatában mindig hűséggel forgolódott. Foglalkozott az irodalommal is; zenével is. — A hazatért szolgának legyen pihenése áldott és csendes a boldog feltámadás reménye alatt.

Szabó Béluska, Szabó Endre színérváraljai lelkész 4 hónapos fia augusztus 27-én az örökkévalóságba költözött. Az Ur vigasztalja a vesztes sziveket.

IRODALOM

Családi tüzhely mellett.

Kerületi iratterjesztésünk traktátus sorozatában Sárközi Lajos: A gondviselés titka c. kettősszámú elbeszélése után 3 füzet jelent meg. A második 3. sz. címe: *Pillangó Rebeka története*, Írója az országosan ismert író: *R. Berde Mária*. Tárnya egy munkában, küzdelemben felnőtt, önfeláldozó, másoknak szolgáló s mások gyermekeit igaz anyai szeretettel dajkáló leány története. Azoknak az apothézise ez a pompásan megírt elbeszélés, „kik az anyaság üdvei reményei nélkül, idegeneken gyakorolják az anyai áldásokat”.

A 4—5. sz. füzet összevont számú füzet: *Egy a sok közül*. Írta: *Kursinszkyné Balázs Böske*. Háborus történet, melynek olvasása közben elvonul lelkünkön újra a sok nehéz emlék. Felujulnak az aggodalmak és a reménykedések; a szemekben megjelenek a könnyek és boldogan dobognak a szivek. Ez a történet csakugyan egy a sok közül, mert sokak története. Három nagy, mély életmegtartó érzés méltó magasztalása, u. m. az édesanya iránt való szeretetét, a szerelemé és a hité. Minden sorából kitetszik, hogy egy mélyen érző szív sok szeretettel írta s az elbeszélés nagy írói készségről tesz tanuságot.

A 6 sz. Gyallay Domokos: *Jézus Maroskenden és A szép szó* című elbeszéléseit tartalmazza. Az első egy karácsonyi legátus jótéteményeiből fakadt kedves legenda eredetét beszéli el és benne a jószívűség áldását mutatja fel. A második pedig arról szól, hogy az állattal káromkodás nélkül szép szóval is lehet boldogulni. Mindkettő Gyallay irás művészetének egyik jellemző kifejezője.

HIREK

Az első jugoszláviai magyar református püspök. A jugoszláviai egyházmegye elkészítette — több, mint két évi munkával — alkotmányát, melyet a király már szentesített is. Az új alkotmány értelmében a zsinat végrehajtotta az átszervezést és legelső sorban megtette a szükséges intézkedéseket a választásokra. E választások folyamán most már a jugoszláviai magyar reform. egyház is püspököt választott és az első püspök Ágoston Sándor főesperes lett. Az új püspök Bácsfekete-hegyen született s ott lelkész is. Reá, munkájára és ott élő hittestvéreinkre Isten megsegítő kegyelmét és gazdag áldását kérjük.

Templomszentelés Belényesen. A kalapos király: II. József türelmi parancsának kiadása után épült református templomok közé tartozik a belényesiek szép nagy temploma is. Építésének százötvenedik évfordulóját fényes ünnepségek között ülte meg nem csak Belényes, hanem szomszédsága is, a tréfásan „tartomány”-nak nevezett vidék reformátussága. A jubileumi istentiszteletet Sulyok István püspök végezte. A nagyváradi református egyháznak két

énekkara is résztvett az ünnepségen: dr. Szemethy Géza egyházkerületi titkár kar-nagyi vezetése alatt a Kálvin énekkar és Soós András vezetése alatt a nagyváradi régi református vegyeskar. Felvont a váradfenesiek férfikara is. A délutáni templomi ünnepélyen Pálffy István magyarremetei h. és dr. Szabó Lajos nagyváradi retil-lelkész szolgált, majd a különböző énekszámok, szavatok, előadások végzetével Jakab Viktor helybeli lelkész történelmi visszapillantása zárta be a lélekemelő jubileumi napot, amelyen Belényes és környékének református magyarsága szemében könnyekkel ajkán dallal, énekkel, szívében olthatatlan hittel ünnepelt.

Lelkészmeghívás Nagyszalontán. A nagyszalontai gyülekezet a Szőke Sándor elhunytával megüresedett lelkészi állásra a presbitérium egyhangú meghívása alapján augusztus 27-én Arday Aladár gyantai lelkészt, a nagyszalontai egysézmegye főjegyzőjét és a királyhágómelléki egyházkerület jegyzőjét, lapunk társszerkesztőjét hívta meg. A meghívott lelkészben méltó pástort kapott a gyülekezet, kinek munkája elé a legna

gyobb reménységgel nézünk. Az Ur áldása legyen a pásztoron és a nyáján.

Tanácsbíró választás. A nagybányai egyházmegyében Kovássy Ákos elhunytával megüresedett világi tanácsbírói tisztségre a beérkezett 57 szavazatból 46 szavazattal Simó Lajos halmi földbirtokos választatott meg.

Lelkészcsere Babicsák József pósalakai és Versényi Sándor magyarcsékei lelkész állást cseréltek.

Tanároválasztások Szatmáron. A szatmari főgimnázium igazgatótanácsa Jámbor Sándor fizika matematika-természettudományok szakos, Kovács Kálmán matematika-fizika szakos és Deli Szabó Géza zene és énektanárt választotta meg helyettes tanároknak.

A Károli Gáspár Református Irodalmi Társaság irodalmi, tudományos és művészeti szakosztálya a Társaság alapszabályainak rendelkezése szerint felolvasásokkal, előadásokkal is szolgálja a református irodalmat és tudományosságot. Az egyház megyei közgyűlések lelkész konferenciák és más ilyen összejövetelek megfelelő munkatérrel kínálnak ennek a szolgálatnak végzésére. Éppen ezért van szerencsénk felajánlani, hogy a vezetése alatt álló egyházmegye területén akár egyházmegyei, akár gyülekezeti összejövetelek, ünnepek alkalmával szakosztályunk készségesen bocsátja rendelkezésre ily irányú segítségé, amennyiben kellő időben legább negy héttel az összejövetel előtt a rendező

ség akár Nagytiszteletűséged útján, akár közvetlenül felkéri elnökségünket. A magunk részére csak annyit kérünk, hogy az előadó, vagy előadók szerényen számított készírádait — utiköltség és napi kiadásokat, ellátás esetén csak az utiköltséget — megtérítsék. Tisztelettel kérjük, méltóztatásuk ajánlatunkat szíves tudomásul venni és egyházmegyéje ama szervezeteivel és gyülekezeteivel is közölni, amelyek szolgálatunkra esetleg igényt tarthatnak. *dr. Kristóf György*, szakosztályi elnök. *dr. Gönczy Lajos*, szakosztályi alelnök.

Jelentés a nagybányai egyház 1932. évi állapotáról. A huszonhatodik évi jelentése ez a nagybányai egyháznak, melyet Oláh Sándor lelkész, egyh. m. főjegyző állított össze. A szép kiállítású 44 oldalas füzet magában foglalja az egyház erkölcsi és anyagi állapotáról szóló jelentésen kívül az anyakönyvi adatokat, a kegyes adakozásokat, az egyház előjáróságát a nevezetesebb pre-byteri határozatokat, az évi számadás, a tőkét és alapokat, a nőszövetséget és az adófizető tagok névsorát adójukkal együtt. Minden nagyobb egyházközségnek, mely gyülekezeti lapot nem tart fenn követésre ajánljuk hasonló jelentés kiadását.

Kantori állásra ajánlikozik nyugdíjas tanító Cim megtudható a szerkesztőségben.

Két középiskolás leánykat teljes ellátásra elvált Nagyvaradon lakó, özvegy református lelkészné. Cim a lap kiadóhivatalában (Püspöki hivatal Oradea Str. Petru Maior 1) megtudható. 3-1

Hivatalos rész

Református Püspöki Hivatal, Nagyvárad.

4690—1933-II. sz. KÖRRENDELET. *Valamennyi kebelbeli elemi iskolai hatóságnak.* Egyházkerületünk főhatósága az 1933/34. tanév megnyitásának idejére gondoskodott az első elemi osztály ábécés könyvvel való ellátásáról **Betűkért abc református elemi iskolák számára** című tankönyv kiadásával Egyházkerületi approbálás száma 61 a—1933. Oktatásügyi miniszteri approbálás száma 55,729—1933 Irta és szerkesztette Czina Sándor ref. tanító. Ára 26 Lei. Elrendelem ennek a tankönyvnek valamennyi magyar tannyelvű református iskola első osztályában leendő *kizárólagos* kötelező használatát. Az iskolaszéki elnököket és az esperes urakat felhívom, hogy ezen rendelkezésem végrehajtását szigorúan ellenőrizzék s bármely más ábécé használatát elemi iskoláink első osztályában akadályozzák meg. A megrendelés módozatai ugyanazok, mint a vallástani kézikönyveknél, Oradea—Nagyvárad, 1933 augusztus 17. Atyafiságos szeretettel: Sulyok István s. k., püspök.

2759—1933 KÖRRENDELET. *Valamennyi kebelbeli iskola-fenntartó egyháznak.* Azon kifogásnak elkerülése végett, hogy elemi iskoláinknak iskolaszéke [Comitet școlar] nincsen, felszólítom az összes cimben emített egyházközségek lelkészeit, hogy az állami hatóságokhoz iskolai ügyekben tett mindennemű felterjesztéseiket iskolaszéki elnök minőségben írják alá [Președintele comitetului școlar ref. aláírás] s az iskolaszék pecsétjét alkalmazzák [Sigiliul Comitetului Școlar Reformat din.....]. A református Iskolaszék pecsétje Helynév románul]. Ez az eljárás követendő abban az esetben is, ha az egyházi törvény értelmében csekély létszáma miatt a presbitérium látja el az iskolaszéki teendőket. Természetesen ez a rendelkezés nem érinti az egyházi törvényben a presbitérium számára az iskolákkal szemben biztosított jogokat, azaz, hogy a törvény értelmében az iskolaszék a presbitérium tanácsadó szerve s csak annak meghatalmazása alapján s ellenőrzése alatt intézkedhetik. Oradea—Nagyvárad, 1933 augusztus 28. Atyafiságos szeretettel: Sulyok István, s. k., püspök.

5021—1933. sz. Közigazgatási. KÖRRENDELET. *Valamennyi nt. lelkészi hivatalnak.* Az 1927. évi bélyeg- és illetéktörvény III szakasza 16. cikkének 3. §. b) pontja értelmében és e törvény magyarázata tárgyában a bélyegügyi központi bizottságnak 1929. évi január 9 én, február 13 án és április 30 án meghozott elvi döntvényei alapján a lelkészi földek illetékegyenértékmentességben részesülnek. Az utóbb említett elvi döntvény közelebbről is meghatározza az ilyen illetékmentes lelkészi földek rendeltetését, midőn azt mondja, hogy azok a földterületek tartoznak az illetékegyenértékmentes lelkészi földek közé, melyek a lelkésznek — fizetése kiegészítéséül — személyes használatára adának (*cari il sunt date preotului spre folosința*

personală în completarea salariului). Nem volna semmi kétség ennek a határozatnak gyakorlati alkalmazása tekintetében, ha nem folytatódna a következő megszorítással: ... „és amelyek csupán korlátozott területűek lehetnek“, — „si cari nu pot avea decât o întindere redusă“. Tehát csak redukált területű, kisebb földbirtokok lehetnek. De hogy mekkora ez a mérsékelt terület, hány holdig vagy hektárig nevezhető még olyannak, a bélyegügyi bizottság döntvényeiből nem állapítható meg. Már pedig ennek ismerete nélkül a lelkészek sem tudhatják, vajjon lelkészi földjükből hány holdnak vagy hány hektárnak illetékegyenértékmentességét igényelhetik. E dolog tisztázása végett több ízben intéztem kérdést bukaresti ügyvivőnk útján illetékes helyen hol azonban — úgy látszik — nincs e tekintetben egységes felfogás. Egyik forrás szerint 14 holdig mentes a lelkészi föld az illeték alól, a másik információ a 32 hold lelkészi földet egész területében illetékegyenértékmentesnek tartja. Ezzel viszont ismét egyes pénzügyigazgatóságok gyakorlata áll szemben mely egy harmadik felfogás szerint állapítja meg a mentesíthető terület nagyságát. Tény az, hogy sehol sincs arra nézve rendelkezés, hogy mekkora a „mérsékelt terület“ („întindere redusă“), mely mentesíthető. Véleményem szerint tehát helyesen járnak el a lelkész urak, akiknek 32 holdnyi vagy ennél kevesebb területű lelkészi földjét illetékegyenértékkel megrójják, ha ez ellen a kivetés ellen felebbeznek. Minden ilyen esetben ajánlom azonban hogy az egyházmegyei ügyész ur tanácsát kérjék ki s a szerint járjanak el. Egyebekben pedig szíveskedjenek a nt. lelkésztársak ismételten elolvasni az illetékegyenértékére vonatkozóan 1931. évi hivatalos lapunkban kiadott körrendeleteimet, melyek őket a követendő eljárás tekintetében tájékoztatják Oradea—Nagyvárad 1933 augusztus 29. Atyafiságos szeretettel: Sulyok István, s. k., püspök.

5065—1933 III. sz. KÖRRENDELET. *Valamennyi nagytiszteltű esperes, lelkész, segédlelkész és lévita uraknak.* Felhívom mindazon érdekelteket akik az 1933. évi április-szeptember hónapokra globális adóikat még eddig az illetékes adóhivatalnál be nem fizették, illetve az ezen időre szóló adónyugtáikat hivatalomba be nem küldötték, hogy annak haladéktalanul való eljuttatásáról annál is inkább gondoskodjanak, mert a pénzügy minisztérium 162.498 rendelete értelmében a helybeli pénzügyigazgatóság az augusztus havi államsegélyeket nem szolgáltatja ki. Oradea Nagyvárad 1933 szeptember 1. Atyafiságos szeretettel: Sulyok István, s. k., püspök.

Tanügyi: 4689—1933-II. sz. KÖRRENDELET. *Valamennyi kebelbeli elemi iskolai hatóságnak.* Egyházkerületünk főhatósága alá tartozó magyar tannyelvű elemi népiskoláinkban addig is, míg református magyar iskoláink szellemének és igényeinek mindenben megfelelő kézikönyvekről minden osztályban nem gondoskodhatunk — az 1933—34. iskolai évre a következő, miniszterileg approbált tankönyvek kizárólagos kötelező használatát rendelem el, a kötelező használatra elrendelt kerületi vallástani kézikönyveken kívül:

I. OSZTÁLY :		Appr. sz.	Lei
Czina Sándor : Befükerít, abc ref.			
elemi iskolák számára		55.729-1933	26
Kandray—Titz : Számтан	---	966—1927	20

II OSZTÁLY :

Dr Szentpéteryne—Gäzdac—Kandray : Olvasó-			
könyv III kiad.	---	177—1930	36
Kandray—Titz : Számтан	---	966—1927	24

III OSZTÁLY :

Dr Szentpéteryne—Gäzdac—Kandray : Olvasó-			
könyv III kiad.	---	177—1930	48
Kandray—Titz ; Számтан	---	966—1927	26

IV. OSZTÁLY :

Dr Szentpéteryne—Gäzdac—Kandray : Olvasó-			
könyv III. kiad.	---	176—1930	60
Kandray—Titz : Számтан és mértan	---	966—1927	28

V. OSZTÁLY :

Dr Szentpéteryne—Gäzdac—Kandray : Olvasó-			
könyv III kiad.	---	339—1931	65
Kandray—Titz : Számтан és mértan	---	966—1927	30

VI. OSZTÁLY :

Dr Szentpéteryne—Gäzdac : Olvasókönyv [ujra			
approbálva]	---	340—1931	55
Kandray—Titz : Számтан és mértan	---	966—1927	30

VII OSZTÁLY :

Dr Szentpéteryne—Gäzdac : Olvasókönyv [ujra			
approbálva]	---	340—1931	45
Kandray—Titz : Számтан és mértan	---	966—1927	30

A Kandray—Titz féle számtankönyvek Min. eng. 966—1927. meghosszabbítva 86.813—1933

Ugyancsak kötelező használatra rendelem el a Titz—Havadtői Szépirási füzetet a II., III. IV. osztály számára. megjelent Hirsch Adolf cégnél Déva eng. száma : 583—1929 Ára 5 Lei.

Felhívom az összes érdekeltek figyelmét, hogy a vonatkozó államhatósági rendeletek folytán a II—V osztályban csak az új kiadású 1930 vagy 1931 évben autorizált tankönyvek használhatók, miután a régebbi autorizációk hatálya lejárt és az új kiadásokban lényeges javítások vannak: továbbá a használatától piszkos, vagy elrongyolt tankönyvek használata egészségügyi és pedagógiai szempontból tilos.

A kötelező használatra elrendelt szépirási füzetek előnye az egyszerű füzetek fölött, hogy miniszterileg approbálva vannak, jóminőségű papiroson készültek, vonalzással és előírt

mintákkal, valamint utasításokkal vannak ellátva, 29 beírható oldal terjedelemben s áruk nem magasabb, mint hasonló terjedelmű egyszerű irkáké.

Használatra ajánlom még a következő segédkönyveket: Kandray: Segédkönyv a számtan és mértan tanításánál használt kifejezések szabatos románnyelvű elsajátításához, ára 30 Lei és Kovács: Gyermekek játékok, ára 30 Lei Mindkettő Hirsch Adolf, Déva kiadása. A használt könyvek jegyzéke [szerző, cím, kiadás, helye és éve, ára, engedélyezési szám] a tantermekben román nyelven kifüggesztendő Oradea—Nagyvárad, 1933 aug. 20. Atyafiságos szeretettel: Sulyok István s. k. püspök.

Tanügyi: 4688—1933 II. sz. KÖRRENDELET. *Valamennyi kebelbeli elemi iskolai hatóságnak.* A 4689—1933 II. sz. körrendeletben kötelező használatra elrendelt kézikönyveken kívül a magyarnyelvű oktatás intenzívebbé tételére ajánlom a Kálvin nyomda kiadásában megjelent Nagy Vilmos-féle magyar nyelv-könyveket alábbi részletezés szerint:

Kis magyar nyelvgyakorló, az elemi népiskola II. osztálya számára. Irta: Nagy Vilmos ref. tanítónőképző-intézeti igazgató. Engedélyezési szám: 89—1928. Ára 12 Lei.

Kis magyar nyelvgyakorló, az elemi népiskola IV. osztálya számára. Irta: Nagy Vilmos ref. tanítónőképző-intézeti igazgató. Engedélyezési szám: 110,159—1928. Ára 16 Lei.

Oradea—Nagyvárad, 1933 augusztus 20. Atyafiságos szeretettel: Sulyok István s. k. püspök.

Tanügyi: 4687—1933 II. sz. KÖRRENDELET. *Valamennyi kebelbeli elemi iskolai hatóságnak.* A magánoktatási törvény által megkövetelt formájú és szövegű, kétnyelvű elemi iskolai nyomtatványok kerületünk iskolái számára a Kálvin könyvnyomdában raktáron vannak. Ezen nyomtatványok használatát midőn kötelezőleg elrendelem, egyuttal nyomtatékosan felhívom az összes érdekeltek figyelmét arra, hogy másféle vagy máshol készült nyomtatványok használata a Népisk. Szerv. és szolg. pragmatika 166. §. i) pontjába ütköző fegyelmi vétség lévén a jelen rendelkezéstől eltérőkkel szemben fegyelmi eljárás indittatik. Ezen nyomtatványok kötelező használatának ellenőrzése az illetékes esperesi hivatalok útján történik. A mulasztókkal szemben a fegyelmi eljárás hivatalból való megindítására a nagytiszteletű esperes urakat már most felkérem. A megrendeléseket legkésőbb augusztus hó 25-ig tartoznak az iskolák a Kálvin könyvnyomdába beküldeni. A rendelkezésre álló kötelező nyomtatványok a következők: Registru de prezentă și notarea lecțiilor zilnice [haladási napló], Registru matricol [anyakönyv, 2 pld.-ban vezetendő], Registru de chemarea și înscrierea absențelor [catalog, előmeneteli és mulasztási napló], Registru de înscriere al elevilor [felvételi napló]. A fizetés és szállítás egyéb körülményeire a Kálvin könyvnyomda e lapban olvasható tájékoztatása nyújt felvilágosítást. Oradea—Nagyvárad, 1933. augusztus 20. Atyafiságos szeretettel: Sulyok István, s. k. püspök.

Pályázat. Az atyai ref. egyház presbitériuma pályázatot hirdet egy ideiglenes kántortanítói állásra. Fizetés: Évi 12 ezer lei havi utólagos részletekben, 4 m³ tűzifa beszállítva. Tisztességes lakás melléképületekkel. Kötelesség: I—VII. osztályu osztatlan vegyes iskola vezetése. Kántori teendők végzése. Pályázhatnak román vizsgálóval bíró okleveles fi és nőtanítók a hirdetés megjelenésétől számított 10 nap alatt. Pályázatok a ref. lelkészi hivatal címére, Atea [Atya] u. p. Pelesul Mare, jud. Sătmăr, küldendők. [Rendes kántortanítónk fizetése a díjlevél szerint naturálékból áll. De azért nem lehetett rendes állásra és a díjlevélre tenni a meghirdetést mivel a betegsége miatt lemondott tanítónkat a naturálékból bizonyos rész ez évben megilleti. Presbitérium]

Pályázat a vadászi [vasutállomás Zerind] ref. orgonista kántortanítói állásra. Javadalom: 1. Készpénz 2400 Lei. 2. 15 kath. hold szatóföld. 3. 2 drb. kis kenderföld. 10 köböl buza. 10 köböl tengeri. 4. 1000 Lei fapénz. 5. Beirási díj 40—50 gyermek után személyenként 10 Lei. 6. 14 drb. legelőilletőség [kiadva értéke 700 Lei]. 7. Tisztességes lakás nagy kerttel. 8. Stóla. Földek adóját az egyház fizeti. Kötelesség: a III—VII. osztályok vezetése az egyházi és állami törvények szerint, orgonista kántori teendők ellátása; egyházépítő munkában segédkezés, énekkar vezetés továbbá a kánonikus napokon és akadályoztatás esetén lelkész helyettesítése. Pályázhatnak román vizsgálóval bíró, katonai szolgálatnak eleget tett okleveles tanítók. Szükség esetén román vizsgálóval bíró nők is pályázhatnak. Pályázati határidő 1933. szeptember 10. Az állás szeptember 15-én elfoglalandó. A kérvények szeptember 10-ig ref. lelkészi hivatal [Vanatori—Vadász Jud. Arad] címére küldendők.

Pályázat a bályoki ref. kántortanítói állásra. Fizetés: 1. Készpénz [borváltság] évi 40 lei, 2. 30 [harminc] q kétszeres gabona természetben 3. 16 m³ tűzifa [esetleg f. árban megváltva] 4. 13 kat. hold 275 □ öl természetben, adóját az egyház fizeti. 5. Erdő és legelőilletőség [mai érték cca 3000 Lei]. 6. Stóla. 7. Lakás természetben, kerttel. 8. Bárczay-gróf Károlyi Imre alapítvány kamata [ma 250 Lei növekvő értékben]. Kötelesség: a kijelölt osztályok tanítása [ma III—VII. vegyes], kántorság, lelkész szükség esetén helyettesítése, egyházi jegyzőség, énekkar szervezése s vezetése és lelkésznek segédkezés. Pályázati határidő ez egyszeri hirdetés megjelenése után 2 hét. Választás folyó év szeptember 17-én. Személyes bemutatkozás előnyös, de egyszeri utiköltséget csak a megválasztottnak térítünk meg. Pályázati kérvények lelkész által hitelesített okmánymásolatokkal lelkészi hivatalnak küldendők. Pályázhatnak törvényes képesítésű, románul tanítani tudó férfitanítók. Posta, vasút, távirda helyben. Balc—Bályok, Bihar megye. Presbitérium.

Pályázat. A kaplonyi ref. egyház presbitériuma pályázatot hirdet az üresedésben lévő kántortanítói állásra. Javadalom: 1. Készpénz az egyházkerület pénztárából 10,000 Lei 2. Kész-

pénz az egyház pénztárából évnegyedes előleges részletekben 4000 Lei. 3. Három hold föld haszonélvezete 3000 Lei. 4. Négy okta legeltetési jog 2000 Lei. 5. Tandij-buza minden iskolába járó gyermek után egy véka tiszta buza [30 gyermek után] 2250 Lei. 6. Minden iskolába járó gyermek után egy öls csirke [à 15 Lei] 450 Lei. 7. Kerti föld haszonélvezete 300 Lei. 8. Stóla az egyházkerületi szabályrendelet szerint. Egy szobás tisztességes lakás. A földek adóját az egyház fizeti. A tanító költségén megvett két szekér fát az egyház a tanító lakására szállítja, de csak 4—5 km. távolságról. Kötelesség: az I—VII. vegyesosztály vezetése, orgonista kántori teendők végzése, egyházi jegyzőség, vasárnapi iskola vezetése, bibliaköri nőszövetségi s minden belmissziói és társadalmi munkában való részvétel, egyházi énekkar szervezése és vezetése, kanonikus órákon s lelkész akadályoztatása esetén istentisztelet végzése. Pályázhatnak törvényes képzettségű, román vizsgával bíró okleveles kántortanítók és tanítónők. Pályázati határidő szeptember 17. Az állás a választás után azonnal elfoglalandó Pályázatok a ref. lelkéshiatal címére küldendők. Căpleni—Kaplony, p. u. Carei, jud. Sălaj—Szilágmegye. A község Nagykárolytól 3 kilométerre van. Presbitérium. 2—1

Pályázat a micskel kántortanítóságra a „Reformátusok Lapja” 20-ik számában közzétett hirdetés szerint, egy évre, ideiglenes minőségben, pályázhatnak érvényes diplomával, román vizsgával bíró, kántori képesítést szerzett, vagy harmóniummal éneket vezetni tudó tanítónők is szeptember 9 ig.

Tanító urak!

A Főliszt. és Mélt. Püspök ur 4689—1933. sz. alatt kegyes volt jóváhagyni a Szentpétery—Găzdac—Kandray: Olv. és Tankönyveket II—VII. o. sz., Kandray—Titz: Számítan és mértan könyveket I—VII. o. sz., és a Titz—Havadtői: Előírási szepírás füzeteket II—IV. o. sz. az 1933—34. tanévre is és azok kizárólagos és kötelező használatát rendelte el, egyben szigoruan eltiltotta a régi kiadásu és használat következtében piszkos, vagy rongyos tankönyvek használatát.

Amidőn bátorkodunk erre felhívni nb. figyelmüket, kérjük, hogy a zavartalan szállíthatás végett sziveskedjenek rendeléseiket a legsürgősebben hozzánk juttatni, vagy bármely más könyvkereskedésben, hol összes kiadványaink szintén raktárról kaphatók, megvásárolni, — tekintettel a közeledő iskolakezdesre.

Felhívjuk továbbá b. figyelmüket, hogy térképek, papíron vagy vászonra húzva, szemléltető képek és testek, valamint írószerek a legolcsóbb árban szerezhetők be kiadvállalatunknál. Iskoláknak 10% készpénzrabat! Kérje még ma 12 oldalas részletes árjegyzékünket díjtalanul.

Szives rendelésük elvartában biztosítva rendkívül előrékeny és legyorsabb kiszolgálásukról, vagyunk kiváló tisztelettel

HIRCH A. könyvkiadóvállalata,
Deva, str. Regina Maria 21.

M. st. Oficiului Parochial Reformat
 Nagyt. Református Lelkeszi Hivatalnak
 Jud. Bihor Tinca—Tenke

Reklamációk a lap megjelenésétől számított 15 napon belül fogadtnak ei.

Nagybetűs Hangjegyes ÉNEKESKÖNYVEK

darabonként

100

Leies árban

kaphatók a Királyhágómelléki Ref.
 Egyházkerület Irattérjesztésében
 Oradea—Nagyvárad, Str. Petru Maior 1.

Hivatalos boríték címnyomással

100 darab 60 Lei, 200 darab 100 Lei a pénz előzetes
 beküldése mellett franco, másként a megrendelő költségére
 utánvétellel szállítva — Szives figyelmébe ajánlom

legjobb mintájú egyházi- és iskolai nyomtatványaimat.

Egyházaknak nagy árendemény — Szives megrendelését kéri

Béres Károly könyvkereskedése

Oradea—Nagyvárad, str. A. Lazar (Nagy Sándor-u.) 14.

KÁLVIN KÖNYVNYOMDA

Cégtulajdonosok: BÉRES KÁROLY, BÉRES SÁNDOR, ROMAN KÁROLY

Készít mindenfajta egyházi és iskolai nyomtat-
 ványokat folyóiratokat, jegyzőkönyveket hivatalos
 levélpapírokat, borítékokat, a legkülönfélébb magán-
 és kereskedelmi nyomtatványokat, mulatsági és
 esküvői meghívókat, műveket stb. a legcsinosabb,
 modern kivitelben és a legjutányosabb áron.

ORADEA—NAGYVÁRAD

STR. DR. AUREL LAZAR (NAGY SÁNDOR-UTCA) 14. SZ.

a Református Leánynevelő-intézet épületében

REFORMÁTUSOK LAPJA

A Királyhagómelléki Ref. Egyházkerület Hivatalos Közlönye

Főszerkesztő: DEBRECZENI ISTVÁN. Felelős szerkesztő: KOVÁCS JÓZSEF

Szerkesztőség és kiadóhivatal Reformá-
lus Püspöki Hivatal Oradea—Nagyvá-
rad, Strada Petru Maior (Ór-utca) 1.
Kéziratokat nem ad vissza a szerk.

Előfizetési ár: egész évre 360 lei. Fél-
évre 180 lei. — Egyes lappéldányok
ára 10 lei. — Megjelenik minden
hónap 1., 10. és 20-ik napján.

Lelki paraziták.

Egy nagy városban — beszél a szavahihető történet — a nagyfokú vallási közönyösség miatt nem bírták már az egyházak tovább fenntartani magukat. Összejöttek tehát a lelkészek s egyéb egyházi vezető emberek s nem annyira a kudarc elismerése, mint inkább a lelkek felrázása céljából egyhangulag elhatározták, hogy beszüntetik az istentiszteleteket.

Ugy is lett — Amikor a rákövetkező vasárnap a hivek csekély maradéka felment az Úrnak hajlékába lelki eledelért, nagy meglepetéssel látta a zárt ajtókat ott. Futótüzként terjedt el néhány óra alatt az egész városban a hihetetlennek látszó hír, hogy az istentisztelet az egész városban megszűnt. Nem vallja Istent magáénak a város. Az égi fény kialudt belőle. Elvétetett tőle a szent létra, amely az eget a földdel, a maradandót a mulandóval, az örökkévalót az ideigvalóval összekötötte.

Elviselhetetlenné vált nagyon hamar ez az állapot. Azok sürgették legerélyesebben a templomajtókat újra kinyitását, meg az istentiszteletek újra megkezdését, akiknek közönyössége miatt néptelen lettek el a templomok. Akkor eszméltek rá ezek az emberek, hogy az ő lelki nyugalomuk azon keveseknek szilárd bithűségén alapszik, akik nagy gyönyörűséget találnak Isten tiszteletében, mit ők régen elfeledtek, tán meg is vetettek. Vallási paraziták lettek. Mások lelki életéből táplálkoztak... élőködtek.

Olyanok lettek mint a gondatlan bányász, aki azt gondolja, hogy a saját mécse fényénél járkal lent a föld gyomrában. Csak mikor a társa ott hagyja s hirtelen a vaksötétben marad, akkor veszi észre, hogy az ő lámpája régen kialudott. Más ember mécsénél járt idáig is.

Vannak növények, amik más növények életnedvét szivják s meg is fojtják azt. Ezek a növényparaziták.

Vannak emberek, akik nem ve'nek, nem fonnak, hanem a társadalom testén élőködnek. Ezek a társadalmi paraziták.

Vannak aztán olyan emberek is, akik mások hitéből élnek. Ezek a hit parazitái. Teljesen a mások vallásos hűségéből élnek, anélkül, hogy a legkisebb ellenszolgáltatást adnának is érte.

Ilyenek legelső sorban is a weekendezők. Az Úr szent napjának gondtalan megrontói. Legáldásosabb vallásos intézmény a vasárnap. Nyugalom napja az. Világi dolgaiból kitépi ilyenkor magát az ember és Isten elé áll. Ebbe az életfába ereszi szívó gyökereit a weekendező és szívja annak életnedvét ijesztő módon.

Valamennyi weekendező teljesen elfelejti ugyanis, hogy zajos szórakozását azok vallásos hitének köszönheti, akik miatt a templomok ajtói még nyitva tartatnak. Nemcsak eredetét köszönheti a vasárnapnak, hanem egész mivolta azon épült fel. Azokon, akik nem lettek árulói a vasárnapnak, mint ők. Ha ugyanis a templomok bezáratnának és a vasárnap eltörölte'nek, mint az istentisztelet és lelki nyugalom szent napja, mi lenne akkor a weekendezés vége? — Rögtön elenyészne A kapzsiság, meg az üzleti riválítás lefogná magának a hetedik napot is. Csak a vallásos áhitat tartja vissza egyedül tőle. A pogány weekendezőnek tehát tudnia kell, hogy ő lelki parazita, vallási élősdi. Azok életerejéből szívja táplálékát, akik gyökereiket a hit talajába eresztették be. Ha elvétetik a vasárnap vallásos szentsége, a weekendező is belepusztul.

Ilyenek a szerencsejátékok parazitái. Ezeknek élősdi mivoltuk köztudomásu. Önálló életerejük ezeknek sincsen, mástól táplálkoznak.

Ilyenek a közerkölcsök parazitái is. Sok olyan ember él ezen a világon, aki a vallással csak kivételesen jó érintkezésbe. Keresztelés, esketés, temetés alkalmával. Nála a vallás és a szalonruha egyértelműek. Mégis a legtöbbje aralni akar ott, ahol mit sem vetett. Igazságosság jó gyümölcseit keresik anélkül, hogy annak magvait elvetették volna. S ha mégis találnak valahol, nem veszik észre, hogy azoknak köszönhetik, akik nagy áldozatok árán vetették el annak a magvait.

És nagyon különösen a nyílt pogányságtól visszaborzadnának. Vissza attól, hogy gyermekeiket ne kereszteljék meg, ha lottaikat közös gödörbe dobják, oktalan állatként. Pedig kik őrizték meg a vallás szertartásait? Kik tartják fent őket? — Nem a kevésszámu hivek é? — A nagy tömeg mindig lelki parazita. Mások hitének gyümölcseitől nyernek lelki erőt. Elfo-

gadják e nagy áldást anélkül, hogy ráeszmélnének, azok oltogatják az ő lelkek szomját, kiknek vallásos hűsége védelmezésére ők egy lépést se tettek. Olyan a közerkö'cs, mint a nagy folyamok vize. Akkor tiszta, ha a forrása is tiszta. A tiszta közerkölcsök forrása pedig egyedül a jó Istenben hívő, jóakaratu embereknek hite.

Az az egyház szent kötelessége, hogy világosítsa fel a parazitákat. Fontos létérdeke ez. Különben megfojtják, mint az aranka a lóherét. Tisztogatásra van ott nagy szükség. Hadd pusztuljon, ami nem őszinte. Irgalmatlanul le kell leplezni a parazitákat. Meg kell tőlük komolyan kérdezni: „Válasszatok magatoknak még ma, akit szolgáljatok.” [Józsúé 24, 15.]

Józsúénál nagyobb kínálja ma fel Istennek országát. A kezében éles fejsze van, amely a fának gyökereire vettetik. Szórólapátot tart a kezében, megtisztítja vele a szérűjét. A tiszta magot csűrébe takarja, a polyvát pedig megégeti olthatatlan tüzzel.

Bokor Sándor,

Az ORLE konferenciájáról.

Felfigyelt az ország Arany János városára, a magyar Alföld minden ízét, szépségét és szomorúságát magábasüritő és kifejező Nagykőrösre. Nem a gyümölcstermése volt különösen szép nem egy új magyar zseni indult el, vagy érkezett meg a magyar élet örök halhatatlanjai közé. Kétszáz feketepalástos református pap, 300 presbiter fordult meg ezen a napokban az ORLE és ORPSz gyűlésein nagykőrös vendéglátó szeretetében.. Egy csendes szemlélő lelkéből hadd verődjék vissza néhány gondolatfoslány...

A *szociális kérdések* egyéni beszélgetésekben és plenáris gyűléseken egyaránt megcsillantak. Az idők jele, hogy ma már nincs jelentőségteljesebb gyűlés, amelyen a szociális és lelki nyomor vádoló kérdése ne dörömbölne.

Megdöbbentően szomorú és letagadhatatlanul igaz dr Gesztelyi Nagy László megállapítása. „1925 től 1931-ig annyi adósság került a magyar földre, amennyi a háboru előtti idők négy öt évtizedében sem szaporodott fel. A konjunktura idején a bankok könnyelműen hiteleztek, tehát a bankoknak osztozniok kell a nyomorúságban is. Száz gazda közül 50 földvásárlás, 20 örökösödési illeték, 20 beruházások miatt lett adós és száz eladósodott gazda közül ilyenformán csak 10 került csődbe egyéni hibái következtében”. Ravasz László nagyon határo-

zottan mutatott rá, hogy a református egyház falumissziói programja még nincs kidolgozva, — pedig nemzeti szempontból ez a réteg, amelyből megújulás jöhet. Bizony itt volna az ideje, hogy „ne az legyen falusi lelkipásztor, akit városban nem választanak meg, hanem az, aki a falura kívánja magát specializálni, aki missziói szolgálatnak tekinti azt, hogy a faluért éljenhaljon!”

Mindezekből nagyon kitetszik, hogy a szociális kérdések megoldásában még csak az első lépésnél járunk. A diagnózis meg van, az orvosságot is tudjuk. De mikor fog eljönni az az idő, amikor az orvosságot nemcsak ajánlani fogjuk, de be is tudjuk adni a tehetetlen betegnek? . . .

Korunk szellemi áramlatai is szóhoz jutottak a konferencián. Görömbei Péter nagykállói lelkész tolmácsolta. Jó volt körürepülni a földglóbuszon, látni az ezer csirából kipattanó egységítő törekvéseket. Olyan sok a megmozdulás az egység jegyében, olyan kevés a lépés az egység felé . . .

Szükséges volt a befelé való nézés, hiszen a külföldi szellemi áramlatok végigpillantása is a lelkipásztori önképzés egy fejezete. Veres Jenő tábori esperes szellemes volt most is és könnyed. Pedig súlyos igazságokat mondott: a sport, a jó modor, az univerzális felkészültség, a spiritualitás nem lehet ellensége, a széthullott test, a slampettség, az egyoldalú begubódzás, az én elkényeztetése nem lehet barátja egy modern református lelkipásztornak!

A vallástanárok külön is gyüleseztek. A középpontban a káté tanítás módszere állott. Érdekesen állapították meg: a Heidelbergi Káté mai formájában elemi iskolai tanításra nem ajánlható. Konfirmándusok tanításához akkor igen, ha az 16 éves korban történik, Tankönyvül a VIII. osztályban használható, de szelleme szerint kellene átdolgozni a IV. középiskolában használatos hit- és erkölcstant is.

A tettek neveléssel is külön foglalkoztak, a tanítás eredményesebbé tételére különböző határozatokat hoztak: Ne lehessen hitoktatókul alkalmazni olyan lelkészeket, akiket lelkészi állásuktól bírósági ítélet felfüggesztett. A nem lelkész jellegű hitoktatókat fokozatosan ki kell cserélni theológiát végzett egyénekkel a nagy ügy érdekében . . . A cserkészetet különösen ajánlták az egyházak figyelmébe . . . Mind-mind olyan egészséges gondolat, amit csak örömmel üdvözölhetünk.

Megkérdezték a segédlelkészeket saját helyzetük felől. Természetes, hogy panaszkodtak, de aki a vita lelkét is megértette,

sokkal gazdagodott. Nem kicsi dolog, hogy vannak áldott öregek, akik nemcsak gondolnak a fiatalok bajaira, de megpróbálnak, — ha egyelőre a maguk módszere szerint is — segíteni rajtuk és vannak fiatalok, akik minden hamis káprázatot félretéve, egészen reálisan és mégis ideálisan tudják nézni az életet.

Ez a találkozás nem tette jobbá és nem tette rosszabbá a segédlelkészek helyzetét, de a két generációt közelebb hozta. Nem mintha álbarátság szivárványhidját bókolták volna egymásnak, hanem mert őszinték voltak s mindketten jobban megismerték egymást.

A Baltazár-serleggel Szabó Imre esperes mondott köszöntőt. A konferencia egyik legszebb fejezete volt. Őszinte kálvinista beszéd, lelkünknek minden „édes és keserű bora” ott gyöngyözött. Láttuk Baltazár Dezsőt annak, aki és leborultunk dicsőséget mondani egyedül Isten előtt. Mert ez a pohárköszöntő igehirdetés volt, pedig nem volt benne semmi „papos”.

A presbiteri nagygyűlés szép volt. A felvonulásokba lassacskán mi is belejövünk, 200 palástos predikátor, 300 ünneplőbe öltözött presbiter kigyózó sorát megcsodálta Nagykőrös, talán az ország is. De nekünk fájt, hogy az utca két oldalán nyitva voltak az üzletek, tele volt vörösszilvával a piac: a vasárnap reggel vasárnap reggel volt. A konferencia és az abban érdekelték ünnepeltek, de magának a városnak hétköznapi volt. Mi lett volna, ha ez a kétszáz palástos ember Nagykőrös város 200 különböző helyén Igét hirdetett volna ugyanabban az időben. Ha mi dolgoztunk volna és a gyülekezet ünnepelt volna?

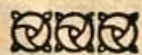
A felvonulás impozáns volt, a gyűlés nem kevésbé. Lelkészek és intellektuelek nagyon sokat kaphattak, de úgy érezzük, a presbiterek nagy tömege éhesen maradt. A presbiterek és a lepergő program egymásra bámultak. Köszöntek egymásnak, megcsodálták egymást: de úgy érezték, hogy idegen nyelven szólnak egymáshoz.

Mindezt nem azért írjuk, hogy egy ilyen ünnepélyes alkalmat megkissebbítsünk. Csak azért, hogy mindenki figyelmét felhívjuk egy állandó veszedelemre: evangélizációnk leggyökerebb hibája éppen az, hogy mindig másoknak beszélünk, mint akik előttünk vannak. Különben is tulsokat beszélünk: 10 perces asztali áldások, üdvözlés zuhatagok hullámfürdőjében nem mindig áhíthatossá fürdik a lélek!

K. Sz.

EGYHÁZI ÉNEK ÉS ZENE

„Tebenned biztunk eleltől fogva“.

Dr. Szemethy Géza zsoltárdolgozatai.

[Szerző kiadása. Ára 50 Lei.]

A művészetek mindenkor szerves tartozékai, leghatásosabb kifejező és segítőeszközei voltak a vallásnak. A reformáció puritán szelleme azonban a középkor katolicizmusában tultengett külső, formai elemekkel szemben természetszerűleg hatalmas reakciós mozgalmat indított s a művészi elemek érvényesülését a protestáns, főleg a kálvinista egyházakban erősen hátrászorította. A vallástisztítás mozgalmának első, küzdelmes időszakában jogosult, aktuális és indokolt volt ez, de viszont bizonyos, hogy ez a merev elzárkózás később a kívánatosnál sokkal nagyobb eltávolodást teremtett a vallási kultusz és a művészetek között és talán éppen leginkább a magyar református egyház történelmi fejlődésében.

Liturgiánk rendjében az ének és zeneművészet kizárólag a gyülekezetek zsoltáréneklésére szorítkozott, kizárva a művészi fejlődés minden lehetőségét, míg az instrumentális zene legfeljebb a zsoltárdallam kísérésére szolgált. Templomainkba nagynehezen visszaengedett „ördög dudájának“, az orgonának határáig jutott, (tovább máig sem,) — mialatt pedig a zeneművészet fejlődése s ezzel arányban az emberiség zenei izlése és igénye óriási haladó pályát futott be.

Ha hivatalos egyházunk eddig igen keveset is cselekedett e nagy késedelem és hiányosság pótlására, — (a zenei izlés és szaktudás érvényesülésének mellőzésével készült új énekeskönyvünk ebben az irányban még lépésnek is alig mondható!) — belmissziói mozgalmunk mégis erős ösztönrel érezte meg itt a cselekvés szükségességét s százával vette át a sok, idegenből kölcsönzött szép és alkalmas műének mellett a sokszor bizony — sajnos — [ismét csak szakértelem híjján] — igen szerencsétlenül, laikus ötletszerűséggel összeszedett külföldi, skót, német, ír, svéd, olasz, orosz, stb. népdalokat, sőt triviális táncdallamokat is, erőszakosan rájukhuzott, de zenei karakterükkel merőben ellenkező szövegekkel. (Legtöbbnyire e szövegek költői és énekalkalmassági értéke is igen igen csekély.)

Talán ugyanennek az ösztönszerű fejlődni akarásnak bizonyossága az az örvendetes jelenség is, hogy gyülekezeteinkben a felsőbb hatóságok támogatása, rendelkezése és irányítása nél-

kül is napról-napra mind több számmal alakulnak a művészi éneklésre törekvő énekkarok. [A Romániai Magyar Dalos-szövetség kebelébe tartozó dalosegyesületek 90% a református egyházi, vagy református jellegű alakulás!]

Sajnos, — református egyházunkban képzettebb, jelentősebb vallásos ének- és zeneművésziünk igen kevés van s így laikus szerzők egyszerűbb kísérletezgetéseitől eltekintve, alig akad szerzőnk, — egyelőre érvényesülési tér híján is, — aki legalább csak gyülekezeti és magánéneklésre alkalmas vallásos énekeket, vagy karénekekre írt átkomponált nagyobb műéneket, [esetleg orkesztrális zenével együtt] szerezzon, — a magasabb, szélesebb műfajokról, kantátáról, oratóriumról nem is beszélve. Ezek az alkotóművészeink is, a mindennapi száraz kenyér vénátbénító, munkakedvet ölő, invenciót pusztító robotgondjai között alig produkálhatnak valamit, leginkább még megfelelő munkatér híján is, — árva sorsra jutott kulturéletünknek talán soha nem pótolható kárára és veszteségére.

Alkotóművészeink között, disztíngvált, nagy zenei képzettségével, előkelő izlésű, gazdag invenciójával s legnemesebb formakésztségével kétségtelenül az élen állók között is kimagaslik dr. Szemethy Géza, aki most „*Tebenned biztunk eleitől fogva*“ című kórustanulmányában a XC-ik zsoltár dallamának 14 különböző, csupa klasszikus stílusban megszerkesztett feldolgozását adta ki s ezzel egy drága ajándékot tett le anyaszentegyházunk oltárára lelkének csodálatosan gazdag kincseiből, az Urnak tetsző áldozatul.

Magyar protestáns zeneirodalmunk történetében és folyamatában jelentős állomást jelent e mű közkézre bocsátása. Az egyházunkhoz tartozó zeneköltőink egyike sem mert és tudott ehhez a nehéz problémához nyulni olyan bátor, biztos és avatott kézzel, mint dr. Szemethy Géza, aki ime abszolút sikerrel oldotta meg a feladatot: lehet-e a mi egyszerű, régi zsoltárdallamainkat a vokális zene olyan klasszikus formába öltöztetni, hogy az azokból így alkotott mű felérjen a hatalmas fejlődésű katolikus egyházi zeneirodalom legmagasabb értékű termékeinek művészi színvonaláig.

Dr. Szemethy Géza e műve fölött birálatot adni lapunk publicitása nem illetékes, mert a birálat szakszerűsége csak valamely magasabb színvonalu zenei szemlének az iránt receptivitással bíró, professzionátus táborát érdekelné, de sietünk egyben megállapítani azt is, hogy a legvértettebb és legszigorubb mérővesszőjü kritika is kénytelen meghajolni e monu-

mentális mű gondosan cizellált szépségei s a formatökéletesség legértékesebb eszközeivel megnyilatkozó alkotás előtt. Csak rövidre fogott ismertetőmértatást adhatunk e műről amely semmiesetre sem számít olcsó tömegsikerre, de annál inkább számíthat a hozzáértők s egyházi zenével foglalkozók igaz megbecsülésére és értékelésére.

Szerző mély gondolatokkal telt, remekbe irt előszava méltó prózai költeménynyitány a lelke kincsesbányájából felgyűjtött e nagyszabásu kórusműhöz s egyben ennek a csupa poézisléleknek az őt gazdag szívéhez ölelő Püspökünk iránt érzett mély-séges és őszinte szeretetének színes hangszerelésű szimfóniája. [Ugy gondolom, hogy nagyrészen ez az érzés is inspirálta őt e nagyszabásu mű megalkotására.]

Piros orca a behavazott fön s abból kimosolygó élénk tekintet, mindig friss szellem és aranyos, derült kedély. Ez a szerző. Ilyen a műve is. Egy életre szóló hatalmas elméleti studiumanyag, átszűrve egy invenciózus költőlélek művészegyéniségén. A legnehezebb formamatematikai passzázsprblémákat a legnagyobb könnyedség és frissesség látszatával oldja meg s a legfordulatosabb szellemességgel bogozza ki, minden nehézségük dacára. S ha mindenütt dominálnak is az ily legmagasabb stílusformát kötelező iskolás szabályok ami a zene e legklasszikusabb formanyelvénél elengedhetetlen, mégis polifonikus szólamai mindenütt ariózusak, minden nehézkesség nélkül, simán, könnyen folyó, ritmikailag is változatosan gördülő dallamokból vannak felépítve, melyek nemcsak szerkezetileg, hanem jellemileg is alkalmazkodnak végig a zsoltár mindenütt domináló cantus firmusához, gondosan, logikusan vezetett dallamvonalakkal.

A polifon szerkesztési formáknál annyi gondot okozó komplikált szövegalkalmazást is mindig a prozodiához való helyes és gondos alkalmazkodással illeszti be művének minden részébe, ami különösen a fugarészek rendkívül változatos ritmusképleteiben érvényesül mesterien. (Folytatom.) *Nemes Elemér.*

HIREK

Lelkészes és Tanító urak figyelmébe. A napokban igen fontos ügyekben körlevél útján kerestem meg minden lelkészes urat és a lelkészes hivatalon keresztül a tanító urakat és tanítónőket is. Nagyon kérem úgy a lelkészes, mint a tanító urakat ill. tanítónőket, hogy a

felvetett kérdésekre válaszolni sziveskedjenek. Nem válaszólasukat igen nagy sajnálattal venném az ügyel szembeni teljes közömbösség jelének. E levélben küldtem el néhány lelkészes ur kérésére most utólag annak a 25 leinek a nyugtázását, amit a hivatalos lappal

járó Ref Jövő egy évi előfizetési díjában a lelkész uraktól [levonás] felvettem. Igen kívánatos lenne, ha e nyugta alapján a lelkész urak ez ősz szeget az egyházközségektől megkaphatnák. Ugyancsak idecsatoltam a Ref. Jövő 10—17. számának elszámolását s a künnlevő követelések levonására vonatkozó felhatalmazást. Mivel lapunknak elodázhatatlanul ki kell fizetni a legközelebbi időn belül a vele szemben fennálló követeléseket, kérem a felhatalmazások azonnali visszaküldését. Amennyiben két héten belül sem a felhatalmazást vissza nem kapom, sem arra más válasz nem jön, ugy ezt annak veszem, hogy a felhatalmazáson feltüntetett összeg levonathatóságához a lelkész ur hallgatlagosan hozzájárult. *Kiss Bertalan*, ker. belm. titkár.

A nagyszalonfal egyházmegyében a Böszörményi Lajos elhalálozásával és a Balogh Mátyás eltávozásával megüresedett e m. lelkészi tanácsbírói állásokra Jakab Viktor belényesi és Nagy Zoltán erdőhegy-kisjenői lelkészek, továbbá a Rovács

István lemondásával megüresedette. m világi aljegyzői állásra Szathmáry Sándor belényesi ügyvéd választattak meg.

A Református Kis Káté tárgyában a Királyhágómelleki egyházkerület lelkészi és tanítói karához intézett, folyó hó 1-i számunkban megjelent felhívást újból az illetékesek figyelmébe ajánljuk. Megjegyezzük az ott közöltek pótlásaképp, hogy a felhívás szövegét lényegében Szücs László hegyközségi lelkész ur beadványából vettük, amelynek alapján a bihari egyházmegye javaslatát megtette.

Az első erdélyi külmissziói lelkész: Babos Sándor ünnepélyes kibocsátása auguszt. 24-én volt Kolozsváron a Magyar-utcai templomban. E napon külmissziói konferencia is volt, Babos Sándor Mandzsuriában kezdi meg munkásságát. Az Úr áldása kísérje nemes hivatásában.

Két középiskolás leánykát teljes ellátásra elvállal Nagyváradon lakó, özvegy református lelkészné. Cim a lap kiadóhivatalában (Püspöki hivatal Oradea Str. Petru Maior 1) megtudható. 3-2

Hivatalos rész

Református Püspöki Hivatal, Nagyvárad.

4690—1933-II. sz. KÖRRENDELET Valamennyi kebelbeli elemi iskolai hatóságnak. Egyházkerületünk főhatósága az 1933/34. tanév megnyitásának idejére gondoskodott az első elemi osztály ábécés könyvvel való ellátásáról **Betűkért Abc református elemi iskolák számára** című tankönyv kiadásával Egyházkerületi aprobálás száma 61 a—1933. Oktatásügyi miniszteri aprobálás száma 55,729—1933 Irtá és szerkesztette Czina Sándor ref. tanító. Ára 26 Lei Erendelem ennek a tankönyvnek valamennyi magyar tannyelvű református iskola első osztályában leendő kizárólagos kötelező használatát. Az iskolaszéki elnököket és az

esperes urakat felhivom, hogy ezen rendelkezésem végrehajtását szigorúan ellenőrizzék s bármely más ábécé használatát elemi iskoláink első osztályában akadályozzák meg. **Az ABC már megjelent, kapható az egyházkerületi tankönyvorkárban.** A megrendelés módozatai ugyanazok, mint a vallástani kézikönyveknél, Oradea-Nagyvárad, 1933 augusztus 17. Atyafiságos szeretettel: Sulyok István s. k., püspök.

-----1933. szám KÖRRENDELET. *Valamennyi kebelbeli elemi iskolai hatóságnak.* A küszöbön álló iskolai év megnyitása alkalmából tudomásvétel és mihez tartás végett közlöm a következőket:

1. A tanítók autorizációja. Minden tanítónak rendelkeznie kell végleges vagy 1933-34 tanévre szóló miniszteri autorizációval, vagy igazolni kell tudnia, hogy autorizációs kérvényét beadta. Ez az igazolás a püspöki hivatal román nyelvű levelével történik, s akinek ilyen igazolás birtokában nincsen, haladéktalanul kérje azt a püspöki hivataltól, annak közlésével, hogy autorizációs kérvényét mikor küldte be a püspöki hivatalhoz továbbítás végett. Olyan tanítók, akiknek végleges vagy 1933-34 re szóló ideiglenes autorizációjuk nincsen, s állásukat ez iskolai év elején változtatták vagy most foglaltak el először tanítói állást, az esperesi megerősítés vétele után azonnal autorizációért folyamodni kötelesek. Az autorizációs kérvény a hiv. lap 1932 évfolyam 279 és köv. oldalakon foglalt utasítás szerint állítandó ki [A. és B. pont]. Az esperes urakat felkérem, hogy a választási jegyzőkönyvek román példányán a következő megerősítési formulát használják az egyöntetűség kedvéért: *Se aproabă alegerea pe baza art. VI. §. 29 al Legii Bisericești.*

2. Az iskola berendezés. A kötelező butorzat az Elemi oktatási szabályzat 320 ik, a kötelező felszerelés u. o. a 321 ik fejezetben található. Ennek a szabályzatnak román vagy magyar példányban minden iskolánál meg kell lennie. Ahol eselleg még hiányoznák, az e. kerületi tanszerraktárban korlátolt számban még kapható a román nyelvű szabályzat L. 25, a magyar nyelvű L. 60 leszállított áron. A tanterem padlója föltétlenül felolajozandó. Károly király képe, az ország cimere üveg alatt berámázandó, a régi uralkodó képek, ha teljesen jókarban, üveg alatt berámázva vannak, a királykép alatt függesztendők ki, egyébként tisztességes módon irattárba helyezendők, vagy ha már használhatatlanok illő módon megsemmisítendők [feltűnés keltése nélkül megégetendők]. Egyházkerületi intézkedések szerint az egyházkerületi elnökség arcképe szintén kifüggesztendő minden tanteremben, ugyszintén minden tanteremben meg kell lennie a teljes revideált bibliának s az egyházkerületi kiadásu hangjegyes énekeskönyvnek. A román nemzeti zászló kezelésére nézve lásd hiv. lap 1930. évfolyam 519 o'd. azzal a kiegészítéssel, hogy a zászló június 8-án is minden felszólítás nélkül kitűzendő.

Az év eleji adminisztrációs látogatás előkészítése céljából szükséges teendők összefoglalása feltalálható a hiv. lap 1929.

évf. 516 és köv. oldalakon. Itt az 1. pontnál az a változás történt, hogy azóta több iskola autorizációját elintézték s a vonatkozó okirat a látogatás idején kéznél tartandó. A 3. pontnál a román-magyar magánoktatási szabályzat leszállított ára L. 25. 6 pontnál pótolandó, hogy az órarendet az ill. szubrevizorátushoz kell felterjeszteni. 9 pontnál a) bekezdésnél jelenléti napló olvasandó [registru de prezentă]. A kötelező könyvek jegyzéke egyébként a magánoktatási szabályzat 118 fejeletében is fellelhető. Az összes könyvek román és magyar nyelven vezetendők.

Az iskola helyisége, udvara állandóan rendben és tisztán tartandó. A térképek föltétlenül vászonra huzandók, ha erre a célra régi térképeket, nevezetesen magyarországi kiadású térképeket használnak fel. ügyelni kell arra, hogy a térkép állapján a régi térkép látható ne legyen. A szemléltető képeket legalább kemény papíron kell felragasztani. Különösen figyelemmel azokat az egyházközségeket, amelyeknek a Casa Școaleloról csupán költségeink megtérítésével térképeket és szemléltető képeket eszközöltünk ki, hogy azok jókarban tartásától úgy gondoskodjanak, hogy nem lesz módunkban újabbakat kieszközölni számukra. Elvárom az összes illetékes tényezőktől, hogy iskoláink adminisztrációja terén mindent elkövetnek a sajnos gyakran jogosult kifogások gyökeres elhárítására. Oradea—Nagyvárad, 1933 szeptember 9 Atyafiságos szeretettel: Sulyok István, s. k. püspök.

Tanügyi: 4688—1933 II sz. KÖRRENDELET. *Valamennyi kebelbeli elemi iskolai hatóságnak.* A 4689—1933 II sz. körrendeletben kötelező használatra elrendelt kézikönyveken kívül a maganyelvű oktatás intenzívebbé tételére ajánlom a Kálvinyomda kiadásában megjelent Nagy Vilmos-féle magyar nyelv-könyveket alábbi részletezés szerint:

Kis magyar nyelvgyakorló, az elemi népiskola II osztálya számára. Irta: Nagy Vilmos ref. tanítónőképző-intézeti igazgató. Engedélyezési szám: 89—1928. Ára 12 Lei.

Kis magyar nyelvgyakorló, az elemi népiskola IV. osztálya számára. Irta: Nagy Vilmos ref. tanítónőképző-intézeti igazgató. Engedélyezési szám: 110,159—1928. Ára 16 Lei.

Oradea—Nagyvárad, 1933 augusztus 20. Atyafiságos szeretettel: Sulyok István s. k. püspök.

Tanügyi: 4689—1933 II sz. KÖRRENDELET. *Valamennyi kebelbeli elemi iskolai hatóságnak.* Egyházkerületünk főhatósága alá tartozó magyar tanyelvű elemi népiskoláinkban addig is, míg református magyar iskoláink szellemének és igényeinek mindenben megfelelő kézikönyvekről minden osztályban nem gondoskodhatunk — az 1933—34. iskolai évre a következő, miniszterileg approbált tankönyvek kizárólagos kötelező használatát rendelem el, a kötelező használatra elrendelt kerületi vallástani kézikönyveken kívül:

I. OSZTÁLY :		Appr. sz.	Lei
Czina Sándor : Betűkert, abc ref.			
elemi iskolák számára --- --- --- --- ---		55.729-1933	26
Kandray—Titz : Számítan	--- --- --- --- ---	966—1927	20
II OSZTÁLY :			
Dr Szentpéteryiné—Gäzdac—Kandray : Olvasó-			
könyv III kiad.	--- --- --- --- ---	177—1930	36
Kandray—Titz : Számítan	--- --- --- --- ---	966—1927	24
III OSZTÁLY :			
Dr Szentpéteryiné—Gäzdac—Kandray : Olvasó-			
könyv III kiad.	--- --- --- --- ---	177—1930	48
Kandray—Titz : Számítan	--- --- --- --- ---	966—1927	26
IV. OSZTÁLY :			
Dr Szentpéteryiné—Gäzdac—Kandray : Olvasó-			
könyv III. kiad.	--- --- --- --- ---	176—1930	60
Kandray—Titz : Számítan és mértan	--- --- --- --- ---	966—1927	28
V. OSZTÁLY :			
Dr Szentpéteryiné—Gäzdac—Kandray : Olvasó-			
könyv III kiad.	--- --- --- --- ---	339—1931	65
Kandray—Titz : Számítan és mértan	--- --- --- --- ---	966—1927	30
VI. OSZTÁLY :			
Dr Szentpéteryiné—Gäzdac : Olvasókönyv [ujra			
approbálva]	--- --- --- --- ---	340—1931	55
Kandray—Titz : Számítan és mértan	--- --- --- --- ---	966—1927	30
VII. OSZTÁLY :			
Dr Szentpéteryiné—Gäzdac : Olvasókönyv [ujra			
approbálva]	--- --- --- --- ---	340—1931	45
Kandray—Titz : Számítan és mértan	--- --- --- --- ---	966—1927	30
A Kandray—Titz féle számtankönyvek Min. eng. 966—1927. meghosszabbítva 86.813—1933			

Ugyancsak kötelező használatra rendelem el a Titz—Havadtői Szépirási füzetet a II. III. IV. osztály számára, megjelent Hirsch Adolf cégnél Déva eng. száma: 583—1929 Ára 5 Lei.

Felhívom az összes érdekeltek figyelmét, hogy a vonatkozó államhatósági rendeletek folytán a II—V. osztályban csak az új kiadású 1930 vagy 1931. évben autorizált tankönyvek használhatók, miután a régebbi autorizációk hatálya lejárt és az új kiadásokban lényeges javítások vannak: továbbá a használatától piszkos, vagy elrongyolt tankönyvek használata egészségügyi és pedagógiai szempontból tilos.

A kötelező használatra elrendelt szépirási füzetek előnye az egyszerű füzetek fölött, hogy miniszterileg approbálva vannak, jóminőségű papíron készültek, vonalzással és előírt

mintákkal, valamint utasításokkal vannak ellátva, 29 beírható oldal terjedelemben s áruk nem magasabb, mint hasonló terjedelmű egyszerű irkáké.

Használatra ajánlom még a következő segédkönyveket: Kandray: Segédkönyv a számtan és mértan tanításánál használt kifejezések szabatos románnyelvű elsajátításához, ára 30 Lei és Kovács: Gyermekjátékok, ára 30 Lei Mindkettő Hirsch Adolf, Déva kiadása. A használt könyvek jegyzéke [szerző, cím, kiadás, helye és éve, ára, engedélyezési szám] a tantermekben román nyelven kifüggesztendő Oradea—Nagyvárad 1933 aug. 20 Atyafiságos szeretettel: Sulyok István s. k., püspök.

Tanügyi: 4687—1933-II. sz. KÖRRENDELET. *Valamennyi kebelbeli elemi iskolai hatóságnak.* A magánoktatási törvény által megkövetelt formájú és szövegű, kétnyelvű elemi iskolai nyomtatványok kerületünk iskolái számára a Kálvin könyvnyomdában raktáron vannak. Ezen nyomtatványok használatát midőn kötelezőleg elrendelem, egyuttal nyomatékosan felhívom az összes érdekeltek figyelmét arra, hogy másféle vagy máshol készült nyomtatványok használata a Népisk. Szerv. és szolg. pragmatika 166. §. i) pontjába ütköző fegyelmi vétség lévén, a jelen rendelkezéstől eltérőkkel szemben fegyelmi eljárás indíttatik. Ezen nyomtatványok kötelező használatának ellenőrzése az illetékes esperesi hivatalok útján történik. A mulasztókkal szemben a fegyelmi eljárás hivatalból való megindítására a nagytiszteletű esperes urakat már most felkérem. A megrendeléseket legkésőbb augusztus hó 25-ig tartoznak az iskolák a Kálvin könyvnyomdába beküldeni. A rendelkezésre álló kötelező nyomtatványok a következők: Registru de prezentă și notarea lecțiunilor zilnice [haladási napló]. Registru matricol [anyakönyv, 2 pld-ban vezetendő]. Registru de chemarea și inscrierea absentelor [catalog, előmeneteli és mulasztási napló]. Registru de inscriere al elevilor [felvételi napló]. A fizetés és szállítás egyéb körülményeire a Kálvin könyvnyomda e lapban olvasható tájékoztatása nyújt felvilágosítást. Oradea—Nagyvárad, 1933. augusztus 20 Atyafiságos szeretettel: Sulyok István, s. k. püspök.

Pályázat. A hegyközszáldobágyi ref. egyház presbitériuma pályázatot hirdet egy ideiglenes helyettes tanítói állásra. Fizetés: Évi 12 ezer lei és egy szoba vagy egy szoba konyhás lakás a faluban. Kötelesség: az I—VII. vegyes osztály vezetése és mindennemű belmissziói munkában való segédkezés. Pályázhatnak román vizsgával bíró okleveles férfi és nőtanítók, a pályázati hirdetés megjelenésétől számított 7 nap alatt. Pályázatok a ref. lelkészi hivatal címére küldendőek, Săldobagiu de Munte [Hegyközszáldobágy], u. p. Episcopia Bihor, vasuti állomás 4 km-re Nagyvárad. [A rendes tanítók fizetése a díjlevél szerint naturálékból áll s ebből bizonyos rész ez évben is megilleti, ezért nem lehetett díjlevél szerint meghirdetni a pályázatot. A tanítónk egy évi szabadságot kért s ez idő alatt csak a kántorságot végzi s a tanítói lakásban fog lakni.] Személyes bemutatkozás előnyös, de az utiköltséget az egyház nem fizeti. Presbitérium.

Pályázat. A kiskereki-i ref. egyház pályázatot hirdet tanító-női állásra Jav a d a l o m: I. Az egyháztól: 1. Tisztességes lakás kerttel. 2. Egy negyed telki külillemény [8 hold szántó-kaszáló], amelynek adóját az egyház fizeti 3 50 Lei készpénz. 4 Egy negyed telki külillemény után járó legelő és nádlás. 5. 2 [kettő] öl kemény tűzifa beszállítva. 6 15 köből rozs és 10 köből szemes engeri. II Az egyházkerületi pénztárból: 7 A megállapított 24000 L-i minimumig fizetékiegészítő segély. **Kötelességek:** A presbitérium által kijelölt [jelenleg I. és II. vegyes osztály] osztályok vezetése, az összes leánynövendékek házi munkára tanítása, minden belmissziói munkában segédkezés. Pályázhatnak okleveles s román vizsgát tett tanítónők. Pályázati határidő szeptember 24. Az állás azonnal elfoglalandó. Pályázatok a ref. lelkészi hivatal címére küldendők [Cherechiu—Kiskereki, Biharmegye]. Presbitérium.

Pályázat a bályoki II. tanítói állásra **Fizetés:** 1. Készpénz évi 14,000. [tizennégyezer] Lei 2 8 [nyolc] kat hold föld természetben, adóját az egyház fizeti. 3⁴/₈ erdő s legelő illetőség [értéke cca 1500 Lei] 4 Egy szoba s konyhas lakásra lakbér, addig míg a lakás fel nem épül. **Megjegyzés:** A föld 1935. október 1-ig haszonbérbe van adva, mely ideig ha bérlőkkel másként nem tud megegyezni megválasztott tanítónőnek a bérleti összeghez, 4785 leihez van joga. **Kötelessége:** a kijelölt osztályok tanítása Nő és Leányszövetség vezetésében s általában a belmissziói munkában segédkezés. Személyes bemutatkozás előnyös, de egyszeri utiköltséget a megválasztottnak térítünk meg. Pályázati határidő ez egyszeri hirdetés megjelenése után 2 hét. **Választás** szeptember 24-én. **Kérvények** lelkész által hitelesített okmánymásolatokkal lelkészi hivatalnak küldendők. Pályázhatnak törvényes képesítésű románul is tanítani tudó nőtanítók. Minthogy a kántortanítói állásunk is most üresedett meg, előnyös volna ugy az egyháznak, mint a tanítónak, ha olyanok pályáznának, kik házastársak. Az esetben azonban, ha a 2 állást férj és feleség töltik be, a tanítónő lakbéré elmarad. Ennek lehetősége miatt a kántortanítói állásra előbb meghirdetett pályázat szeptember 24-ig meghosszabbítottik. Posta, vasut, távirtda helyben. Balc—Bályok, Biharmegye Presbitérium.

Pályázati hirdetés. A sighet—máramarosszigeti református egyház presbitériuma pályázatot hirdet egy helyettes tanítói állásra. Pályázhatnak törvényes képesítéssel bíró férfi és nőtanítók. A román nyelvet szóban és írásban bírók, valamint orgonázni tudók előnyben részesülnek. **Kötelesség:** a presbitérium által kijelölt osztályok vezetése belmissziói munkában segédkezés és szükség esetén kántor helyettesítése. **Jav a d a l o m:** havi 2000 Lei. [1933 szeptember 1-től 1934 június 30-ig] Pályázati határidő szeptember 15. A pályázatok a lelkészi hivatalhoz küldendők. Sighet—Máramarossziget 1933 szeptember 6. Presbitérium.

Pályázat. A kaplonyi ref. egyház presbitériuma pályázatot hirdet az üresedésben lévő kántortanítói állásra. **Javadalom:** 1. Készpénz az egyházkerület pénztárából 10,000 Lei 2. Készpénz az egyház pénztárából évnegyedes előleges részletekben 4000 Lei. 3. Három hold föld haszonélvezete 3000 Lei 4. Négy okta legeltetési jog 2000 Lei. 5. Tandij-buza minden iskolába járó gyermek után egy véka tiszta buza (30 gyermek után) 2250 Lei. 6. Minden iskolába járó gyermek után egy ölös csirke (à 15 Lei) 450 Lei 7. Kerli föld haszonélvezete 300 Lei. 8. Stóla az egyházkerületi szabályrendelet szerint. Egy szobás tisztességes lakás. A földek adóját az egyház fizeti. A tanító költségén megvett két szekér fát az egyház a tanító lakására szállítja, de csak 4—5 km. távolságról. **Köteleesség:** az I—VII. vegyesosztály vezetése, orgonista kántori teendők végzése, egyházi jegyzőség, vasárnapi iskola vezetése, bibliaköri nőszövetség s minden belmissziói és társadalmi munkában való részvétel, egyházi énekkar szervezése és vezetése, kanonikus órákon s lelkész akadályoztatása esetén istentisztelet végzése. Pályázhatnak törvényes képzettségű, román vizsgával bíró okleveles kántortanítók és tanítónők. Pályázati határidő szeptember 17. Az állás a választás után azonnal elfoglalandó. Pályázatok a ref. lelkészi hivatal címére küldendők. Căpleni—Kaplony, p. u. Carei, jud. Să'aj—Szilágymegye. A község Nagykarolytól 3 kilométerre van. Presbitérium.

2—2

Tanító urak!

A Főtiszt. és Mélt. Püspök ur 4689—1933. sz. alatt kegyes volt jóváhagyni a Szentpétery—Găzdac—Kandray: Olv. és Tankönyveket II—VII. o. sz., Kandray—Titz: Számtan és mértan könyveket I—VII. o. sz., és a Titz—Havadtői: Előírással szepirás füzeteket II—IV. o. sz. az 1933—34. tanévre is és azok kizárólagos és kötelező használatát rendelte el, egyben szigoruan eltiltotta a régi kiadásu és használat következtében piszkos, vagy rongyos tankönyvek használatát.

Amidőn batorokodunk erre felhivni nb. figyelmüket, kérjük, hogy a zavartalan szállíthatás végett sziveskedjenek rendeléseiket a legsürgősebben hozzánk juttatni, vagy bármely más könyvkereskedésben, hol összes kiadványaink szintén raktárról kaphatók, megvásárolni, — tekintettel a közleledő iskolakezdesre.

Felhivjuk továbbá b. figyelmüket, hogy térképek, papiron vagy vásonra huzva, szemléltető képek és testek, valamint írószeres a legolcsóbb árban szerezhetők be kiadóvállalatunknál. Iskoláknak 10% készpénzrabat! Kérje még ma 12 oldalas részletes árjegyzékünket díjtalanul.

Szives rendelésük elvartában biztosilva rendkivül előzékeny és leggyorsabb kiszolgálásukról, vagyunk kiváló tisztelettel

HIRSCH A. könyvkiadóvállalata,
Deva, str. Regina Maria 21.

2—3

M st. Oficiului Parochial Reformat
Nagy, Református Lelkeszi Hivatalnak

Oradea—Nagyvárad
Calea Victoriei (Kolozsvári u.) 61.

Reklamációk a lap megjelenésétől számított 15 napon belül fogadtnak el.

Nagybetűs Hangjegyes ÉNEKESKÖNYVEK

darabonként

100

Leies árban

kaphatók a Királyhágómelléki Ref.
Egyházkerület Iratterjesztésében
Oradea—Nagyvárad, Str. Petru Malor 1.

Hivatalos boríték címnyomással

100 darab **60** Lei, 200 darab **100** Lei a pénz előzetes
beküldése mellett franco, másként a megrendelő költségére
utánvétellel szállítva. — Szives figyelmébe ajánlom

**legjobb mintájú egyházi- és
iskolai nyomtatványaimat.**

Egyházaknak nagy árengedmény. — Szives megrendelését kéri

Béres Károly könyvkereskedése

Oradea—Nagyvárad, str. A. Lazar (Nagy Sándor-u.) 14.

KÁLVIN KÖNYVNYOMDA

Cégtulajdonosok: BÉRES KÁROLY, BÉRES SÁNDOR, ROMÁN KÁROLY

Telefon

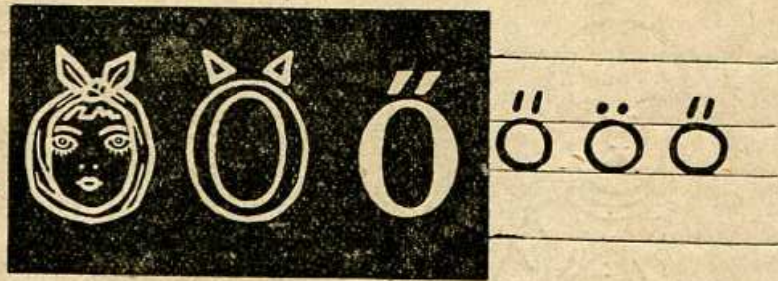
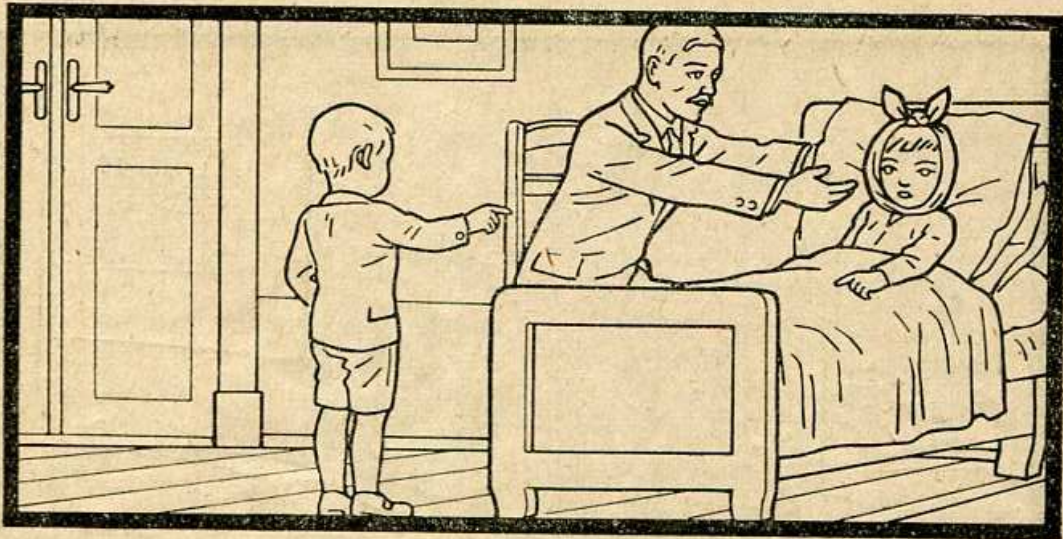
6-22

Készít mindenfajta egyházi- és iskolai nyomtat-
ványokat, folyóiratokat, jegyzőkönyveket, hivatalos
levélpapírokat, borítékokat, a legkülönbélebb magán-
és kereskedelmi nyomtatványokat, mulatsági és
esküvői meghívókat, műveket stb. a legcsinosabb,
modern kivitelben és a legjutányosabb áron.

ORADEA—NAGYVÁRAD

STR. DR. AUREL LAZAR (NAGY SÁNDOR-UTCA) 14. SZ.

a Református Leánynevelő-intézet épületében

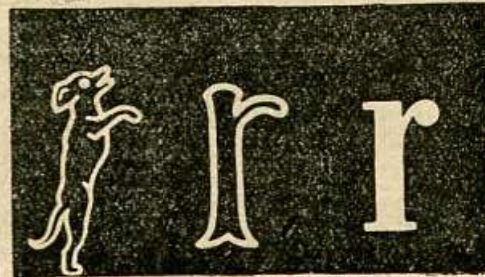

ö ó ö ö ö

ö, í, a, o, u, e, ü, i, a, e, o, ö,
 ő, í, á, ó, ú, é, ű, á, é, í, ó,
 a, á, e, é, i, í, o, ó, ö, ő, ü, ű.

ö ö ö ö ő ő ő a e i o ö u

ü á é í ó ő ú ű á á ö ő

rrr

r r r r r

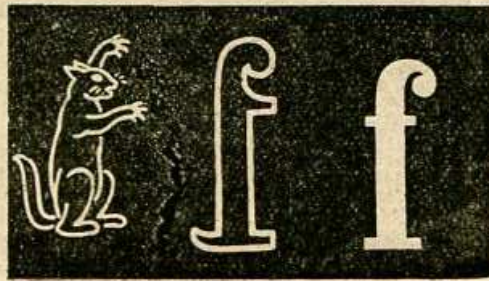
ír, ár, ér, úr, őr, űr,

rí, ró, rá.

í-ro, e-rő, ó-ra, á-rú, ü-rü.

rrr r r ír, ár, ér, úr, űr,

őr, rí, ró, rá, í-ro, ó-ra.

f f f

f f f f f

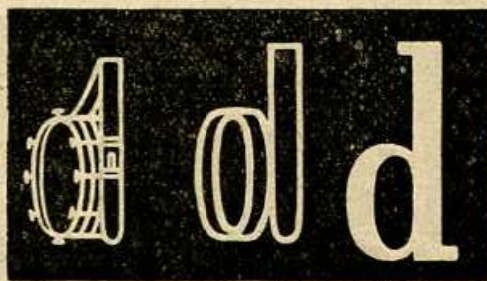
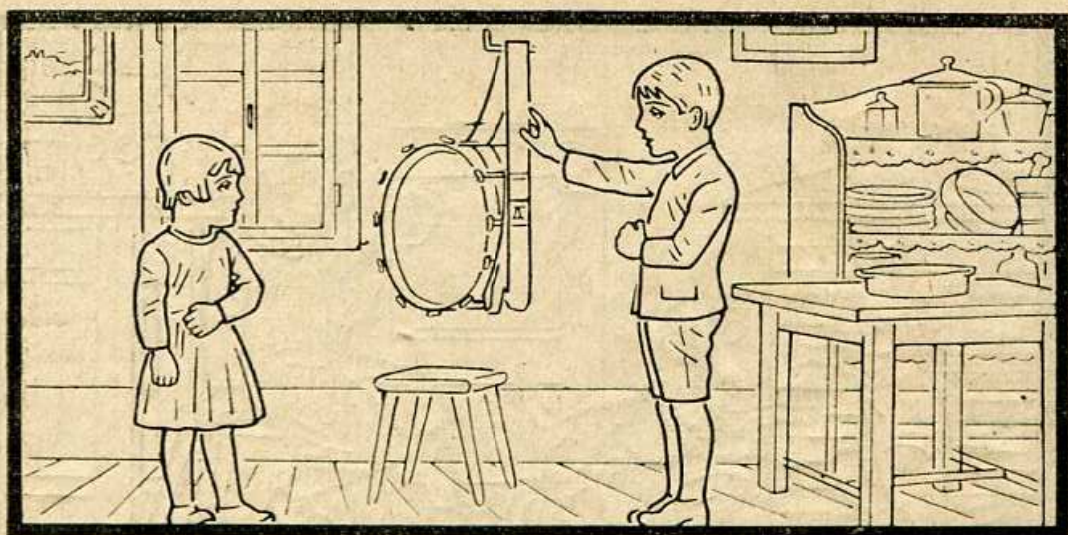
fő, fű, fa, fej, fül, fog, fürj, fa-lu, fes-tő,
fűz-fa, fü-le-mü-le, fe-ri für-ge fi-ú. a fa
á-ga-it fe-hér hó bo-rít-ja.

fe-renc fel-ment a fá-ra. a fá-ról le-e-sett. be-tört
a fe-je. for-rás viz a leg-jobb i-tal.

folt há-tán folt, tű ben-ne so-ha-se volt. mi az?

f f f f. fű, fa, rőf.

jé-zus az is-ten fi-a.

ddd

d d d d a

**ad, vad, nád, dér, véd, dé-nes, ma-dár,
ud-var, di-nom-dán-om, dér-rel-dur-ral.**

a med-ve az er-dő-ben él. **is**-tent hí-vom min-den
baj-ban, ő ve-zé-rem és ol-tal-mam. **is**-ten a föld-ből
te-rem-tet-te á-dá-mot és é-vát.

ddd ad ud-var

hall-ga-tom a rá-di-ót.

a mi ti-ed, tedd el, a má-sét ne vedd el.

REFORMÁTUSOK LAPJA

A Királyhágómelléki Ref. Egyházkerület Hivatalos Közlönye

Főszerkesztő: DEBRECZENI ISTVÁN. Felelős szerkesztő: KOVÁCS JÓZSEF

Szerkesztőség és kiadóhivatal Református Püspöki Hivatal Oradea—Nagyvárad, Strada Petru Maior (Ór-utca) 1. Kéziratokat nem ad vissza a szerk.

Előfizetési ár: egész évre 360 lei. Fél-évre 180 lei. — Egyes lappéldányok ára 10 lei. — Megjelenik minden hónap 1., 10. és 20-ik napján.

Az egyházfegyelemről.

Az egyházfegyelem felmérhetetlenül nagy fontossága és halaszthatatlan volta ma már — úgy vélem — mindenki előtt kétségen felül álló, de amelyet egyházi életünkben egész terjedelmében keresztül vinni ma is sokan félnek, mert — ugymond — ma mások az idők, viszonyok; más a kor szelleme, az emberek gondolkozása, s így attól tartanak, hogy 100 százalékos, szigorú keresztül vitele talán többet ártana, mint használna egyházunknak.

„Tempora mutantur et nos mutamur in illis“. — Elmondhatjuk e tárgyban, s e téren is. Hol vagyunk, hogy az apostoli korról ne is beszéljünk, Kálvin által az Inst. IV. köt. 12 fejezetében leírt, s Genf egyházi életében keresztül vitt, vagy a mi egyházaink által még a múlt század első felében is gyakorolt egyházfegyelemtől, amikor még elég bőkezűen osztogatták az egyes egyházak konzistoriumai a pálcát, a pellengért, pénzbírságot, a dorgálásról nem is beszélve, amikor istentiszteleten meg nem jelenésért, s ma káromkodás számba sem jövő „adta teremtette“-ért kijárt a 6 usque 24 pálcá.

Természetesen ezek az eszközök ma már nem korszerűek, de hogy az egyházfegyelem valamilyen szigorú, bár modernebb formája mulhatatlanul szükséges, s annak a gyülekezeti tagok túlnyomó többsége nem volna ellensége, tapasztalásból merem állítani.

Hogy a jelenben érvényes E. T. V. 35. a) b) f) pontjai alatt felsorolt, s az egyháztagokra alkalmazható fegyelmi büntetés kevés is, erőtlén is és nem is eléggé világos, ebben azt hiszem, egy a véleményünk. Legalább is hajos különbséget tenni a feddés és rosszalás között. A választók közül való kihagyás vagy törlés sem nagyjelentőségű a fél előtt, mert hiszen ezt a jogát amugy is csak 3 évenként gyakorolhatja, presbiter és

gondnokválasztás alkalmával, sőt még akkor sem érzi hijját, törtévéen ezen választások a falusi gyülekezetekben legtöbbször közfelkiállással, ott pedig közfelkiállhat a választók listájába fel nem vett is, sőt talán épen az ilyen kiabál legjobban. Marad még a lelkészválasztás esete; ami meg olyan ritka esemény egy ekklézsia életében, hogy ez nem tudja eléggé fontossá tenni előtte a választói jogosultságot.

Ez a 3 fegyelmi büntetés keveset érő volt eddig is, ma pedig a semminél is kevesebbet jelentők; pedig a fegyelem szükséges volta, s ezt — ugyebár — nem kell indokolnom, ma sokkal nagyobb, mint valaha volt. Fegyelmi büntetésekre tehát szükség van és pedig, s ezt kiváltképen hangsúlyozni kívánom, az adott viszonyok között olyanokra, amelyek ugy az egyes ekklézsiákban, mint a magasabb egyházi forumokon is minden külső hatóság segítsége nélkül, belkörüleg érvényesíthetők. — Pálcán, kalodán tul vagyunk, pénzbírság végre nem hajtható, de feleleveníthetők s alkalmazhatók volnának azok, amelyekre Jézus Mt. 18, 15—17 ben és Pál apostol Róm. 16, 17—18, valamint I. Kor. 5, 11-ben utalnak bennünket.

Talán nem lesz lelki haszon nélkül való, ha felelevenítem, amit Kálvin mond az egyházi fegyelmről Inst. IV. kv. 12. fejeben: „mivel némelyek a fegyelemnek még a nevétől is iszonyodnak, az ilyenek gondolják meg, hogy ha egyetlen társadalom, sőt egyetlen hajlék, ha még oly kis család lakik is benne, helyes állapotában fegyelem nélkül meg nem tartható, sokkal inkább szükséges az az egyházban... Ennélfogva mindazok, akik vagy a fegyelem megsemmisítését kívánják, vagy annak visszaállítását gátolják, tegyék ezt akár szántszándékból, akár meggondolatlanságból, bizonyára az egyház szézüllését mozdítják elő. Mert... a fegyelem... olyan, mint valami fék... vagy... mint az atyai vessző... Mikor tehát már látjuk, hogy az egyházban a pusztulásnak némely előjelei fenyegetnek amiatt, hogy a nép fékentartására semmi gond és mód nincs maga a kényszerűség kiáltja, hogy orvoslásra van szükség. Egyetlen orvosszer pedig az, amelyet a Krisztus parancsol.“

Majd ezt mondja a 2. bekezdésben: „a szolga nemcsak mindenkinek egyszerre magyarázza meg, hogy mivel tartoznak Krisztusnak, hanem joga is van arra nézve, hogy azt számon kérje... Ha valaki az efajta intelmeket vagy makacsul visszautasítja, vagy... megveti azokat... Krisztus azt parancsolja, hogy... a véneknek gyűlése elé kell hívni, itt szigorubban megdorgálni... Ha még erre sem törik meg, de gonoszságában

továbbra is megmarad akkor azt parancsolja, hogy mint az egyház megvetőjét, a hivek társaságából ki kell közösiteni."

A 4 ik bekezdésben megmondja, miért van erre szükség, amikor így folytatja: „az egyház lelki igazságszolgáltatása... támasza az épségnek, alapja a jórendnek, köteléke az egységnek. Ennélfogva, midőn az egyház az... efféle embereket... akik... Istent és az ő ítéletét guny tárgyává teszik, közösségéből kirekeszti, semmi jogot ok nélkül nem bitorol, hanem abban az igazságszolgáltatásban jár el amelyet rá az Úr bízott.“

Az 5-ik bekezdésben a krisztusi 3 fegyelmi büntetést egy negyedikkel egészíti ki így szólván: „gondot kell fordítani az úrvacsorára is nehogy a különbség nélkül való kiszolgáltatás megfertőztesse azt, mert a legteljesebb mértékben igaz, hogy az, akire az osztogatás bízott, ha tudva és akarva méltatlant bocsátott ahhoz, akit joggal visszaüzhettek volna, épen úgy szentségtörő, mintha az Úr testét kutyáknak dobta volna oda... Hogy tehát ez a szentséges sákramentum gyalázzal ne illetessék, annak osztogatásánál a legóvatosabb megválasztás kívánatik, ami azonban csak az egyházi ítélet segélyével eszközölhető.“

Talán hosszadalmas voltam Kálvin szavainak idézésével, még így szemelvényesen is, de így látszik meg vitán felül álló volta annak, hogy a kizárásig, vagy kiközösítésig elmenő egyházi fegyelemnek intézményes visszaállítása nemcsak lehetőség, hanem a szentíráson alapuló imperatív rendelkezése Kálvinnak számunkra, kik kálvini keresztyének vagyunk. Nem magyarázható más értelemben a Heidelbergi Káté 82, 83, 85. kérdése sem; s világosan így szól a Helv. Conf. XVIII. része is.

Vámfalu.

(Folytatom.)

Kolos Vince, ref. lelkész.

Belmissziói napok.

Mezőtelegden.

Augusztus 20 án a kies Körösvölgy 11 református egyházának szép számmal összesereglett hivei lélekemelő ünnepséget tartottak Mezőtelegden. Körülbelől 1500 református szív dobbant össze annak a szükségszerűségnek a felismerésében, hogy fel kell rázni a lethargiába esett lelkeket fel kell ébreszteni az igazi református öntudatot és minden vonalon cselekedni kell a Krisztus szeretetparancsolatait. 1500 lélek áhitatos, bűnbánó imádsága szárnyalt az egek Urához, kérve a szent Lélek újjászülető erejét és megsegítő kegyelmét, hogy a reá kiszabott

nagy munkát elvégezhesse. A nagyapák hitével az unokák szívét kiformálni; a régi kálvinista életnek új dallamát küldeni a jövő emberlekekbe; az egyházi élet sötét éjszakáján örködni, hogy jöjjön el már az óhajtott virradat: ez a kötelessége ma az egyházi élet vezetőinek. Ennek meglátása és felismerése vezérelte össze a körösvölgyi magyar reformátusságot, hogy az Evangélium fájának szunnyadó rügyeit kipattantsa a szivekben s a mai kor pusztító dermedtségéből szökkenjen elő a lelkek teljes virágzása.

Az ünnepségnek külsőleg is fényt kölcsönzött az a tény, hogy azon egyházkerületünk főtiszteletű és méltóságos Elnöksége, Sulyok István püspök és dr. Thúry Kálmán főgondnok urak is részt vettek. Az istentisztelet előtt, az Elnökség megérkezése és ünnepélyes fogadtatása után, négy csoportban konferencia kezdődött. A Férfiszövetségben előadó: Danka József fugyi lelkész; a Nőszövetségben előadó: dr. Szabó Lajos nagyváradi réti lelkész; a Fiuszövetségben előadó: Molnár Károly nagyváradi segédlelkész; a Leányszövetségben előadó: Bódis Ágnes tanítónő. 10 órakor az összes résztvevők levonultak a hatalmas, két kupolájú, belől már teljesen renovált műtörténeli emlékü templomba, amikor is felemelően hatott az a jelenet, amint az ősz főpásztorral élén 12 palástos kálvinista pap lépett a zsufolásig telt templomba. Az istentiszteletet a püspök ur végezte, megrázó erővel mutatva rá az alvó ref. lelkekre s megfujta az ébresztő harsonát.

Istentisztelet után az előbbi négy csoport megbeszéléseket tartott, amikor is a Férfiszövetségben Vadai Béla esperes, a Nőszövetségben Vadai Béláné, a Fiuszövetségben Fodor József fugyivásárhelyi lelkész, a Leányszövetségben Balajthy Jenőné vezette a megbeszéléseket.

12 órakor hivatalos tisztelgéseket fogadott a püspök ur. Tisztelegtek a járás részéről a főszolgabíró, a gör. keleti lelkész-esperes, a róm. kath. egyház világi elnöke, a községi főjegyző, a helyi Nő-, Fiu és Leányszövetségek, a presbitérium és körösvölgyi ref. papság. Püspök ur minden üdvözlésre atyai szeretettel és ismert bölcseségével válaszolt.

Ezután a kerületi elnökség, a papok és papnók, mint a mezőtelegyi egyház vendégei, a paróchián megterített asztalhoz ültek, míg a többi vidéki és nagyváradi vendégeket a helybeliek látták vendégül ebédre. A társasébrednél több pohárköszöntő hangzott el. Beszéltek: Sass Kálmán, Telegdi József, Vadai

Béla, dr Thúry Kálmán, Gyökössy József, Kádár Miklós, dr Szabó Lajos.

Délután 3 órakor kezdődött a templomi ünnepély, melyen Kulcsár Andor révi lelkész hirdette az igét. Két nagyobbacska testvért, egy 9 éves leányt és 11 éves fiut keresztelt ezután Sass kálmán helybeli lelkész, kiknek a keresztszüleségét Kádár Miklós pusztajlaki lelkész és és neje vállalták. Majd az újvárosi ifj vegyes énekkar, az Erkel zenekar, Tabéry Géza író előadása és egy szavalat egészítették ki a műsort.

5 órakor kezdődött a népünnepély a község határában lévő „Kis avas“ ban, ahol előbb sportversenyek (kizárólag atletika), aztán a fugyivásárhelyi. pusztajlaki és helybeli műkedvelők szórakoztatták a nagy számmal összegyűlt közönséget.

A lelkek érdeklődésére jellemző, hogy a templomban mintegy 1000 helybeli, 200 nagyváradai és 300 vidéki református ember volt jelen. Szép számmal vettek részt azonban idegen vallásuak is. Ez a nap áldott alkalom volt arra, hogy hirdessük, higgyjük és várjuk a megújított református élet megszületését. A tiszta anyagi jövedelmet, amely várakozáson felüli volt, az ongonna és a templom külső javítására fordítják. *Kádár Miklós.*

Szamoskrassón.

Lelki áldásokban gazdag találkozója volt Szamoskrassón folyó évi szeptember 10-én a szamosmenti eklézsiák pásztorainak, presbitereinek és nőszövetségeinek, valamint az élővizek forrása után pedő hiveinek.

Ünnep volt ez, gyönyörű ünnep, a 10 gyülekezetből egy egybesereglett kálvinista nép életében. Várady József, a krasóiak fiatal, lelkes papja buzgólkodott elsősorban abban, hogy e nap ne csak egy köri értekezlet napja legyen, hanem a lelki felüdülés és erőgyűjtés megszentelt ünnepnapja.

Délelőtt az istentiszteleten az ég felé szárnyaló lelkek imáját Orosz Ernő hiripi lelkész tolmácsolta az Úr előtt mély alázatossággal. Gy. Kovács József ombodi lelkész értekezleti elnök pedig prófétai hévvel és meggyőződéssel véste a szivekbe Ján. 18, 38 b) alapján az evangéliumi igazságon alapuló szeretet bizonyosátevő hatalmát. A kötelességekre szólító és buzdító nagy életigazságok szemléletében elmerült lelkeket a krasói énekkar rázta fel Maizner J.: „Óh kereslek“ című darabjának összhangzatos eléneklésével Tóth Kálmán karvezető gondos betanításában és fegyelmezett dirigálásában.

Bogdán Lajos pettyéni lelkész a régi és új törvény követelményeinek szem előtt tartásával sorolta fel a presbiter kötelességeit, rámutatván a mindennapi tucatszerű falusi presbiter furmányos eszejárására, gondolkozására, cselekedetére, viszont a hivatásuk magaslatán álló, fenkölt érzésű tanácsosok példaadó életére. A délelőtti istentiszteletet a 89. zsoltár 1. és 4-ik versével zárta a templomot megtöltő ünnepi gyülekezet.

Délben a krassói Nőszövetség fáradozott abban, hogy a lelki eledel mellett a testi táplálék se hiányozzék a nagy szeretettel fogadott vendégek számára. Itt dr. Böszörményi Emil, az egyházmegye illusztris gondnoka megkapó hasonlattal és gondolattal bővelkedő felköszöntőjében kifejezést is adott a testvéri, atyafiságos összetartásnak és vendégszeretetnek. Hasonlóképpen Gy. Kovács József, Várady József és Domokos László presbiter talpraesett felszólalásaikkal tették kellemessé a percekét.

Délután még több lelki épülésben részesített a kitartó és egyre szaporodó gyülekezet. A 160. dicséret közös éneklése után Gyöngyössy Bálint nagykolcsi lelkész imádkozott bensőséges áhitattal. Utána dr. Vágó Károly koltói lelkész prédikált 2. Tess. 5, 12. alapján, súlyos gondolatokban gazdag tanítással figyelmeztetett az anyaszentegyház és iskolánk iránti kötelességeinkre, ha élni és megmaradni akarunk.

Bozsó Ilona és Búte Géza bibliaköri tagok egy-egy szép költeményt szavaltak. Egyik Tereh Gézától, a másik Sz. Nagy Lajostól, Gacsályi Zsigmond a „Női lélek értéke és ereje az anyaszentegyház szolgálatában“ címen tartott előadást, melynek keretében rámutatott arra, milyen elhanyagolt terület volt a nő lelki világa a keresztyénség hajnalán és mennyi drága elrejtett kincset és értéket fedezett fel abban Jézus, utána a szebb és jobb élet után epedő keresztyén vallás apostolai. Ezeket az értékeket, kincseket kamatoztatni kell ma minden nőnek szolgálat által az egyházban.

A fáradó figyelmet „Szent hitünk hajlékában“ című karének, de különösen er. Vágó Károlyné mesteri szavalata frissítette fel, ki Tollas Béla „Zsoltár“ című költeményének előadásával ragadta el a hallgatóságot. Hasonlóképpen Várady József lelkész, Várady Antal „Judás“-át adta elő megrázó erővel. Várady Józsefné pedig művészi énekével gyönyörködtetett. A gazdag műsort Várady József berekesztő beszéddel zárta, a 291. dicséret befejezte az ünnepi összejevetelt.

Az ünnepély végeztével a lelkészlakon szűkebbkörű értekezlet volt, melyen a tisztújítás ejtetett meg, elválasztatván ismét

elnöknek Gy. Kovács Józset, jegyzőnek Gacsályi Zsigmond. Érdemleges határozat az lett, hogy ezután minden két hónapban „sedes“-t tart a köri értekezlet, sorba vevén a hozzája tartozó gyülekezeteket, mert mindenütt óhajtják a belmissziói napok rendezését.

G. Zs.

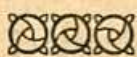
Biharon.

Többször előfordult már, hogy a váradi egyház valamelyik paróchiális köre a várakörnyéki falvakban belmissziós napot rendez. Ha kellő komolysággal és körültekintéssel tették meg az előkészületeket s folyt le általában az egész nap, úgy a falu és város ezen találkozásából mindkettőre sok áldás háramlott. Emberi mértékkel mérve ezt lehet elmondani arról a belmissziói napról, amit a váradi-velencei paróchiális kör, annak elsősorban férfi és vegyes énekkarai Biharon az elmúlt vasárnap, 17-én rendeztek. A szolgálni akarás határozta meg ezt az egész vállalkozást. És tényleg ez történt. Sem több, sem kevesebb. Egyik gyülekezet, egyik lelkész, szolgált a másiknak. Dél előtt és délután Kiss Károly velencei lelkész prédikált. Délután a vallásos ünnepélyen Bancsik János kántor vezetése mellett az énekkarok szereplése, valamint több szavalat mellett Kiss Bertalan belm. titkár tartott előadást. Sokat jelentett, hogy a velenceiekkel együtt kijött a velencei kör férfiszövetségének elnöke is, dr. Oláh Béla, aki verseiből olvasott fel. A belmissziói titkár ebből az alkalomból meglátogatta az Ifjusági Keresztyén Egyesületet is. Az egyesület, amelyet Movik Gyula igazgató-tanító a tavasszal szervezett meg és vezetett, a nyári hónapban nem működik. A fiúk azonban élénk érdeklődést tanúsítottak a felvett téma iránt. Komolyságuk, ha az igazgató tanító ur a régi buzgósággal fog velük az ősszel munkához, biztos ígérete az egyesület további fennmaradásának, A leányoknak kedvük van a munkához, ezt különben már megmutatták eddig a nőszövetségben is s Isten segítségével a két új segédtanítónő bizonyára szépen tud majd velük dolgozni. Megbeszélésre jöttek össze a Nőszövetség asszonyai is s elhatározták, hogy az ősz folyamán nagyobb szabású nőszövetséges napot rendeznek az összes berettyómenti egyházközségek bevonásával.

A bihari egyházközség nehéz próba alatt áll. Az a lelkület, amelyik annyi egyházközségünk életét rontotta meg és silányította el, itt súlyos válságot idézett elő. De az építő munkának biztató jeleit látjuk itt s minden remény meg van reá, hogy sok imádsággal, alázattal, hűséges és odaadó munkával sikerülni

fog pásztorának ezt a gyülekezetet a csendes és békés fejlődés útjára elvezetni. Csak ehhez az is kell, hogy farizeusi kődobálás helyett, sok más lelki nyomoruságba jutott gyülekezettel együtt, mint ahogy az a Krisztus egyházához méltó, imádságunkban s ha alkalom nyílik rá, szerető szolgálatunkban hordozzuk a bihari gyülekezet ügyét.

K. B.

EGYHÁZI ÉNEK ÉS ZENE

„Tebenned biztunk eleitől fogva“.

Dr. Szemethy Géza zsoltárdolgozatai.

[Szerző kiadása. Ára 50 Lei.]

(Folytatás és vége.)

Reátérve a mű egyes részeire, ezeket főként énekelhetőségük, illetőleg előadási lehetőségük szempontjából ismertetjük.

Az 1. számú egyszerű ellenpontos vegyeskari mű, tiszta korális jellegű. Nemesen tiszta összhangosítása, nem túlszéles hangterjedelme, ellenpontozási szerkezetének is egyszerű volta alkalmassá teszik arra, hogy még kisebb készségű énekkar is szép előadásban hozza ki.

Valamivel nehezebb, de ambiciózus feladat elé állítja a kórust a 2. számú vegyeskar, mely kisebb imitációs témákkal ékesíti a korált s a kísérszólamok változatosabb ritmikai besztásával, szünet közbeiktatásaival s ütemközi bevágásaival, ha kissé több készületet is igényel előadásához, de egyben igen hatásosnak is ígérkezik.

Csupán zenetörténelmi érdekessége és jelentősége van a 3. számú vegyeskari, egyszerű ellenpontos korálnak, melyben a fődallamot középszólamban a tenor viszi, mint az a XVII. századig általában gyakorlatban volt.

Női karokra írta a szerző a következő két dolgot, a 4. számú, mely egyszerű ellenpontozással igen stílusosan szerkesztett háromszólamú korál s az 5. számú, amelyet vegyes ellenponttal oldott meg a szerző s így előadása az előbbinél valamivel nehezebb, de tömör, változatos harmonizálásukkal, dallamos, nem túlnehéz szólamvezetésükkel mindkettő alkalmas előadásra. Ritmikájuk az eredeti szerzőé, Gondimelé.

Kétségtelenül legtöbb népszerűsége számíthat a 6. számú férfikari feldolgozás. Homofon dallam, egyszerű s mégis igen tetszetős összhangosítással, melyben gyakran csendül fel a régi, megszokott átíratoktól eltérő, újszerű harmóniafüzés. Hangterje-

delme sem tulzott igényű s így egyszerűbb falusi férfikarok is könnyen megtanulhatják. Liturgiális célokra is teljesen alkalmas.

A többi feldolgozás, — bár egyáltalán nem nyilvánítható áltatában éneklésre alkalmatlannak, — sőt igen hatásos, magas értéket képviselő műsorszámot képezhetnek bármely vallásos estélyen, mégis, előadásuk már sokkal fejlettebb zenei hallást, rutinosabb énektechnikát, magasabb zenei intelligenciát igényel előadóitól, mint az előbbiek. Szerző tulajdonképen a korálfeldolgozás megszámlálhatatlanul sok polifon ellenpontos és imitációs formái közül akar velünk több variánst megismertetni e gazdag értékű gyűjteményben s ezek előbb említett egyszerűbb formái után a szövevényesebbekkel is foglalkozik.

Ezek között a 7. számú vegyes ellenpontos irott férfikari feldolgozás, szélesen ivelő mellékszólammal. A 8. számú háromszólamu szoprán nélküli vegyeskar, melynek közepén a tenorban halad a fődallam, míg a 2 szélső szólam, alt és basszus' szabad imitációs ellenpontos kíséri azt.

A következő négy variáns vegyeskari kánonfeldolgozásokat ad. Éspedig a 9. számban a kánonszólam a szoprán és alt között halad a kvintben, míg a férfiszólamok ellenpontos dallamokkal kísérik azt. A 10. számú a kánont a tenor és szoprán közé helyezi a nyolcadon. Igen érdekes a 11. számú feldolgozás, melyben minden szólam kánonban fut párosan. Indítja a zoltárdallamot a tenor a basszus ellenpontos kíséretével s a 3. ütemben belép oktávban a dallamvivő szoprán az alt kíséretével, tökéletesen azonosan hozva az előbb indult 2 alsó szólamot folytonosságban a nyolcadon. Ha valaki csak kissé is belemélyed e feldolgozási forma szerkezetébe, látni fogja, minő óriási elméleti tudást és invenciót igénylő fáradságos zenematematikai munkát követel egy ilyen kórusmű megszerkesztése.

A 3 szólamú 12 számú művet már szövegtelenül, csupán orgonára adja a szerző a rendkívül szövevényes dallamkeresztezések és ölelkezések miatt is. Csodálatos zsonglörügységgel oldja meg ezt a feladatot is, melyben a felühangzó dallammal szemben a 2 alsó ellenpontos szólam halad kánonban a kvinten. Bekoronázza az eddigieket a két utolsó mű, melyeket fugato feldolgozásban ad a szerző, négyszólamú vegyeskarra. Valóságos zenei gurmandéria ezek áttanulmányozása, előadásuk pedig [elsőrangú oratoriumkórusokról lehet csak szó], a klasszikus mű-élvezet legmagasabb fokára emelne hallgatót és előadót egyaránt. A 13. számú műben a szopránban vitt eredeti zoltárdal-

lamot a többi szólam gazdag vénából lüktető, színes invencióju, fugamenetben haladó imitációs dallamai kísérik.

A szerkesztési technikának mesterműve különösen az utolsó 14 számú fughetto, melyben a különböző szólamokban folyton váltakozva felcsendülő zsoltárdallam nagy ritmikai változatos-sággal halad végig a műn a kísérő, élénkmenetű fugatémákkal együtt.

Végül közli a mű, csupán zenetörténeti jelentőséggel a feldolgozott ősi zsoltár tulajdonképeni szerzőjének, Gondimel Kolosnak a valószínűség szerint eredeti dolgozatát is, melyben az ő idejének szokása szerint, a vegyeskeri feldolgozásban a tenor viszi e zsoltárdallamot, egyszerű ellenpontozásos kísérettel.

Amidőn ezekben közlöm Szemethy Géza, magyar református egyházi zeneirodalmunkban egyedülálló e grandiózus művének ismertetését, nem mulaszthatom el, hogy reámulassak arra a laikusok részéről el sem képzelhető, óriási studiumot igénylő, rendkívül fáradságos munkéra, mellyel jár egy ilyen hatalmas zenei mű megszerkesztése s amely Szemethy Gézát minden szerénykedése ellenére is a Bach nyomdokain haladó, zárt, komoly stílusú egyházi zenének legkiválóbb mesterei közé emeli. E művet igazán odaállíthatjuk méltóan a Bach Mendelssohn korális feldolgozásai mellé, mert helyét a legnagyobbak mellett is megállja.

Elébe akarok még vágni végezetül annak az esetleg innen-onnan felhangzó laikus szólamnak, amely azzal intézné el, nagy tájékozatlansággal Szemethy e művét, hogy az nem kálvinista zene, hanem katolikus izű misemuzsika. Aki ilyet állítana, az csak arról tenne bizonyosságot, hogy fogalma sincs a műzenéről és semmi ismerete és jártassága sincs a gazdag protestáns zeneirodalomban, különben rögtön felismerné e műből, hogy azt szerzője a legnemesebb és legtisztább protestáns korálművészek szellemében írta meg.

Nem zárhatom be méltatásomat egyébbel, mint azzal a buzditással, hogy becsüljük meg méltóbban azokat, (még ha közülünk valók is), akik szellemi alkotásaikkal e sivár időkben is gazdagítani tudják elárvult művelődésünket. A katolikus egyház mindenkor a legnagyobb megbecsülésben részesítette és részesíti művészpapjait s mindenképen biztosítja alkotómunkásságuk lehetőségét. (Bogisich püspök, Demény, Járosy, Kudela, stb.) Ne engedjük mi sem elsorvadni, megsemmisülni a közénk tartozó s anyaszentegyházunk építőeszközeiül is kínálkozó értékeinket!

Nemes Elemér.

Harag és sértődés nélkül.

Legenyhábban szólva azt mondhatom, hogy nem lehet és nem szabad lelkészek között megtörténnie, hogy egyik a másikat alaptalanul meggyanusítsa. Eltekintve attól, hogy a becsülete, hűséges és tiszta munkája mindenkinek valami nagyon féltett és nagyon drága kincs, aminek megsértése és kétségbevonása legkevésbé lelkészek között volna szabad, lehetnek esetek, amikor ez a gyanúsítás nagy és egyetemes érdekeket veszélyeztet, mert hiszen a személlyel együtt annak az ügynek a hitele is romlik, amelyben dolgozik. S mivel itt közelebbről ez az eset, bármennyire nem szívesen teszem is, mégis kénytelen vagyok a nyilvánosság előtt foglalkozni vele.

A helyzet röviden az, hogy egyik lelkész társunk azokra a körlevelekre írott válaszában, amelyet a múlt hetekben minden lelkész és tanító urnak megküldöttem a „Ref. Jövő” kibővítése tárgyában, annak a „biztos értesüléseim” nyugvó meggyőződésének ad kifejezést, hogy a Református Jövő szerkesztése üzlet, ahol a szerkesztés nem valami nagyon önzetlen alapon történik. Szerinte „a lap tervbe vett oldalszám emelése megejthető a mostani előfizetési ár mellett is, csak legyen önzetlen a szerkesztés”.

Nem akarok ebből az ügyből kázust csinálni, de az igazság érdekében szükségesnek tartom leszögezni, hogy én a Református Jövő szerkesztéséért és adminisztrálásáért soha semmi néven nevezendő címen egyetlen banit nem kaptam. — igaz, nem is kértem, — nekem a lapból semminemű anyagi hasznom nem volt, nincs és nem is lehetett, hanem amint az a oénytár könyvből világosan előtűnik, megindulása óta több esetben saját pénzemmel segitettem túl a lapot nehéz pénzügyi zavarain.

Amennyiben valakinek ebben az irányban kétségei lennének, úgy vegye a fáradságot s tanulmányozza át a lap könyveit, egyáltalában minden anyagi vonakozásu ügyét s ne felelőtlen értesülések, vagy elgondolások, hanem személyes tapasztalatai alapján alkosson magának véleményt. A lap könyvvezetése a komoly érdeklődőnek mindig rendelkezésére áll. Alaptalanul és felelőtlenül senkise gyanúsítson, mert az nem egyéb közönséges rágalmozásnál.

Hacsak magamról volna szó, úgy ezt az ügyet egészen bizonyosan elhallgatom. De mivel lapunkat, a Református Jövőt is érdekelve láttam, szükségesnek tartottam a fentieket megírni.

Kiss Bertalan,

HIREK

Kérelem. A Ref. Jövő megjelenése határozottan kockán forog amiatt, hogy a lelkész és tanító urak egy jórésze, sem pénzt, sek felhatalmazást nem küld be. Nagyon kérek mindenkit, hogy a felhatalmazásokat a legrövidebb időn belül küldje be, hogy lapunk, amelyiknek súlyos kötelezett ségei vannak, pénzhez jusson. *Kiss Bertalan.*

Egyházmegyei lelkészértekezlet. A nagybányai egyházmegye lelkészei értekezletet tartottak f. hó 7 én Szatmárt, amelyen főként az egyes körökből beérkezett jelentéseket és javaslatokat tárgyalták le. Az értekezletet Magoss Ferenc elnök nyitotta meg rövid fohással. Majd a tárgysorozat megkezdése előtt ugyancsak olvasta f. Gönczy Sándor nagykárolyi esperes levelét, melyben bukaresti uti költségének részbeni megtérítését kéri a nagybányai egyházmegye lelkészeitől azon a címen, hogy a küldöttségben ő a nagybányai egyházmegyét is képviselte. A levél felolvasása után dr. Koronka Pál adorjáni lelkész előadta, hogy ő, mint a nagybányai egyházmegye lelkészeinek megbízottja, azért nem ment el Bukarestbe, mert őt erre Máthé esperes fel nem szólította, holott ő idejében bejelentette, hogy részt óhajt venni a küldöttségben. Ilyenformán a lelkészértekezlet, mivel az ő kiküldöttjének meghívását elmulasztották, Gönczy Sándornak pedig nem adott megbízást a képviselőre

nem hajlandó az utiköltség részbeni megtérítésére sem. Kolos Vince vámfalui lelkész az egyházfegyelem szükségességéről tartott szépen megalapozott előadást, melyért az értekezlet hálás köszönetet szavazott és azt a törvényt előkészítő-bizottságnak megküldeni határozta. Egyhangú lelkesedéssel tette magáévá az értekezlet a mikolai kör azon indítványát, hogy az egyházmegye lelkészei mindannyian lépjenek be a szatmári református főgimnázium fenntartó testületébe évi 300 Lei díj kötelezésével és hozzájárult ahhoz, hogy ez az összeg havi 25 Leies részletekben az államsegélyből már a püspöki hivatal által levonassék. Hasonló eljárásra fölkéri a többi egyházmegyék lelkészeit is. Az Oláh Sándor indítványára megkeresi lelkészértekezlet az egyházmegye útján a kerület vezetőségét, hogy a nyugdíjintézeti tőke praktikusabb elhelyezése tárgyában hozott határozatot minél előbb perfektuálja. Végül jóváhagyólag tudomásul vette, hogy az elnökség egyik lelkésztársunk részére segélyt folyósított az egyházmegye folyószámlájáról.

Műsoros estély az érmelléki tanítóegyesület javára. Az érbogyoszlói ifjuság műsoros estélye, melyet az érmelléki Ref. Tanítóegyesület segélyegyesülete javára rendezett, úgy erkölcsileg, mint anyagilag igen jól sikerült. A tervbevett ló- és labdarugóversenyt megakadályozta ugyan

egy futó zápor, de annál jobban sikerült a gazdag műsorú estély, amely nagyszámu közönség jelenlétében zajlott le. A műsort az érmihályfalvai Ref. Vegyeskar „Székely dalosok” című precíz éneke vezette be. Megnyitó beszédet Tóth Zsigmond tan. egyesületi elnök mondott megkapó szavakkal aposztrofálva magyar népkulturánk jelentőségét s a magyar tanítóság e téren szerzett érdemeit. A „Guruló dollár” című egyfelvonásos vígjáték következett ezután melyet az érbogyoszlói műkedvelő ifjuság minden dicséretet megérdemlő rutinnal játszott meg. Majd Gáspár Adel Benedek E: „Fiam lakodalma” című humoros monologja következett, ki hamisítatlan székelydialektusával valóságos művészi teljesítményt végzett. „Az adóhivatal” c. egyfelvonásos vígjáték után, melyet az érbogyoszlói ifjuság ugyancsak nagy rutinnal adott elő, a műsort az érmihályfalvai Ref. Vegyeskar „Petőfi dalok” c. népdalegyvelege zárta be, melyet Saja Sándor albisi ref. lelkész zenésített meg s amely

olyan nagy tetszést váltott ki, hogy közhívanatra megkellett ismétetni. Az egyes számokat Katona Jenő konferálta be jóízű humorával. Igen sok és szép felülfizetés történt s a tiszta bevétel mintegy 3000 Lei tett ki. A rendezés Sillye Gyula főként Kovács Ferenc érbogyoszlói ref. tanítók főérdeme.

Felhívás. Csak úgy lehet reményünk a kerületi családi néplap megteremtéséhez, ha a Református Jövőt már a mostani formájában és terjedelmében ismeretessé tesszük híveink minél szélesebb rétege előtt. Az őszi időszak erre kiválóan alkalmas. A tervbevett kerületi családi néplap igen nagy jelentőségű dolog Munka és áldozat nélkül még nem teremtettek meg soha nagy dolgokat.

Két középsikolás leánykát teljes ellátásra elvállal Nagyváradon lakó, özvegy református lelkészné. Cím a lap kiadóhivatalában (Püspöki hivatal Oradea. Str. Petru Maior 1.) megtudható. 3-3

Hivatalos rész

Református Püspöki Hivatal, Nagyvárad.

4690—1933-II. sz. KÖRRENDELET *Valamennyi kebelbeli elemi iskolai hatóságnak.* Egyházkerületünk főhatósága az 1933/34. tanév megnyitásának idejére gondoskodott az első elemi osztály ábécés könyvvel való ellátásáról **Befűkért Abc református elemi iskolák számára** című tankönyv kiadásával Egyházkerületi approbálás száma 61 a—1933. Oktatásügyi miniszteri approbálás száma 55,729—1933 Irtá és szerkesztette Czina Sándor ref. tanító. Ára 26 Lei. E rendelem ennek a tankönyvnek valamennyi magyar tannyelvű református iskola első osztályában leendő *kizárólagos* kötelező használatát. Az iskolaszéki elnököket és az esperes urakat felhívom hogy ezen rendelkezésem végrehajtá-

sát szigoruan ellenőrizték s bármely más ábécé használatát elemi iskoláink első osztályában akadályozzák meg. **Az ABC már megjelent, kapható az egyházkerületi tankönyvorkárban.** A megrendelés módozatai ugyanazok mint a vallástani kézikönyveknél, Oradea—Nagyvárad, 1933 augusztus 17. Atyafiságos szeretettel: Sulyok István s. k., püspök.

5416—1933 II. sz. KÖRRENDELET. *Valamennyi kebelbeli elemi iskolai hatóságnak.* A minisztérium a Globus kiadásában megjelent 2 nyelvű [román magyar] Románia térképek használatát eltiltotta mert azok approbálásának határideje lejárt. Ahol tehát ilyen térképek találhatók, a használatból azonnal kivonandók s ha még jókarban vannak, az illetékes *lelkési* hivatalok irattárában helyezendők el a miniszter döntéséig, akihez az approbáció meghosszabbításáért folyamodtunk. Oradea—Nagyvárad 1933. szeptember 19. Atyafiságos szeretettel: Sulyok István s. k., püspök.

5417—1933-II. sz. KÖRRENDELET. *Valamennyi kebelbelli elemi iskolai hatóságnak.* Jelen körrendelettemmel egyidejűleg minden iskolafenntartó egyházközség címére és terhére kiküldtettem annyi példány vezérkönyvet az új egyházkerületi ABC-hez, ahány I. osztályt vezető tanító van az illető egyházközség iskolájánál. A vezérkönyv az iskolai könyvtár tulajdona gyanánt leltárba veendő. Ahol esetleg még szükség van további példányokra, hivatalomnak jelentendő. Egy példány ára 30 Lei. Oradea—Nagyvárad, 1933. szeptember 19. Atyafiságos szeretettel: Sulyok István s. k., püspök.

5313—1933-II II sz. *Valamennyi kebelbeli középiskolai hittan-tanárnak és hitoktatónak.* A középiskolákban használandó vallástani kézikönyvek az 1933—34. tanévben változatlanul ugyanazok maradnak, mint az 1932—33. tanévben. A könyvek jegyzéke hivatalos lapunk 1932. évf. 350 oldalán található Oradea—Nagyvárad 1933. szeptember 15. Atyafiságos szeretettel: Sulyok István s. k., püspök.

5302—1933 II sz. KÖRRENDELET. *Valamennyi kebelbeli elemi iskolai hatóságnak.* Az 1933—34 tanévre beírt növendékek kimutatása osztályonként és nemenként részletezve beküldendő szeptember hó 20 ig az egyházi hatóságokhoz is. Mivel ennek a kötelezettségnek alig néhány iskola tett eleget, felszólítom az összes cimben említetteket, hogy a jelentéseket legkésőbb október 1 ig a püspöki hivatalba föltétlenül küldjék be. Ezzel a jelentéssel egyidejűleg beküldendő a ref. iskolába beírt más vallásu növendékek kimutatása is, felekezeti nem és osztály szerint részletezve. Ahol más vallásu növendék iskolánkban nincs, a jelentésben a megjegyzés rovatban megemlítendő. Azok az iskolák, amelyek a létszámkimutatást már beküldték, de a más vallásu növendékre vonatkozólag nem jelentettek, pótlólag küldjék be ezt a jelentést [negatív jelentést is] fenti határidőig. Oradea—Nagyvárad, 1933. szeptember 14. Atyafiságos szeretettel: Sulyok István, s. k., püspök.

Figyelmeztetés. Az 1933. évfolyam 326 oldalán szám nélkül megjelent körrendelet száma: 5298—1933. Pótolandó.

A borsai ref. egyház az 1933—34-ik iskolai évre október 1-től kezdődőleg helyettes tanítót (nők is) keres, egy szobás lakás, fűtés, havi 1200 Lei fizetéssel. Kántortanítók előnyben! Megkeresések lelkészi hivatalhoz küldendők Borş—Bors, jud. Bihor.

A szalacsi ref. egyház az 1933—34 iskolai esztendőre helyettes tanítónőt keres. Fizetése: Lakás kerttel és havi egyezer Lei Pályázati kérvények a hirdetés megjelenésétől számított 8 napon belül küldendők be a református lelkészi hivatalhoz. Presbitérium.

Pályázat hirdetik a nyüvedi kántortanítói állásra. J a v a d a l o m: 1. Lakás kerttel. 2. 5 kat. 1152 □ öl egyh. föld adóját egyház fizeti 3. Ez ki van egészítve 16 kat. holdra, mely agrár földért az egyház nem felel Adóját tanító fizeti. 4. 4 m³ tűzifa. 5. Tandij: 1 véka buza, 10 liter tengeri, 1 ölös csirke egy gyermek után [átlag 40 gyermek] 6 Stóla. A presbitérium fenti javadalom mellett megegyez szerinti javítást kilátásba helyez. Férfi nem jelentkezése esetén az állás nőtanítóval is, mint helyettesel, betöltetik. Csak román vizsgával bírók pályázhatnak szeptember 30-ig, lelkészi hivatal Niuved jud Bihor cimen.

Az iskolai nyomtatványok pótlására igen gyakran 10—20 lei értékű árut kérnek utánvét mellett m. t. Megrendelőink Minthogy ezek utánvételes szállítása igen körülményes és felette költséges, kérjük, hogy az egyszáz leien aluli rendelésnél annak értékeit és portódiját vagy postabélyegekből, vagy postautalványon előre sziveskedjenek beküldeni Teljes tisztelettel: Kálvin-nyomda.

A 2759—1933. sz. körrendeletben elrendelt iskolaszéki p e c s é t - b é l y e g z ő t 75 leiért szállítja — a pénz előzetes beküldése mellett portómentesen — a Kálvin könyvnyomda, Oradea.

Nagybetűs Hangjegyes ÉNEKESKÖNYVEK

darabonként

100

Leies árban

kaphatók a Királyhágómelléki Ref. Egyházkerület Iratterjesztésében Oradea—Nagyvárad, Str. Petru Malor 1.

M st. Oficiului Parochial Reformat
Nagy, Református Lelkesi Hivatalnak
Oradea—Nagyvárad
Calea Victoriei (Kolozsvári u.) 61.

Reklamációk a lap megjelenésétől számított 15 napon belül fogadtatnak el.

Tanító urak!

A Főliszt. és Mélt. Püspök ur 4689—1933. sz. alatt kegyes volt jóváhagyni a Szentpétery—Găzdac—Kandray: Olv. és Tankönyveket II—VII. o. sz., Kandray—Titz: Számtan és mértan könyveket I—VII. o. sz., és a Titz—Havadtói: Előírással szepírás füzeleket II—IV. o. sz. az 1933—34. tanévre is és azok kizárólagos és kötelező használatát rendelte el, egyben szigoruan eltiltotta a régi kiadásu és használat következtében piszkos, vagy rongyos tankönyvek használatát.

Amidőn bátorkodunk erre felhívni nb. figyelmüket, kérjük, hogy a zavartalan szállíthatás végett sziveskedjenek rendeléseiket a legsürgősebben hozzánk juttatni, vagy bármely más könyvkereskedésben, hol összes kiadványaink szintén raktárról kaphatók, megvásárolni, — tekintettel a közlekedő iskolakezdesre.

Felhívjuk továbbá b. figyelmüket, hogy térképek, papíron vagy vászonra huzva, szemléltető képek és testek, valamint írószerek a legolcsóbb árban szerezhetők be kiadványainkunknál. Iskoláknak 10% készpénzrabat! Kérje még ma 12 oldalas részletes árjegyzékünket díjtalanul.

Szives rendelésük elvartában biztosítva rendkívül előzékeny és leggyorsabb kiszolgálásukról, vagyunk kiváló tisztelettel

HIRSCH A. könyvkiadóvállalata,
Deva, str. Regina Maria 21.

3—3

KÁLVIN KÖNYVNYOMDA

Cégtulajdonosok: BÉRES KÁROLY, BÉRES SÁNDOR, ROMÁN KÁROLY

Telefon
6-22

Készít mindenfajta egyházi- és iskolai nyomtatványokat, folyóiratokat, jegyzőkönyveket, hivatalos levélpapírokat, borítékokat, a legkülönbébb magán- és kereskedelmi nyomtatványokat, mulatsági és esküvői meghívókat, műveket stb. a legcsinosabb, modern kivitelben és a legjutányosabb áron.

ORADEA—NAGYVÁRAD

STR. DR. AUREL LAZAR (NAGY SÁNDOR-UTCA) 14. SZ.
a Református Leánynevelő-intézet épületében

Kalvin könyvnyomda, Oradea—Nagyvárad.